✓ ଅରକ୍ଷିତ ଦାସଙ୍କ କୃତ

ମହୀମଣ୍ଡଳ ଗୀତା

ଶ୍ରୀ ଦାଶରଥି ଦାସଙ୍କ ଦ୍ୱାରା

[illegible] ପ୍ରକାଶିତ

ପ୍ରାପ୍ତିସ୍ଥାନ

ଦାଶରଥି ପୁସ୍ତକାଳୟ

ବାଲୁବଜାର, କଟକ

ମୂଲ୍ୟ [illegible] [illegible]

ମହୀମଣ୍ଡଳ ଗୀତା

ପ୍ରଥମ ଅଧ୍ୟାୟ

ମନ ଚୈତନ୍ୟକୁ ଦେଖିଣ । ଅତି ଆନନ୍ଦ ସେ ହୋଇଣ ॥
ଏ ମହୀମଣ୍ଡଳରେ ମୁହିଁ । ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ଖୋଜି ନ ପାରଇ ॥
ତୁମ୍ଭର ଦୟା ଥିଲା ଯେଣୁ । ଦର୍ଶନ ଦେଲ ମୋତେ ତେଣୁ ॥
ଏବେ ମୋ ସର୍ବ ଦୁଃଖ ଗଲା । ତୁମ୍ଭର ଦର୍ଶନ ମିଳିଲା ॥
ଏବେ ମୁଁ କଥା ଏ ଜଣାଇ । କହିବ ମୋତେ ଦୟାବହି ॥
ମହୀମଣ୍ଡଳ ଗୀତା କହ । ମୋ ମନୁ ସଂଶୟ ଫିଟାଅ ॥
ଏ ମହୀ ଭିତର ଯେ ଗୁଣ । ଶୁଣିଲେ ନିସ୍ତରିବି ପୁଣ ॥
ପ୍ରକୃତି ସଙ୍ଗରେ ଭ୍ରମଇ । ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ସେବି ନ ପାରଇ ॥
ହେ ପ୍ରଭୁ ମୋର ପ୍ରାଣପତି । ତୋ ବିନୁ ନାହିଁ ଆନ ଗତି ॥
ନମସ୍ତେ ପିତା ଗୁରୁଦାତା । ନମସ୍ତେ ଗୁରୁ ଜଗତ୍‌କର୍ତ୍ତା ॥
ନମସ୍ତେ ଗୁରୁ ସର୍ବଦେହୀ । ତୋ ବିନୁ ଅନ୍ୟ କେହୁ ନାହିଁ ॥
ନମସ୍ତେ ଗୁରୁ ସର୍ବଦେବ । ମୋତେ ଦୟାଟି ସଦା ଥିବ ॥
ନମସ୍ତେ ଗୁରୁ ମାୟାଧର । ମୋତେ ତୁ ମାୟା ଯେ ନ କର ॥
ନମସ୍ତେ ଗୁରୁ ଅନ୍ତର୍ଯାମୀ । ତୋ ମାୟା କେ ପାରିବ ଜାଣି ॥
ନମସ୍ତେ ଗୁରୁ ଦୟା ଯା'କୁ । ତୋ ମାୟା ନ ଲାଗଇ ତାକୁ ॥

ନୋହିଲେ ତୋ ଦୟା କେ ତରେ । ବ୍ରହ୍ମାଦି ଦେବାସୁର ନରେ ।
ନମସ୍ତେ ଗୁରୁ ସର୍ବଦେହୀ । ତୋହର ରୂପ ବର୍ଣ୍ଣ ନାହିଁ ।
ନମସ୍ତେ ଗୁରୁ ତୁ ଅନନ୍ତ । ନମସ୍ତେ ଗୁରୁ ଜଗଦ୍ଧିତ ।
ନମସ୍ତେ ସର୍ବ ଜୀବ ଗୁରୁ । ନମସ୍ତେ ବାଞ୍ଛା କଳ୍ପତରୁ ।
ନମସ୍ତେ ଗୁରୁ ମୋକ୍ଷଦାତା । ନମସ୍ତେ ଗୁରୁ ପିତାମାତା ।
ନମସ୍ତେ ଗୁରୁ ଦୟାକର । ଥୋକାଏ ଜଣାଏ ଗୁମର ॥
ପଞ୍ଚଭୂତଙ୍କ ଅର୍ଥ କହ । ମୋ ମନୁ ସଂଶୟ ଫିଟାଅ ।
ଏହି ଦେହରେ ମୁହିଁ ଥାଇ । ପଞ୍ଚଭୂତଙ୍କୁ ନ ଚିହ୍ନଇ ।
ଏ ଦେହେ ପଞ୍ଚଭୂତ କେହୁ । ଏହା କହିବ ମହାବାହୁ ॥
ପୃଥିବୀ କାହୁଁ ଜାତ ହେଲା । ତୁମ୍ଭ ମାୟାକୁ ନ ଜାଣିଲି ।
ଯେବେତୋ ଦୟା ମୋତେହେବ । କିମ୍ପା ପୃଥ୍ୱୀରେ ଏହୁ ଥିବ ।
ହେ ଦେବ ଗୁରୁ ସ୍ୱାହି ସ୍ୱାହି । ଏ ଦେହ ପାର କର ତୁହି ।
ଏ ଦେହେ କିଛୁ କାର୍ଯ୍ୟ ନାହିଁ । ଯେବେ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ନ ସେବଇ ।
ମନ ମୁଖରୁ ଏହା ଶୁଣି । ଚୈତନ୍ୟ କହେ ମଞ୍ଜୁବାଣୀ ॥
ହେ ମନ ଜାଣି ନ ପାରୁଛୁ । ପୃଥ୍ୱୀକି କପାଇଁ ନିନ୍ଦୁଛୁ ।
ପଞ୍ଚଭୂତଙ୍କ କଥା ଏହି । ପଚାରିଲୁ ଯେ ଶୁଣ ତୁହି ।
ପୃଥ୍ୱୀର ମହିମା କହିବା । ତୋ ମନୁ ସଂଶୟ ଦହିବା ।
ପୃଥ୍ୱୀ ନ ଥିଲେ ତହିଁ ମୁହିଁ । ତା' ଘେନି ଲୀଳା କରଇଁ ।
ପୃଥ୍ୱୀ ନ ଥିଲେ ଲୀଳା କାହିଁ । ଦେହ ଗଲେଟି ଶୂନ୍ୟହୋଇ ॥
ଶୂନ୍ୟରେ କା ଲୀଳା କରିବା । କେ ଅଙ୍ଗ ହୋଇ ରହିବା ।
ସେଠାରେ ଲୀଳା ନାହିଁ ଜାଣ । ପଞ୍ଚଭୂତହିଁ ଅଗଣନ ॥
ପଞ୍ଚଭୂତଟି ଏ ପୃଥ୍ୱୀରେ । ଲୀଳା କରନ୍ତି ଏ ସଂସାରେ ।
ପୃଥ୍ୱୀ ନ ଥିଲେ ଲୀଳା କାହିଁ । କା ଘେନି ବିହରିବୁ ତୁହି ।
ନାନାଦି ଭୋଗ ତୁ କରିବୁ । ଯେବେ ପୃଥ୍ୱୀକି ରଖିଥିବୁ ।
ନାନାଦି ମୋର ଲୀଳା ଯେତେ । ପୃଥ୍ୱୀ ଉତ୍ପନ୍ନ ଦେଖ ନିତ୍ୟେ ॥

ପୃଥ୍ୱୀ ଗଲେ କାହିଁ ରହିବୁ । କା ଯୋଗେ ଭୋଗ ତୁ କରିବୁ ॥
ପୃଥ୍ୱୀ ଥିଲେଟି ମୋର ନାମ । ଚିନ୍ତା କରିବୁ ତୁହି ପୁଣ ॥
ପୃଥ୍ୱୀ ଥିଲେଟି ସର୍ବ କଳ । ନାନାଦି କୌତୁକେ ବିହର ॥
ପୃଥ୍ୱୀ ଥିଲେଟି ସର୍ବସୁଖ । ନାନାଦି ଲୀଳା ମୋର ଦେଖ ॥
ନାନାଦି ଦ୍ରବ୍ୟ ତୁ ଭୁଞ୍ଜିବୁ । ଖଟ ପଲଙ୍କେ ପହୁଡ଼ିବୁ ॥
ନାନାଦି ଅଳଙ୍କାର ଯେତେ । ନାନାଦି ପୁଷ୍ପ ଅଛି କେତେ ॥
ନାନାଦି ବାହନ ଯେ ଚଢ଼ି । ନାନାଦି ବସ୍ତ୍ର ଯେ ପହୁଡ଼ି ॥
ନାନାଦି ଚୂଆ ଚନ୍ଦନହିଁ । କର୍ପୂର କସ୍ତୁରୀ ଅଛଇଁ ॥
ପୃଥ୍ୱୀ ଥିଲେ ଭୋଗ କରିବୁ । ପୃଥ୍ୱୀ ଥିଲେ ସବୁ ଦେଖିବୁ ॥
ସ୍ୱର୍ଗପୁର ବୈକୁଣ୍ଠପୁର । ଏ ଦେହେଁ ଭୋଗ କାହିଁ ସାର ॥
ପୃଥ୍ୱୀ ଥିଲକୁ କର୍ମ ଧର୍ମ । ପାପ ପୁଣ୍ୟକୁ ଯେ ଜାଣିମ ॥
ପୃଥ୍ୱୀ ଥିଲେ ସକଳ ଜାଣି । ପୃଥ୍ୱୀ ଥିଲେଟି ସର୍ବ ମଣି ॥
ପୃଥ୍ୱୀ ଯୋଗେଣ ତୁ ବନ୍ଧିଛୁ । ହସୁଛୁ ବସୁଛୁ ଶୋଇଛୁ ॥
ନାନା କୌତୁକେ ବିହରୁଛୁ । ନାନାଦି କର୍ମକୁ ଦେଖୁଛୁ ॥
ଦେହ ଗଲେ କାହିଁ ରହିବୁ । କା ଯୋଗେ ସଂସାର କରିବୁଁ ॥
ଛପନ କୋଟି ଜୀବ ଗଣ । କି ଯୋଗେ ଗଲେ କାଏ ପୁଣ ॥
ପୃଥ୍ୱୀ ନ ଥିଲେ ଲୀନ କାହିଁ । ହେ ମନ ଚେତ ଏବେ ତୁହି ॥
ନାମକୁ ଶବେ ଶନ୍ତାକର । ତୋ ପୃଥ୍ୱୀ ହେବ ଅକ୍ରାମ୍ବର ॥
ପୃଥ୍ୱୀ ଯୋଗେ ଅମରେ ଥିବୁ । ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ଯାକରେ ଭ୍ରମିବୁ ॥
ପୃଥ୍ୱୀ ସଙ୍ଗତେ ପୃଥ୍ୱୀ ହେବୁ । ସକଳ ସମାନ ଦେଖିବୁ ॥
ଭକତ ଭାବେ ମନ ଦିଅ । ପୃଥ୍ୱୀକି ଯୋଗେ ବୁଲିଥାଅ ॥
ପୃଥ୍ୱୀ ଥିଲେଟି ସବୁ ଅଛି । ପୃଥ୍ୱୀ ଗଲେ କାହିଁ ନ ଅଛି ॥
ପୃଥିବୀ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ଯାକରେ । ଯୋଗଟି ରହିଛି ପୃଥିବୀରେ ॥
ଜଳରୁ ପୃଥିବୀ ଜନ୍ମିଲା । ଶୁଣ ସୁମନ ତାର ଲୀଳା ॥
ମେରୁ ଆଦି ଯେତେ ପର୍ବତ । ପୃଥ୍ୱୀରେ ଅଛନ୍ତି ସମସ୍ତ ॥

ଅଶ୍ୱତ୍ଥ ଆଦ ଯେତେ ବୃକ୍ଷ । ପୃଥ୍ୱୀରେ ଅଛନ୍ତି ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ॥
ଶ୍ରୋଲୁ ବ୍ରହ୍ମଯାଏ ପୁଣି । ପୃଥ୍ୱୀରେ ସର୍ବେ ଛନ୍ତି ଜାଣି ॥
ସିଂହକୁ ଦଣ୍ଡିପୋକ ଯାଏ । ପୃଥ୍ୱୀରେ ହିନା ସତ ରହେ ॥
ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କଠାରୁ ଯେତେ ଦେବ । ପୃଥ୍ୱୀରେ ଅଛନ୍ତି ଏ ସର୍ବ ॥
ଜଡ଼ା ଗୁଡ଼ା ଚଳ ଅଚଳ । ଏ ଗୃହିଣୀନ୍ତ ଏ ସକଳ ॥
ପୃଥ୍ୱୀ ଥିଲାକୁ ସର୍ବ ରହୁ । ନୋହିଲେ ସର୍ବେ ନାଶ ଯାଇ ॥
ସପ୍ତ ସମୁଦ୍ର ତୁହି ଜାଣ । ପୃଥ୍ୱୀ ଥିଲାକୁ ରହେ ପୁଣ ॥
ଚଉଦ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ସହିତେ । ପୃଥ୍ୱୀ ଥିଲାକୁ ଏ ସମସ୍ତେ ॥
ସପ୍ତ ପାତାଳ ସପ୍ତଦ୍ୱୀପ । ପୃଥ୍ୱୀ ଦେଖଣଟି ଅବ୍ୟକ୍ତ ॥
ପୃଥ୍ୱୀ ଥିଲାକୁ ସର୍ବ ରହେ । ପୃଥ୍ୱୀ ଗଲେଟି କିଛି ନୋହେ ॥
ପୃଥ୍ୱୀରେ ଯେତେ ଜନ୍ମ ଛନ୍ତି । ଏହା ତ ଭେଦ୍ଦ ନ ଜାଣନ୍ତି ॥
ପୃଥ୍ୱୀ ନ ଥିଲେ ଜଳ କାହିଁ । ରହନ୍ତା ଶୁଣ ମୁଁ କହଇ ॥
ପୃଥ୍ୱୀ ଥିଲାକୁ ଜଳ ପୁଣି । ତେଣୁ ରହଇରେ ସର୍ବ ଜାଣ ॥
ପୃଥ୍ୱୀକୁ ଜଳ ମେଘ ନେଇ । ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ପାଳୁଛନ୍ତି ରହି ॥
ପୃଥ୍ୱୀ ନ ଥିଲେ ଜଳ କାହିଁ । ମେଘ ଅଣନ୍ତା ଜଳ କାହିଁ ॥
ପୃଥ୍ୱୀ ଥିଲାକୁ ଜଳ ଜାଣି । ନୋହିଲେ ଜଳ କାହିଁ ପୁଣ ॥
ପୃଥ୍ୱୀ ନ ଥିଲେ ମେଘ କାହୁଁ । ଜଳ ଅଣନ୍ତା ଶୁଣ କାହୁଁ ।
ପୃଥ୍ୱୀ ଥିଲାକୁ ଜଳ ରହି । ଖାଇ ବଞ୍ଚନ୍ତି ସର୍ବ ଦେହୀ ।
ପୃଥ୍ୱୀ ଥିଲାକୁ ଜଳ ରହେ । ତେଣୁଟି ସର୍ବ ଜାତ ହୋଏ ।
ଛପନକୋଟି ଜୀବ ଯେତେ । ପୃଥ୍ୱୀରେ ଅଛନ୍ତି ସମସ୍ତେ ॥
ପୃଥ୍ୱୀରେ ଯେତେ ରୂପ ହୋଇ । ତୋ ଦେହେ ଛନ୍ତି ଦେଖ ତୁହି
ପୃଥ୍ୱୀ ଭୂତଙ୍କ କଥା ଶୁଣି । ମନ ଆନନ୍ଦ ହୁଏ ଗୁଣି ।
କହଇ ଅରକ୍ଷିତ ଦାସ । ପୃଥ୍ୱୀଭୂତଙ୍କ କଥା ରସ ।
ଅହେ ସୁଜନମାନେ କହ । ପୃଥ୍ୱୀକାହିଁକି ନାମ ଧ୍ୟାୟି ॥
ନୋହିଲେ ପୃଥ୍ୱୀ ନାଶ ଯିବ । ଆଜାତି ଦେହ ନ ପାଇବ ॥

କେ ବୋଲେ ମଲେ ଜନ୍ମ ହୋଇ । ଏ ମିଛ ସତ କେବେ ନୋହି ।
ପୃଥ୍ୱୀ ଭୂତଙ୍କ କଥାଗୁଣ । ବୟାନବେ ପଦରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ।

ଇତି ଶ୍ରୀ ମନ-ଚୈତନ୍ୟସମ୍ବାଦେ ମହାମଣ୍ଡଳଗୀତାୟାଂ
ପୃଥ୍ୱୀଭୂତମହିମା ବର୍ଣ୍ଣନେ ନାମ
ପ୍ରଥମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ଦ୍ୱିତୀୟ ଅଧ୍ୟାୟ

କହଇ ମନ ଶୁଣ ତୁହି । ପୃଥ୍ୱୀ ମହିଁମା ଶୁଣିଲଇ ।
ଜଳର ମହିମା କହିବ । ମୋ ମନୁ ସଂଶୟ ଦହିବ ।
ମୁହିଁ ତୋ ଚରଣେ ଶରଣ । ମାୟା ନ କର କହ ପୁଣ ।
ତୁମ୍ଭର ମାୟା ମୋତେ ନୋହୁ । ତୋ ନାମେ ମୋର ମନ ରହୁ ।
ତୋ ନାମ ନିତ୍ୟେ ଶୁଣୁଥିବି । ତୋ ଭାବେ ମନ ମୋ ରଞ୍ଜିବି ।
ଏହି ଦୟାଟି ମୋତେ ଥିବ । ତୋ ମାୟା କେବେ ନ ଲାଗିବ ।
ଚୈତନ୍ୟ କହେ ମନ ଶୁଣ । ତୁ ଯାହା ପଚାରିଲୁ ପୁଣ ।
ଜଳ ଭୂତଙ୍କ କଥା କେହି । ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡେ ଜାଣି ପାରେ ନାହିଁ ।
ଜଳର ମହିଁମା କହିତେ । କହିବି ଶୁଣ ଶୁଦ୍ଧ ଚିତ୍ତେ ।
ଅଗ୍ନିରୁ ଜଳ ଜାତ ହୋଇ । ଏହା ଯେ ନ ଜାଣନ୍ତି କେହି ।
ଜଳର ମହିମା ତୁ ଶୁଣ । ସେ ସର୍ବ ଘଟେ ଥାଇ ଜାଣ ।
ସ୍ୱର୍ଗ ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ପାତାଳ ହୋଇ । ଜଳଟି ଅଛି ଜାଣ ତୁହି ।
ସପ୍ତ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ଦ୍ୱୀପ ସାତ । ଜଳଟି ଘୋଟିଛି ସମସ୍ତ ।
ଥକାରୁଁ ମହାପାପ ସେହି । ପୂର୍ବରୁ କେହି ନ ଜାଣଇ ।
ଜୀବେ ଅଜୀବେ ପୂରିଥାଇ । ଜାତ କରୁଛି ସବୁ ସେହି ।
ଛପନକୋଟି ଜୀବ ଯେତେ । ଜଳରୁ ଜାତ ଏ ସମସ୍ତେ ।

ହେ ମନ ତୁହ୍ମ ପଚ୍ଚାରିଲୁ । ଜଳର ମହିମା ଶୁଣିଲୁ ।
ଜଳଟି ସର୍ବ ଜାତ କରେ । ଜଳଟି ସମସ୍ତ ସଂହରେ ।
କୀଟ ପତଙ୍ଗ ତରୁ ତୃଣ । ଜଳରୁ ଜାତ ଏ ପ୍ରମାଣ ।
ସ୍ଥାବରୁ ଜୀବ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତେ । ଜଳରୁ ଜାତ ଏ ସମସ୍ତେ ।
ନୀଳରୁ ରଙ୍ଗ ଯାଏ ଜାଣି । ଜଳରୁ ସମସ୍ତ ଭଅଣି ॥
ଷଡ଼ ଋତୁଟି ଜଳୁଁ ଜାତ । ଶୁଣ ସୁମନ ଦେଇ ଚିତ୍ତ ।
ନାନାଦି ପୁଷ୍ପ ଜଳୁଁ ଜାଣି । ନାନାଦି ଫଳ ଜଳୁଁ ପୁଣି ।
ରକ୍ତ ମାଂସ ଯେ ଅସ୍ଥି ଚର୍ମ । ଜଳରୁ ସମସ୍ତ ଭଅଣି ।
ଜଳ ଶୁଖିଲେ ହଂସ ଉଡ଼ି । ମଚ୍ଛା ଶୂନ୍ୟରେ ଜୀବ ଛାଡ଼ି ॥
ଜଳ ଥିଲେଟି ହଂସ ଖେଳେ । ମୀନ ବି ଥାଇ ଜଳ ସ୍ଥଳେ ॥
ବକ ଯେ ମୀନକୁ ଝାଙ୍କଣ । ତଟେ ସେ ବସି ଥାଇ ଜାଣି ।
ପୋଖରୀ ଶୁଖିଲେ ଯେ ତନ । ଚଳନ୍ତି ଯେଣ୍ଟା ଗୁଣ ଧେନ ।
ଜଳ ଥିଲେଟି ସର୍ବେ ଥାନ୍ତି । ଅନନ୍ଦେ ଜଳେ ବିହରନ୍ତି ॥
ଜଳ ଯେବେ ମନେ ପାଞ୍ଚଇ । ଏମାନେ ଥିବେ କାହ ପାଇଁ ।
ଏମନ୍ତ ବୋଲି ପ୍ରଳୟରେ । କେହୁ ନ ରହନ୍ତି ଜଳରେ ।
ଗୁରୁ ମେଘେ ବୃଷ୍ଟି କରନ୍ତି । ପ୍ରଳୟେ ପୃଥ୍ୱୀକି ହରନ୍ତି ।
ଅଣିଗୁଣ ମୂରତି ଧରି । ପବନ ବହେ ତନ ପୂରି ।
ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଘୋର ନାଦ କରେ । ଅଗ୍ନି ଜଳଇ ତନପୁରେ ॥
କାରୁଣ୍ୟ ଜଳ ତେଜ ଘାତେ । ସମସ୍ତେ ହୁଅନ୍ତି ନିପାତେ ।
ଏମନ୍ତେ ପୃଥ୍ୱୀ ନାଶ ଯାଇ । ଶୁଣି ସୁମନ ଚିତ୍ତ ଦେଇ ।
ଜଳ ଯେବେ ମନେ ପାଞ୍ଚଇ । ପୃଥିବୀ ରଖିଥିବ ମୁହିଁ ।
ପୃଥ୍ୱୀକି ସଦାକାଳେ ଥାଇ । ଅନନ୍ଦେ ସମସ୍ତେଟି ରହି ॥
ନୋହିଲେ ଯଣ ନାହିଁ ଜାଣି । ଜଳର ଏମନ୍ତଟି ଗୁଣ ॥
କଳଭୂତଙ୍କ କଥା ମୁହିଁ । କାହୁଁ ଯେ ତୋତେ କହିଲଇଁ ॥
ତାହାଙ୍କ ଗୁଣ ତନପୁରେ । କେ ଜାଣେ ଦେବ ସୁର ନରେ ।

ଜଳ ସଙ୍ଗରେ ଜଳ ହେବୁ । ସକଳ ସମାନ ଦେଖିବୁ ।
ତେବେ ଅମର ହେବୁ ଜାଣ । କହିଲି ତୋତେ ମୁଁ ପ୍ରମାଣ ।
ମନ ଶୁଣି ଆନନ୍ଦ ହୋଇ । ବୋଲଇ କର ଯୋଡ଼ି ଯୋଡ଼ି ।
କହଇ ଅରକ୍ଷିତ ଦାସ । ଜଳର ମହିମା ଅଶେଷ ।
ଅହେ ସୁଜନମାନେ ଶୁଣ । ଜଳରୁ ସର୍ବ ଜାତ ଜାଣି ।
ତାହାକୁ ମନେ ଭାବ ଭଣି । ନୋହିବେ ପୃଥ୍ୱୀରେ ନାହିଁ ଦୁଃଖ ।
ଜଳଭୂତ ମହିମା ମୁହିଁ । ଅଠରୁନିଶ ପଦେ କହି । ୦୮ ।

ଇତି ଶ୍ରୀ ମନ-ଚୈତନ୍ୟ ସମ୍ବାଦେ ମଧ୍ୟମଣ୍ଡଳ ଗୀତାୟାଂ ଜଳଭୂତ କଥା ବର୍ଣ୍ଣନେ ନାମ ଦ୍ୱିତୀୟୋଽଧ୍ୟାୟଃ । ୨ ।

ତୃତୀୟ ଅଧ୍ୟାୟ

ମନ କହୁଛି ପ୍ରଭୁ ଶୁଣ । ମୋ ଦୋଷ ନ ଦେଖିବ ପୁଣ ।
ଜଳର ମହିମା ଶୁଣିଲି । ମନେ ମୁଁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଲି ।
ଅଗ୍ନିଭୂତଙ୍କ କଥା କହ । ଯେବେ ତେଜିବି ମାୟାମୋହ ।
ଅଗ୍ନିର ମହିମା ଶୁଣିବି । ତେବେ ମୁଁ ଭ୍ରାନ୍ତି ଯେ ଛାଡ଼ିବି ।
ନୋହିଲେ ଭ୍ରାନ୍ତି ମୋ ନ ଯାଇ । କହ ତୁ ମୋତେ ଦୟା ବହି ।
ହେ ପ୍ରଭୁ ମୁଁ ତୁମ୍ଭ କିଙ୍କର । ମୋହର ଦୋଷ କ୍ଷମା କର ।
ମୁହିଁ ତ ସଦା ଅପରାଧୀ । ତୁମ୍ଭେ ତ କରୁଣା ବାରିଧି ।
ହେ ପ୍ରଭୁ ମାୟା ତୁ ନ କର । କହ ଅଗ୍ନିର ସମାଚାର ।
ଯେବେ ମୋ ଠାରେ ଦୟା ଥିବ । ଅଗ୍ନିଭୂତଙ୍କୁ ଯେ କହିବ ।
ମନ ମୁଖରୁ ଏହା ଶୁଣି । କମ୍ପା ବିଷାଦ ହେଲ ପୁଣି ।
ତୁମ୍ଭେ ସୃଷ୍ଟି ଏ ଦେହରେ । ଭ୍ରମଉଛ ବହୁ ଦିବସରେ ।
ଥାଉଁ ଦୟା ତୋତେ ନାହିଁ । ତୋ ଇଚ୍ଛା ମୋତେ ଛାଡ଼ି ଯାଇ ।
ପ୍ରକୃତି ସଙ୍ଗରେ ଭମିଲୁ । ମୋତେ ତୁ ସେବି ନ ପାରିଲୁ ।

ତେଣୁ ସିନା ମୁଁ ମାୟା କରେ । ନୋହିଲେ ଦୟା ତୋହଠାରେ
ଏବେ ତୁ ମୋର ନାମ ଧର । ତେବେ ତୁ ହେବୁ ଅଜାମ୍ବର ।
ନୋହିଲେ ଯିବୁ ଭିନ୍ନ ହୋଇ । ମନ ବୋଲଇ ହାହା ହାହା ।
ତୁମ୍ଭର ଦୟା ଯେବେ ହେବ । ତେବେ ଏ ନାମ ଚିହ୍ନିଯିବ ।
ନୋହିଲେ ମୁଁ କିସ ଚିହ୍ନିବି । ତୁମ୍ଭ ଦୟା ହେଲେ ଜାଣିବି ।
ହେ ପ୍ରଭୁ ମୋତେ ଦୟାକର । ଜଣାଇଅଛି ମୁଁ ଘମୁର ॥
ଅଗ୍ନି ଭୂତଙ୍କ କଥା କହ । ହେ ପ୍ରଭୁ ମୋତେ ଦୟା ବହ ॥
ହେ ମନ ଶୁଣ ସ୍ଥିର ହୋଇ । ଅଗ୍ନି ଭୂତଙ୍କ କଥା ଏହି ।
ପବନ ଅଗ୍ନି ଜାତ ହୋଇ । ଶୁଣ ସୁମନ ଚିତ୍ତ ଦେଇ ।
ଅଗ୍ନି ଟି ସର୍ବ ଭୂତେ ପୂର୍ବ । ଜୀବେ ଅଜୀବେ ସମ ସର୍ବ ।
ସକଳ ଜୀବ ହୃଦେ ଥାଇ । ତେଜ ସ୍ୱରୂପ ପ୍ରକାଶଇ ।
ତାହାଙ୍କ ତେଜ ନ ଲଭିଲେ । କେ ନ ପାରଇ ବଞ୍ଚି ଭଲେ ।
ଅଗ୍ନିଙ୍କ ତେଜ ଲାଗେ ପୁଣି । ସକଳ ପାପ ହୁଏ ଜାଣ ।
ଅଗ୍ନି ଟି ସର୍ବ ଘଟେ ଥାଇ । ତା ଭାବ କେହି ନ ଜାଣଇ ॥
ଛନ କୋଟି ଜୀବ ଯେତେ । ଅଗ୍ନି ବାହାରେ ସର୍ବ ଗାତେ ।
ଅଗ୍ନି ସଙ୍ଗତେ ଜଳ ଥାଇ । ଅଗ୍ନି ଟି ଜଳେ ଗୋପ୍ୟ ହୋଇ ।
ପୃଥ୍ୱୀ ସଙ୍ଗତେ ଅଗ୍ନି ମିଶି । ବାହାରେ ଜାଣ ଦବା ନାଶି ।
ଅଗ୍ନି ସକାଶେ ପୃଥ୍ୱୀ ରହେ । ନୋହିଲେ ଜଳେ ବୁଡ଼ିଯାଏ ।
ଅଗ୍ନିଙ୍କ ତେଜ ବଳଘାତେ । ଜଳ ଯେ ଶୁଖଇ ତୁରିତେ ।
ଜଳ ଚଳିଲେ ଅଗ୍ନି ଛପେ । ପୃଥ୍ୱୀଟି ଲସେ ତାର କୋପେ ।
ଏ ଦୁହେଁ ଯଦି ସମ ଥାନ୍ତି । ପୃଥ୍ୱୀକୁ କେହି ନ ନାଶନ୍ତି ।
ଏ ଦୁହେଁ ବାଦ ଯେବେ କଲେ । ପୃଥ୍ୱୀଟି ନାଶ ଯାଇ ଭଲେ ।
ଏ ଦୁହେଁ ପୃଥ୍ୱୀର କାରେଣୀ । ଏହା ନ ଜାଣେ ମୂର୍ଖ ପ୍ରାଣୀ ।
ହେ ମନ ପଚାରିଲୁ ତୁହି । ଅଗ୍ନି ମହିମା ଦେଲି କହି ।
ଅଗ୍ନି ଟି ସର୍ବ ଭୂତେ ଥାଇ । ଜୀବେ ଅଜୀବେ ବାହାରଇ ।

ଛପନକୋଟି ଜୀବ ଯେତେ । ଅଗ୍ନିଟି ବାହାରେ ଜଟତେ ॥
ଜଳ ନଚଳ ଜଡ଼ା ବୁଡ଼ା । ନାହିଁ କେ ହୋଇ ଅଗ୍ନି ଛଡ଼ା ।
ନବଖଣ୍ଡ ପୃଥିବୀ ଜାଣ । ଅଗ୍ନି ଘୋଟିଛି ସର୍ବ ସ୍ଥାନ ।
ଚଉଦ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ସହିତେ । ଅଗ୍ନି ବାହାରେ ସେ ଗୁପତେ ।
ହେ ମନ ଅଗ୍ନିର ମହିମା । କେ କହିପାରେ ତାର ସୀମା ।
ହେ ମନ ପଚ୍ଚାରିଲୁ ତୁହି । ଅଗ୍ନି ମହିମା କହିଲଇଁ ॥
ଅଗ୍ନି ସଙ୍ଗତେ ମିଶିଥିବୁ । ତେବେ ଅଜ୍ଞାନରେ ରହିବୁ ।
ହେ ମନ ଅଗ୍ନି ଭାବେ ବସ । ନମଇଁ ଅରକ୍ଷିତ ଦାସ ॥
ଅହେ ସୁଜନମାନେ କହି । ଅଗ୍ନିଟି ସର୍ବଭୂତେ ଥାଇ ॥
ଏ ଘେନି ସମାନ ଦେଖିବ । ଭସ୍ମକୁ କାହିଁ ନ ରଖିବ ।
ଅଗ୍ନିଙ୍କ ମହିମା ଯେ ଶୁଣି । ତରିବ ଭବ ତରଙ୍ଗିଣୀ ।
ତାହାଙ୍କ ଗୁଣ ତନୁପୁରେ । କେହି ନ ଜାଣନ୍ତି ସଂସାରେ ॥
ଅଗ୍ନିଭୂତ ମହିମା ଗୁଣ । ଏକାବନ ପଦରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ।୫୧।

ଇତି ଶ୍ରୀ ମନଚୈତନ୍ୟ ସମ୍ବାଦେ ମହାମଣ୍ଡଳଗୀତାୟାଂ ଅଗ୍ନିଭୂତ ମହିମା ବର୍ଣ୍ଣନେ ନାମ ତୃତୀୟୋଽଧ୍ୟାୟଃ । ୩ ।

ଚତୁର୍ଥ ଅଧ୍ୟାୟ

ମନ କହଇ ହେ ଚୈତନ୍ୟ । ଅଦ୍ଭୁତ ଅଗ୍ନିର ଆଖ୍ୟାନ ।
ତାହାର ଏମନ୍ତ ମହିମା । କେହି ନ ଜାଣେ ଗୁଣସୀମା ॥
ଶୁଣି ମୁଁ ଅସମ୍ଭବ ମଣି । ଆଉ କଥା ଏ କହ ପୁଣି ॥
ପବନ ଭୂତ କଥା କହ । ହେ ପ୍ରଭୁ ଦୟା ମୋତେ ବହ ॥
ପବନ ଭୂତ କାହୁଁ ଜାତ । ମୋତେ କହିବା ପ୍ରାଣନାଥ ।
ପବନ ଭୂତଙ୍କ ମହିମା । ଶୁଣିବି ତୁମ୍ଭ ମୁଖୁ ସିନା ॥
ମନ ମୁଖରୁ ଏହା ଶୁଣି । ତାର ମହିମା କେ ନ ଜାଣି ।

ବ୍ରହ୍ମାଦି ଦେବାସୁର ନରେ । ତାଙ୍କୁ କେ ଜାଣିପ ସଂସାରେ ॥
ଯାହାର ରୂପବର୍ଣ୍ଣ ନାହିଁ । ତାଙ୍କୁ ବା କେ ଜାଣିବଟି କହି ॥
ତୁ ଯେବେ ପଚାରିଲୁ ଶୁଣ । କିଛି କହିବା ତାଙ୍କ ଗୁଣ ॥
ପବନ ଭୂତ କଥା ତୁହି । ଶୁଣ ତୁ ସାବଧାନ ହୋଇ ॥
ଅକାଶୁଁ ପବନ ଜନ୍ମିଲା । ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡପାତରେ ଘୋଟିଲା ॥
ସକଳ ଜୀବ ହୃଦେ ଥାଇ । ଗୁଣ ଧରସେ ବିହରଇ ॥
ଛପନକୋଟି ଜୀବ ପୁଣ । ପବନୁଁ ଜନ୍ମିଲେ ସେ ଜାଣ ॥
ସକଳ ଜୀବ ଦେହେ ଥାଇ । ନ ଲଗି ନିଲଗେ ରହଇ ॥
ସକଳ ଜୀବର ଜୀବନା । ତାହାକୁ ଲଗି ନାହିଁ [illegible] ॥
ସକଳ ଜୀବ ପିତା ସେହି । ତାହାକୁ ଭାବ ମନେ ତୁହି ॥
ପୃଥ୍ୱୀ ଜଳ ଅଗ୍ନି ତିନି । ପବନ ଅଂଶେ ଚଳେ ପୁଣି ॥
ଚନ୍ଦ୍ର ସୂର୍ଯ୍ୟ ଯେ ତାରାଗଣ । ପବନ ବଳେ ଚଳେ ଜାଣ ॥
ଗୃହ ମେଘ ଗୃହ ବେଦହିଁ । ପବନ ବଳେ ଚଳେ ସେହି ॥
ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ଆଦି ଯେତେ ଦେବ । ପବନ ଅଂଶେ ଚଳେ ସର୍ବ ॥
ମେରୁ ଆଦି ଯେତେ ପର୍ବତ । ପବନ ସବୁଠାରେ ସ୍ଥିତ ॥
ଅଶ୍ୱତ୍ଥ ଆଦି ଯେତେକ ବୃକ୍ଷ । ପବନ ବହଇ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ॥
କୀଟରୁ ଗରୁଡ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତେ । ପବନ ରହଇ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷେ ॥
ସିଂହଷ୍ଟ ଦନ୍ତିପୋକ ଯାଏ । ପବନ ରହେ ସର୍ବ ଦେହେ ॥
ଚଣ୍ଡାଳୁ ବ୍ରହ୍ମଯାଏ ଜାଣ । ପବନ ରହେ ସର୍ବସ୍ଥାନ ॥
ସ୍ଥାବର କୀଟ ପତଙ୍ଗ । ଜଙ୍ଗମ ସହିତେଣ କହି ॥
ଏ ଗୃହଶାନ ଜୀବଗଣ । ପବନ ସବୁ ଦେହେଁ ଜାଣ ॥
ପିତୃଗଣ ଯପଗଣହିଁ । ପବନ ବଳେ ଜାଣି ରହି ॥
ଦେବଗଣ ରାକ୍ଷସ ଗଣ । ପବନ ବଳେ ଚଳେ ଜାଣ ॥
ଯେ ଇନ୍ଦ୍ରଗଣ ନାଗ ଭ । ପବନ ବଳେ ଚଳେ ସେହି ॥
ଯୋଗୀଗଣ ଯେ ପିତୃଗଣ । ପବନ ବଳେ ଚଳେ ଜାଣ ॥

ଚଳନ୍ତା ଚୌଦକୋଟି ଜୀବ । ପବନ ଅଶ୍ରେ ଚଳେ ସର୍ବ ।
ଜୀବ ଚଉଦ କୋଟି ଛନ୍ତି । ପବନ ଅଶ୍ରେ ସେ ରହନ୍ତି ।
ବୁଡ଼ା ଚଉଦକୋଟି ଜୀବ । ପବନ ଅଶ୍ରେ ବୁଡ଼େ ସର୍ବ ।
ନିଶ୍ଚଳ ଚୌଦକୋଟି ଛନ୍ତି । ପବନ ଅଶ୍ରେ ସେ ରହନ୍ତି ।
ଏମନ୍ତ ଛପନ କୋଟିହି । ପବନ ଅଶ୍ରେ ସର୍ବେ ରହି ।
ସ୍ୱର୍ଗ ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ପାତାଳ ପୁଣ । ପବନ ଆଶ୍ରେ ରହେ ଜାଣ ।
ଚଉଦପୁର ଗୃହଖାନି । ପବନ ସବୁଠାରେ ଭ୍ରମି ।
ଜଳ ଅନଳ ଯେ ପୃଥିବୀ । ପବନ ହବୁଠାରୁ ଦ୍ରବି ।
ଯେତେକ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ମଧ୍ୟରେ । ବହୁଛନ୍ତି ସବୁର ଦେହରେ ।
ଜୀବେ ଅଜୀବେ ସେ ପବନ । ଘୋଟିଛନ୍ତି ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡରେ ଜାଣ ।
ରେଣୁ ପଡ଼ିବା ଛାଡ଼ ନାହିଁ । ସପ୍ତ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡେ ଘୋଟି ରହି ।
ଷଡ଼ ଋତୁଟି ଷଡ଼ ରସ । ପବନ କରଇ ପ୍ରକାଶ ।
ନବ ରନ୍ଧ୍ରଟି ଅଷ୍ଟ ଧାତୁ । ପବନ ସବୁଠାରେ ହେତୁ ।
ବାର ମାସଟି ସାତବାର । ପବନ ସବୁଠାରେ ସାର ।
ବାର ଚନ୍ଦ୍ର ଯୋଗ କରଣ । ପବନ ସବୁଠାରେ ଜାଣ ।
ନକ୍ଷତ୍ର ନବଗ୍ରହ କହି । ପବନ ସବୁଟି କରଇ ।
ଲୀଳା ନିମନ୍ତେ ଯେତେ ଜାତ । ସବୁଟି ପବନ ସଞ୍ଚିତ ।
ହସ୍ତ ପାଦ ଶିର କର୍ଣ୍ଣହିଁ । ନୟନ ନାସା ମୁଖ କହି ।
ହୁଦାଦ କଟି ନାହିଁ ଜାଣ । ଅଜୋଖାତ ଅବର୍ଣ୍ଣ ସେ ପୁଣ ।
ରୂପ ବର୍ଣ୍ଣ ଶବ୍ଦହିଁ ନାହିଁ । ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡେ ଘୋଟିଅଛି ସେହି ।
ଏହି ଦେହରେ ସେ ପବନ । ବାହରେ ବାଟ ଦାବସେଣି ।
ଖଞ୍ଜକୁ ଖଞ୍ଜି ଗଲେ ସେହି । ଦଣ୍ଡେ ବିଶ୍ରାମ ତାର ନାହିଁ ।
ଝୁମ ଝୁମକେ ବାହୁଛନ୍ତି । ଏ ରୂପେ ପୃଥିବୀ ଧରନ୍ତି ।
ହସି କାନ୍ଦଣ ଖେଳେ ସେହି । ଶୁଅଇ ଉଠାଇ ଚଳାଇ ।
ବସାଇ ଖେଳାଇ ଉଠାଇ । ବୁଡ଼ାଇ ଖେଳାଇ ଜୀଅଇ ।

ଯେବେ ଏ ଦେହ ଛାଡ଼ିଯିବ । ପୃଥ୍ୱୀ ରସାତଳେ ପଡ଼ିବ ।
ପବନ ବିନା ପ୍ରାଣେ ଧିର । ଗୃହୁଛୁ ଯନ୍ତ୍ର କୂଟ କର ।
ପବନ ବଳେ ଜନ୍ମ ହୋନ୍ତି । ପବନ ଛପିଲେ ମରନ୍ତି ।
ବଣଜ କୂଟ ମାୟାକର । ସମସ୍ତେ ଅଛନ୍ତି ଅତବାର ।
ମାୟାରେ ସର୍ବ ଜୀବ ଖେଳେ । ନ ଜାଣେ ବ୍ରହ୍ମା ଦିଗପାଳେ ।
ଏହାଙ୍କଠାରୁ ବଡ଼ ନାହିଁ । ତା ମାୟା କେ ପାରିବ କହି ।
ପବନ ଭୂତ କଥା ତୋତେ । ମୁଁ କିସ କହିବି ଯୁକତେ ।
ତା କଥା ଅତି ଅଗୋଚର । ଲକ୍ଷା ସ୍ୱରୂପ ବର୍ଣ୍ଣିବାର ।
ଏତେଡ଼େସେତେଡ଼େସେ କଳା ନୋହେ । ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡେ ଲଟ ସେହୁ ଥାଏ ।
ହେ ମନ ପବନ ଭୂତଙ୍କୁ । କହିଲି ଭାବ ହେ ତାହାଙ୍କୁ ।
ପବନ ସଙ୍ଗ ମିଶିଥିବୁ । ତେବେ ଅକ୍ରାମରେ ରହିବୁ ।
ପବନ ଥିଲେ ଦେହ ରହି । ହେ ମନ ଚେତ ଏବେ ତୁହି ।
ମନ ଚୈତନ୍ୟ ମୁଖୁଁ ଶୁଣି । ବୋଲଇ ମନେ ମନେ ଗଣି ।
ପବନଭୂତଙ୍କ ଚରିତ । ଶୁଣି ମୁଁ ହେଲି ଅଚମ୍ବିତ ।
ହେ ପ୍ରଭୁ ମାୟା କର ନାଶ । ଜଣାଇ ଅରକ୍ଷିତ ଦାସ ।
ଅହେ ସୁଜନମାନେ ଶୁଣ । ପବନ ଭାବ ମନେ ଗୁଣ ।
ତା ଭାବ ମନରେ ଭାବିବ । ଏ ଘୋର ସଂସାରୁ ତରିବ ।
ନୋହିଲେ ତେବେ ନ ତରିବ । ତା ଭାବ ମନେ ଧ୍ୟାଉଥିବ ।
ପବନଭୂତଙ୍କ ଭାବିବ । ହେଳା କଲେଟି ମାଧବେ ।
ପବନଭୂତଙ୍କର ଗୁଣ । ସତସ୍ତର ପଦେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ । ୭୭ ।

ଇତି ଶ୍ରୀ ମନଚୈତନ୍ୟ ସମ୍ବାଦେ ମଣ୍ଡ୍ରମଣ୍ଡଳ ଗୀତାୟାଂ ପବନ ଭୂତ ମହାତ୍ମ୍ୟ ବର୍ଣ୍ଣନେ ନାମ ଚତୁର୍ଥୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ପଞ୍ଚମ ଅଧ୍ୟାୟ

ଅହେ ଚୈତନ୍ୟ ବ୍ରହ୍ମ ରୂପେ । କଥାଏ ଜଣାଉଛୁ ଏବେ ॥
ପବନ ଭୂତଙ୍କ କହିଲେ । ମନୁ ମୋ ସଂଶୟ ଦହିଲେ ॥
ଏବେ ଆକାଶ ଭୂତ କଥା । ଶୁଣି ମୋ ମନୁ ଯାଉ ବ୍ୟଥା ॥
ଆକାଶ କାହୁଁ ଜାତ ହୋଇ । ମୋ ମନୁ ଭ୍ରାନ୍ତି ଫେଡ଼ ତୁହି ॥
ଆକାଶ କଥା ଅଗୋଚର । କହ ମୋ ଭ୍ରମ ହେଉ ଦୂର ॥
ହେ ମନ ଆକାଶ ମହିମା । କହିଲେ ନ ସରଇ ସୀମା ॥
ଆକାଶ ଭୂତ କଥାକୁହିଁ । କେ ତାହା କଳି ନ ପାରଇ ॥
ତାକୁ କେ କଳିବ ମର୍ତ୍ତ୍ୟରେ । ଶୁଣ କହିବା କିଛି ତୋରେ ॥
ମହାଶୂନ୍ୟରୁ ଯେ ଆକାଶ । ଜାତ ହୋଇଲାଟି ଅଶେଷ ॥
ଆକାଶ ଅଦ୍ଭୁତ ମହିମା । କହିଲି ତାଙ୍କ ଭାବ ସିନା ॥
ଆକାଶ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡେ ଘୋଟିଛି । କାହିଁ ନ ଲାଗେ ସର୍ବେ ଗଛି ॥
ମହାଶୂନ୍ୟରୁ ଯେ ଆକାଶ । ଜାତ ହୋଇଲାଟି ଅଶେଷ ॥
ଆକାଶଭୂତଙ୍କ ମହିମା । କହିଲି ଭାବ ତାଙ୍କ ସିନା ॥
ଆକାଶ ଆକାର ଅଟଇ । ତା ଗର୍ଭେ ସର୍ବ ଅଛି ରହି ॥
ସ୍ୱର୍ଗ ମର୍ତ୍ତ ପାତାଳ ଜାଣ । ତା ଗର୍ଭେ ସର୍ବେ ଛନ୍ତି ପୁଣ ॥
ଚଉଦ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ସହିତେ । ତା ଗର୍ଭେ ଅଛନ୍ତି ସମସ୍ତେ ॥
ସପ୍ତ ସମୁଦ୍ର ସ୍ୱର୍ଗ ସପ୍ତ । ତା ଗର୍ଭେ ଅଛନ୍ତି ସମସ୍ତ ॥
ନବଦ୍ୱୀପ ସର୍ବ ପୃଥିବୀ । ତା ଗର୍ଭେ ସର୍ବେ ଛନ୍ତି ଭାବି ॥
ଜଳ ପବନ ଅଗ୍ନି ମହୀ । ତା ଗର୍ଭେ ଅତଯାତ ହୋଇ ॥
ସୁରମେଘ ଯେ ତାରାଗଣ । ତା ଗର୍ଭେ ଅତଯାତ ଜାଣ ॥
ସୁରବେଦ ଟଡ଼ ରହୁହିଁ । ତା ଗର୍ଭେ ଅତଯାତ ହୋଇ ॥
ଚନ୍ଦ୍ର ସୂର୍ଯ୍ୟଟି ଦୁଇଦୀପ । ତା ଗର୍ଭେ ଜଳଇ ଅମାପ ॥
ସଂସାର ଖେଳ ପାଇଁ ଜାଣ । ଚନ୍ଦ୍ର ସୂର୍ଯ୍ୟ ତହିଁ ଭ୍ରମଣ ॥

ଜଳ ପବନ ଅଗ୍ନି ମହୀ । ଲୀଳା ନିମନ୍ତେ ଭ୍ରମେ ସେହି ॥
ଆକାଶ ଗର୍ଭେ ଲୀଳା କରି । ସମସ୍ତ ଅଛଇ ଅବୋରି ।
ଛପନ କୋଟି ଜୀବ ଯେତେ । ତା ଗର୍ଭେ ଅଛନ୍ତି ସମସ୍ତେ ।
ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କଠାରୁ ଯେତେ ଦେବ । ତା ଗର୍ଭେ ଅଛନ୍ତି ଏ ସର୍ବ ।
ମେରୁ ଆଦ ଯେତେ ପର୍ବତ । ତା ଗର୍ଭେ ଅଛନ୍ତି ସମସ୍ତ ।
ଅଶ୍ୱତ୍ଥ ଆଦ ଯେତେ ଯେତେ । ତା ଗର୍ଭେ ଅଛନ୍ତି ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷେ ॥
ଚନ୍ଦ୍ରାର୍କ·ବ୍ରହ୍ମାଏ ପୁଣି । ତା ଗର୍ଭେ ଅଛନ୍ତି ଏ ଜାଣି ॥
ସିଂହରୁ ଦଶିପୋକ ଯାଏ । ତା ଗର୍ଭେ ଅଟପାଟ ହୁଏ ।
ଜଡ଼ା ବୁଡ଼ା ଚଳ ନିଚଳ । ତା ଗର୍ଭେ ହୁଅନ୍ତି ପ୍ରବଳ ॥
ଆକାଶ ଭୂତ କଥା ଯେତେ । କହିଲେ ନ ସରେ କାହିଁତେ ॥
ଆକାଶ ଭୂତ କଥା ଶୁଣ । ତା ଗର୍ଭେ ଜନ୍ମ ମୃତ୍ୟୁ ଜାଣ ।
ମହାଶୂନ୍ୟରୁ ଜାତ ସେହି । ଆକାଶୁ ପବନ ଜନ୍ମଇ ।
ପବନୁ ଅଗ୍ନି ଜାତ ପୁଣି । ଅଗ୍ନିରୁ ଜଳ ଜାତ ଜାଣି ॥
ଜଳରୁ ପୃଥିବୀ ଜନ୍ମିଲା । ସଂସାର ଖେଳ ଲଗାଇଲା ॥
ମହାଶୂନ୍ୟରୁ ପଞ୍ଚଭୂତ । ଜାତ ହୋଇଛନ୍ତି ଏ ସମସ୍ତ ॥
ଏ ପଞ୍ଚଭୂତ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ । ନୁହେଁଟି ଶୁଣ ହୋ ସୁମନ ।
ଲୀଳା ନିମନ୍ତେ ଭିନ୍ନ ହେଲେ । ସଂସାରେ ଖେଳ ଲଗାଇଲେ ॥
ଖେଳ ସରିଲେ ସର୍ବେ ଯାନ୍ତି । ଏକା ଅଙ୍ଗରେ ସେ ଚଳନ୍ତି ॥
ମହାଶୂନ୍ୟରେ ସେ ମିଶାଣି । ଏକା ଅଙ୍ଗରେ ସେ ଗୋପ୍ୟାନ ।
ହେ ମନ·ପଞ୍ଚଭୂତ·ପୁଣ । କେହି ନ ଜାଣନ୍ତି ତା ଗୁଣ ।
ତୋଠାରେ ମୋର ଦୟା ଯେଣୁ । ପଚାରିଲେ ଯେ କହେ ତେଣୁ ।
ତୁମ୍ଭ ଅମ୍ଭଙ୍କ·ଭେଦ·ନାହିଁ । ତେଣୁ ମୁଁ ତୋତେ କହିଲଇଁ ।
ଆକାଶ ଭୂତ ସଙ୍ଗେ ମିଶ । ତେବେ ପାଇବ ସିନା ଯଶ ।
ଏ ପଞ୍ଚଭୂତ ସଙ୍ଗେ ଦେହ । ମିଶାଇ ଆନନ୍ଦରେ ରହ ॥
ତେବେ ଅମର ହେବୁ ଜାଣ । ଏ ପୃଥ୍ୱୀ ଥିବ ଯାବଦିନ ॥

ପୃଥ୍ୱୀ ସଙ୍ଗତେ ପୃଥ୍ୱୀ ହେବୁ । ଜଳ ସଙ୍ଗତେ ଜଳେ ଥିବୁ ।୫୦।
ଅଗ୍ନି ସଙ୍ଗତେ ଅଗ୍ନି ହୋଇ । ରହିବୁ ଶୁଣ ମନ ଭାଇ ।
ପବନ ସଙ୍ଗତେ ପବନ । ମିଶିଣ ରହିଥିବୁ ଜାଣ ।
ଆକାଶ ସଙ୍ଗତରେ ଭାଇ । ମିଶି ଆକାଶେ ଥିବୁ ରହି ।
ଏ ପଞ୍ଚଭୂତ ସଙ୍ଗେ ମିଶି । ଖେଳୁଥିବା ହୋ ଦିବାନିଶି ।
ଏହାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଖେଳୁଥିବୁ । ମହାଶୂନ୍ୟରେ ତୁ ରହିବୁ ।
ତେବେ ତୋହର ନାହିଁ ଭୟ । ଅଜାମର ତୋ ହେବ କାୟ ।
ମହା ଶୂନ୍ୟରେ ନିଜ ନାମ । ହେବୁ କରଣ ଭାବ ମନ ।
ସଂସାରେ ଯେତେ ନାମ ଗୁଣ । ଭକତେ ଦେଇଛନ୍ତି ଜାଣ ।
ହେ ମନ ନିଜ ନାମ ବ୍ରହ୍ମ । ଅଛନ୍ତି ସବୁ ମିଛ କାଣ ।
ବ୍ରହ୍ମରୁ ପୃଥ୍ୱୀ ଆଦଯାତ । ବ୍ରହ୍ମରେ ଅଛନ୍ତି ସମସ୍ତ ।
ବ୍ରହ୍ମରୁ ସର୍ବେ ଜନ୍ମିଛନ୍ତି । ସଂସାରେ ଲୀଳା ସେ କରନ୍ତି ।
ବ୍ରହ୍ମରୁ ପଞ୍ଚଭୂତ ଜନ୍ମ । ଲୀଳା ନିମନ୍ତେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ।
ହେ ମନ ବ୍ରହ୍ମରୁଟି ସର୍ବ । ଜାତ ହୁଅନ୍ତି ଅସମ୍ଭବ ।
ମଲେ ସେ ବ୍ରହ୍ମରେ ପନ୍ତେ । ବ୍ରହ୍ମରେ ଲୀନ ସେ ହୁଅନ୍ତି ।
ପଞ୍ଚଭୂତର ଯେ ଗୋଟିଏ । ନ ଥିଲେ ଲୀଳା କେବେ ନୁହେ ।
ଆକାଶ ନ ଥିଲେ ପବନ । କାହୁଁ ଏ ଜାତ ହୋନ୍ତା ପୁଣ ।
ପବନ ନ ଥିଲେଟି କେହ । ଅଗ୍ନିଟି ଜାତ ହୋନ୍ତା କେହ ।
ଅଗ୍ନି ନ ଥିଲେ ଜଳ ପୁଣ । କାହୁଁ ଏ ଜାତ ହୋନ୍ତା ଜାଣ ।
ଜଳ ନ ଥିଲେ ପୃଥ୍ୱୀ କାହୁଁ । ଜାତ ହୁଅନ୍ତା କହ ଭାଇ ।
ଏ ପଞ୍ଚଭୂତରୁ ଗୋଟିଏ । ନ ଥିଲେ ଜନ୍ମ କାହୁଁ ହୋଏ ।
ଏ ପଞ୍ଚଭୂତରୁ ସଂସାର । ଜାତ ହୁଅନ୍ତି ଚରାଚର ।
ଏ ପଞ୍ଚଭୂତ ଭିନ୍ନ ନୋହି । ଏକା ଅଙ୍ଗଟି ଜାଣ ଭାଇ ।
ଏ ପଞ୍ଚଭୂତ ସତ୍ୟଜାଣ । ଅଛନ୍ତି ସବୁ ମିଥ୍ୟା ମଣ ।
ଏମନ୍ତେ ପଞ୍ଚଭୂତ କଥା । ଶୁଣି ସୁମନ ହୁଅ ଚେତା ।

ଚୈତନ୍ୟ ମୁଖୁଁ ଏହା ଶୁଣି । ବୋଲଇ ମନ୍ତ୍ରବଲ ପୁଣି ।
ପଞ୍ଚଭୂତଙ୍କ କଥା ଯେତେ । କହିଣ ଦେଲ ସେ ଗୁପତେ ।
ମୋଠାରେ ଦୟା ଥିଲା ଯେଣୁ । ଆପଣ କହିଦେଲ ତେଣୁ ।
ମୁଁ ଯେ ସଦା ପାପୀ ଅଟଇ । ମୋଠାରେ ଦୟା ଥିବ କହି ।
କହଇ ଅରକ୍ଷିତ ଦାସ । ନିଜ ନାମ ବ୍ରହ୍ମଙ୍କୁ ଅଂଶ ।
ଆକାଶ ଭୂତଙ୍କ ମହିମା । କହିଲେ ନ ସରଇ ସୀମା ।
ଅହେ ସୁଜନଜନେ ଶୁଣ । ପଞ୍ଚଭୂତଙ୍କ ଯେତେ ଗୁଣ ।
ଭୂତ ଗୋଟିଏ ନେ ଅଧ୍ୟାୟେ । କହିଲି ଶୁଣ ସୁଜନେ ହେ ।
ଏମନ୍ତେ ପାଞ୍ଚ ଅଧ୍ୟା ହୋଇ । ପଞ୍ଚଭୂତର କଥା ଏହି ।
ଏ ପଞ୍ଚଭୂତଙ୍କ ମହିମା । କେ କହିପାରେ ଗୁଣ ସୀମା ।
ଆକାଶ ଭୂତଙ୍କ ଚରିତ । ପଞ୍ଚାଗ୍ନି ପଦରେ ଭଣିତ ।

ଇତି ଶ୍ରୀ ମନଚୈତନ୍ୟ ସମ୍ବାଦେ ମହୀମଣ୍ଡଳଗୀତାୟାଂ ଆକାଶ ଭୂତ ବର୍ଣ୍ଣନେ ନାମ ପଞ୍ଚମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ଷଷ୍ଠ ଅଧ୍ୟାୟ

ମନ ଚୈତନ୍ୟ ପାଦେ ପଡ଼ି । ଶିରରେ ବେନିକର ଯୋଡ଼ି ।
ତୁମ୍ଭେ ଯେ ପ୍ରାଣ ଗୁରୁ ମୋର । କ୍ଷମାଇ ମୋରେ ମାୟାକର ।
ଏହି ଦେହରେ ମୁହିଁ ଥାଇଁ । ତୋତେ ମୁଁ ଚିହ୍ନି ନ ପାରଇ ।
ହେ ପ୍ରଭୁ ମାୟା ତୁ ନ କର । କଥାଏ ଜଣାଏ ଗୁମର ।
ଏ ଦେହ କାହୁଁ ଜାତ ହେଲା । ତୁମ୍ଭ ମାୟାକୁ ନ ଚିହ୍ନିଲା ।
ଛପନକୋଟି ଜୀବ ଯେତେ । ଜାତ ହୋଇଲେ କେ କେମନ୍ତେ ।
ମନ ମୁଖରୁ ଏହା ଶୁଣି । ଚୈତନ୍ୟ କହେ ହେତୁବାଣୀ ।
ମହାଶୂନ୍ୟରୁ ସର୍ବ ଜାତ । ତୋତେ ମୁଁ କହୁଦେଲି ସତ୍ୟ ।
ଛପନକୋଟି ଜୀବ ମୁହିଁ । ମୋ ସୁଖେ ବିହାର କରଇ ।

ଲୀଳା ନିମନ୍ତେ ଜାତ ହେଲି । ନାନା ରୂପଟି ମୁଁ ଧଇଲି ।
ନାନାଦି ଜୀବଙ୍କୁ ମୁହିଁ । ନାନା ନାମଟି ମୋର ହୋଇ ।
ଚଣ୍ଡାଳୁଁ ବ୍ରହ୍ମଲୋକ ଯାଏ । ନାନା ନାମଟି ମୋର ହୁଏ ।
ଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ଅଦି ଦେବ ଯେତେ । ନାନା ନାମଟି ବହି ତେତେ ।
ମେରୁ ଅଦି ଯେତେ ପର୍ବତ । ନାନା ନାମଟି ମୁହିଁ ସତ୍ୟ ।
ଅଶ୍ୱତ୍ଥ ଅଦି ଦ୍ରୁଯତେ ବୃକ୍ଷ । ନାନା ନାମ ମୁହିଁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ।
ଭାଳକୁ ଗରୁଡ଼ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତେ । ନାନା ନାମ ମୋର ଜଗତେ ।
ସିଂହକୁ ପକ୍ଷିପୋକ ଯାଏ । ନାନା ନାମଟି ମୋର ହୁଏ ।
ଚଳନ୍ତା ଚୌଦ କୋଟି ଜୀବ । ମୁହିଁଟି ହୋଇଅଛି ସର୍ବ ।
ନିଶ୍ଚଳ ଚୌଦ କୋଟି ଜାଣ । ମୁହିଁଟି ସର୍ବ ହେଲି ପୁଣ ।
ଜଡ଼ା ଚଉଦ କୋଟି ମୁହିଁ । ମୁଁ ସର୍ବରୂପ ହୋଇଛଇଁ ।
ବୁଡ଼ା ଚଉଦ କୋଟି ହେଲି । ମୁଁ ସର୍ବରୂପ ବୋଲାଇଲି ।
ଛପନ କୋଟି ଜୀବ ମୁହିଁ । ନାନା ନାମଟି ମୋର ହୋଇ ।
ମୁଁ ଦଶ ଅବତାର ହେଲି । ନାନା ନାମଟି ମୁଁ ବହିଲି ।
ମନ କହୁଛି ପ୍ରଭୁ ଶୁଣ । ତୋ ନାମ କହ ହେ ବନ୍ଦନ ।
ସଂସାରେ ଯେତେ ନାମ ତାର । କହନ୍ତୁ ଦେବ ମୋ ଅଗର ।
ମନ ମୁଖରୁ ଏହା ଶୁଣି । ଚୈତନ୍ୟ କହେ ମୃଦୁବାଣୀ ।
ମୁଁ ନାନା ଅବତାର ହୋଇ । ମୁଁ ମୋତେ ନାମଟି ଦଅଇଁ ।
ମୁହିଁଟି ଭକ୍ତବୃନ୍ଦ ହେଲି । ମୁହିଁଟି ନାନା ନାମ ଦେଲି ।
କିଛି ନାମହିଁ କହିଦେବା । ତୋ ମନୁ ସଂଶୟ ଫେଡ଼ିବା ।
ମୁଁ ବ୍ରହ୍ମା ବିଷ୍ଣୁ ମହେଶ୍ୱର । ତୋତେ କହିଲି ମୁଁ ନିକର ।
ଶଙ୍ଖାସୁରର ଅରି ମୁହିଁ । କଂସ ଅରିବ ମୁଁ ବୋଲାଇ ।
କଳପତରୁ ମୁହିଁ ହେଲି । ମୁଁ ଭଗବାନ ବୋଲାଇଲି ।
ନିରଞ୍ଜନଟି ମୋର ନାମ । ନାରାୟଣଟି ହେଲି ପୁଣ ।
ଅନାହି ଭଞ୍ଜନ ହୋଇଲି । ଗୋପୀ ଜୀବନ ବୋଲାଇଲି ।

ବସୁଦେବ ସୁତଟି ମୁହିଁ । ହରି ନାମଟି ମୁଁ ବୋଲଇ ।
ବନମାଳୀଟି ମୁହିଁ ଜାଣ । ଚପଳା ବିଳାସ ପ୍ରମାଣ ।
ମୁଁ ନାଗଦର୍ପ ଭଞ୍ଜା ହେଲି । ଅର୍ଜୁନଭଞ୍ଜା ବୋଲାଇଲି ।
ପୀତବସନ ମୁହିଁ ହେଲି । ଯାଦବପତି ବୋଲାଇଲି ।
ଅନନ୍ତ ନାମ ମୋର ହୋଇ । ବୈକୁଣ୍ଠସାଇଁ ମୁଁ ବୋଲଇ ।
ଦୈତାରି ଅଚ୍ୟୁତଟି ହେଲି । ରାମ ନାମଟି ବୋଲାଇଲି ।
କେଶିସୂଦନ ନାମ ବହି । କୃପାସିନ୍ଧୁ ନାମ ବୋଲାଇ ।
ଚାଣୂର ମର୍ଦ୍ଦନ ମୁଁ ପୁଣ । ଜଗଜ୍ଜୀବନ ମୁହିଁ ଜାଣ ।
ଶଙ୍ଖଚକ୍ରଧାରୀଟି ମୁହିଁ । ସୁବର୍ଣ୍ଣ ସାଇଁ ମୁଁ ବୋଲଇ ।
ମୁକୁନ୍ଦ ବିଦ୍ୟାଧର ହେଲି । ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ବୋଲାଇଲି ।
ଗରୁଡ଼ ଆସନଟି ମୁହିଁ । ପତିତପାବନ ବୋଲାଇ ।
ପରାପର ନାଥଟି ହେଲି । ପରମାନନ୍ଦ ବୋଲାଇଲି ।
ପୁଣ୍ଡରୀକାକ୍ଷ ଭବତାରୀ । ଚିନ୍ତାମଣିଟି ମୁଁ ବୋଲଇ ।
ନୀଳାଦ୍ରି ଦାଶରଥୀ ହେଲି । ଗୋବର୍ଦ୍ଧନଟି ବୋଲାଇଲି ।
ମାଧବ ଜନାର୍ଦ୍ଦନ ମୁହିଁ । ଜଗତନାଥ ମୁଁ ବୋଲାଇ ।
ଅତଙ୍କ ନାଶନଟି ପୁଣ । ବନମାଳିଟି ମୁହିଁ ଜାଣ ।
ବୈକୁଣ୍ଠବିହାରୀଟି ମୁହିଁ । ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ ମୁଁ ବୋଲାଇ ।
ଶ୍ରୀଦାମ ନାମ ମୁହିଁ ବହି । ରଘୁପତି କେଶବ ମୁହିଁ ।
ବାଞ୍ଛାନିଧିଟି ମୁହିଁ ହେଲି । କରୁଣାନିଧି ବୋଲାଇଲି ।
ଶ୍ରୀହରି ଶ୍ରୀପତିଟି ମୁହିଁ । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ମୁଁ ବୋଲାଇ ।
ଶୂନ୍ୟ ପୁରୁଷ ମୁହିଁ ଜାଣ । ଅତଙ୍କ ନାଶନ ପ୍ରମାଣ ।
କୃପା ଜଳଧି ମୁହିଁ ହେଲି । ଗୋପାଳ ମୁହିଁ ବୋଲାଇଲି ।
ଈଶ୍ୱର ଅଦ୍ୱନ୍ଦ ହେଲି । ଗୋବିନ୍ଦଚନ୍ଦ୍ର ବୋଲାଇଲି ।
ଗିରିଧାରୀଟି ମୁହିଁ ଜାଣ । ନିତ୍ୟାନନ୍ଦଟି ମୁହିଁ ପୁଣ ।
ଘନଶ୍ୟାମଟି ମୁହିଁ ହେଲି । ଗୋବିନ୍ଦଚନ୍ଦ୍ର ବୋଲାଇଲି ।

ଚତୁର୍ଭୁଜଟି ମୁହିଁ ଜାଣ । ପଙ୍କଲୋଚନ ମୁହିଁ ପୁଣ ।
ଅନାଥବନ୍ଧୁ ନାମ ମୋର । ଅଟଇ ମୁଁ କରୁଣାକର ।
କ୍ଷମା କରୁଣା ସିନ୍ଧୁ ମୁହିଁ । ଜଗତ ସୋଦର ଅଟଇ ।
ଗୁରୁ ଶିଷ୍ୟଟି ମୁହିଁ ହେଲି । ମୁଁ ତୋତେ ବୁଝାଇ କହିଲି ।
ମୁହିଁଟି ମୋତେ ନାମ ଦେଲି । ମୁଁ ତୋତେ ବିଦ୍ୟା ଯେ ସା[illegible]ଲି
ତୁ ଯାହା ପଚାରିଲୁ ମୋତେ । ଇଚ୍ଛା ନାମ କହିଲି ତୋତେ ।
କହଇ ଅରକ୍ଷିତ ଦାସ । ଏମନ୍ତେ ମୋ ନାମ ପ୍ରକାଶ ।
ସୁଜନ ଜନମାନେ ଶୁଣ । ନିଜ ନାମ ନ କହୁ ଜାଣ ।୬୭।

ଇତି ଶ୍ରୀ ମନ-ଚୈତନ୍ୟ ସମ୍ବାଦେ ମହାମଣ୍ଡଳ ଗୀତା କଥନେ
ନାମ ଷଷ୍ଠୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ସପ୍ତମ ଅଧ୍ୟାୟ

ମନ ଚୈତନ୍ୟ ମୁଖ ଗୁହିଁ । ବୋଲଇ ନିସ୍ତରିଲି ମୁହିଁ ।
ଏହି ଦେହରେ ଯେତେ କଥା । ଫେଡ଼ିଣ କହ ସେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ।
ଚୈତନ୍ୟ କହେ ମନ ଶୁଣ । ତୋତେ କହିବି ଯେ ଫେଡ଼ିଣ ।
ମନ ଚୈତନ୍ୟ ମୁହିଁ ହେଲି । ଜୀବ ପରମ ବୋଲାଇଲି ।
ନଖ ମୁଖ ନାସିକା ହୋଇ । ମୁଁ ହାଡ଼ ଚର୍ମ ଯେ ବୋଲାଇ ।
ରକ୍ତ ମାଂସ ଯେ ମୁହିଁ ଜାଣ । ମୁଁ ଷୋଳ ଡମ୍ବରୁ ପ୍ରମାଣ ।
ପଞ୍ଚମନଟି ହେଲି ମୁହିଁ । ପଚିଶ ପ୍ରକୃତି ଅଟଇ ।
ତ୍ରିଗୁଣ ତ୍ରିକୁଟିଟି ହେଲି । ଷଡ଼ଗୁଣଟି ବୋଲାଇଲି ।
ସାତଶବାସ୍ତରି ଯେ ନାଡ଼ୀ । ମୁଁ ମୋତେ ହୋଇଅଛୁ ଜଡ଼ି ।
ଚୌଷଠି ଯୋଗ ମୁହିଁ ହେଲି । ନାନା ବ୍ୟାଧି ଯେ ବୋଲାଇଲି ।
ମୁଁ ସତ୍ତ୍ୱ ରଜ ତମ ଜାଣି । [illegible] ମୁହିଁ ପୁଣ ।
କୁଟ କପଟ ମୁହିଁ ହେଲି [illegible] ବୋଲାଇଲି ।

ମୁଁ ପ୍ରେମ ଅସ୍ୱାଦନ ଜାଣ । ଭଲ ମନ୍ଦଟି ମୁହିଁ ପୁଣ ॥
ଲୁରୁଛି ସୁରୁଛିଟି ମୁହିଁ । କୃପଣ ଉଦାଂଡାସ୍ତ ହୋଇ ।
ଅଭାବ ନିଦ୍ରା ମୁହିଁ ହେଲି । ମୈଥୁନ ମୁହିଁ ବୋଲାଇଲି ।
ଗୁରୁଜନ ବିଶ୍ୱାସ ମୁହିଁ । ନିର୍ମଳ ଉଦାସ ବୋଲାଇ ।
ଦାନ ଲଭଟି ମୁହିଁ ଜାଣ । ଏବେ ମୁଁ କହୁଅଛୁ ଶୁଣ ॥
ମୁଁ ସ୍ତ୍ରୀଷ ପୁରୁଷଟି ହେଲି । ଜନନେନ୍ଦ୍ରିୟ ବୋଲାଇଲି ।
ମାତା ପିତାଟି ହେଲି ମୁହିଁ । ଜାତ କରୁଛି ସର୍ବଦେହୀ ।
ଗୃହସ୍ଥ ଭର୍ତ୍ତାଯାଟି ମୁହିଁ । ପୁଅ ଝିଅଟି ମୁଁ ବୋଲାଇ ।
ପୁତ୍ରବୀ ମଜଲାଟି ହେଲି । ମାଇଁ ଭଣଜା ବୋଲାଇଲି ।
ନାତ ଅଜା ଯେ ହେଲି ମୁହିଁ । କୁଅଇଁ ପିଉସା ବୋଲାଇ ।
ଖୁଡ଼ୁତା ଭାଇବନ୍ଧୁ ମୁହିଁ । ମୁଁ ଦେଢଶୁର ଲୋ ହୋଇ ।
ଅଣ ମାଇଁଟି ବୋଲାଇଲି । ଶାଶୁ ଶ୍ୱଶୁର ମୁଁ ହୋଇଲି ॥
ଅଷ୍ଟ ପାଟକ ଜାତି ମୁହିଁ । ଲୀଳା ନିମନ୍ତେ ଭିନ୍ନ ହୋଇ ।
ଅନ୍ଧ ଛାଲଟି ମୁହିଁ ହେଲି । ଜଟା ଚଂବାଟି ବୋଲାଇଲି ।
କୁଜା ଗୋଟା ଯେ ମୁହିଁ ଜାଣ । ରୋଗୀ ଭୋଗୀଟି ମୁଁ ପ୍ରମାଣ ।
ରାଜା ପରଜା ହେଲି ମୁହିଁ । ସେବକ ସାଥିନ୍ତ ଅଟଇ ।
ବ୍ରାହ୍ମଣ ହାଡ଼ି ମୁହିଁ ଜାଣ । ନାନା ଜାତଟି ମୁହିଁ ଶୁଣ ।
ତୁ ଏହା ଅନୁଭବ କର । ମୋ ମାୟା ହୋଇଯିବୁ ପାର ।
ତୁ ମୋତେ ଚହ୍ନି ନ ପାରିଲେ । ଏ ଦେହ ଯାଉଁଳଟି ଭଲେ ।
ରୂପଗୋଟାକୁ ଭାଙ୍ଗିଦେବା । ଅରୂପ ହୋଇଣ ରହିବା ।
ତୁ ତୋତେ ଚହ୍ନି ଯେ ପାରିଲେ । ଏ ଦେହ ରହିବଟି ଭଲେ ।
ମୋହର ଏ ଖେଳ ନିମନ୍ତେ । ମାୟା ଦେଖାଇ ଥାଇ ତୋତେ
ମୁଁ ତୋତେ ଖୁଆଇ ପିଆଇ । ମୁଁ ତୋତେ ଶାନ୍ତ ଯେ କରଇ ।
ହଂସା ରାଜଟି ହେଲି ମୁହିଁ । ମୁଁ ତୋତେ କପଟ କରଇ ॥
ଭଲ ମନ୍ଦଟି ମୁହିଁ ଜାଣ । ହସି ଟାପରା କରେ ପୁଣ ।

ମୁହିଁ ଟି ମୋତେ ବଶକର । ରଙ୍କ ବାର୍ଦ୍ଧକ୍ୟ ରୂପ ଧର ।
କାଳ ଅକାଳ ମୁହିଁ ହେଲି । ଧର୍ମ ଅଧର୍ମ ବୋଲାଇଲି ।
ମୋର ଗୁଣ ମୋତେ ତରଣ । ମୁଁ ତୋତେ ବାନ୍ଧବଗଣ ପୁଣ ।
ମୁଁ ତୋତେ ପାଳଣ ମାରଇ । ମୁଁ ତୋତେ ଅଣ୍ଡସ୍ଥ କରଇ ।
ଦୁଃଖ ସୁଖ ଯେ ହେଲି ମୁହିଁ । ଶାନ୍ତ ଅଶାନ୍ତ ମୁଁ ବୋଲଇ ।
ଭୟ ନିର୍ଭୟ ମୁହିଁ ହେଲି । ଦୟା ନିର୍ଦ୍ଦୟା ବୋଲାଇଲି ।
ଜ୍ଞାନ ଅଜ୍ଞାନ ହେଲି ମୁହିଁ । ସାଧୁ ଅସାଧୁ ମୁଁ ଅଟଇ ।
ହେତୁ ଅହେତୁ ମୁହିଁ ଜାଣ । ଯୋଗୀ ଅଯୋଗୀ ହେଲି ପୁଣ ।
ବିକାର ଅବିକାର ମୁହିଁ । ପାପ ପୁଣ୍ୟଟି ମୁଁ ଅଟଇ ।
ତୀର୍ଥବାର ବ୍ରତଟି ହେଲି । ଜପ ତପ ଓଷା ହୋଇଲି ।
ଦାନୀ ଅଦାନୀ ମୁହିଁ ଜାଣ । କର୍ମ ଅକର୍ମ ଅଟେ ପୁଣ ।
ବାଦ ବିଦ୍ୟାଟି ମୁଁ ଅଟଇ । ବିଶ୍ୱ ସଙ୍ଘାତକଟି ମୁହିଁ ।
ସବ ସମଟି ମୁହିଁ ହେଲି । ଶୁଦ୍ଧ ଅଶୁଦ୍ଧ ବୋଲାଇଲି ।
ତର୍କ ବିତର୍କ ମୁହିଁ ଜାଣ । ସୁର ଅସୁର ମୁହିଁ ପୁଣ ।
ବଳବନ୍ତଟି ମୁହିଁ ହେଲି । ନିର୍ମଳ ମୁହିଁ ବୋଲାଇଲି ।
ପ୍ରଳାପୀ ସାହସୀ ମୁଁ ଜାଣ । ଏବେ କହିବି ଶୁଦ୍ଧ ଶୁଣ ।
କ୍ଷୟ ଅକ୍ଷୟ ମୁଁ ବୋଲଇ । ମୁହିଁ ଟି ଜୀଅଇ ମରଇ ।
ରୂପ ଅରୂପ ବୋଲାଇଲି । ଜୀବ ଅଜୀବ ମୁହିଁ ହେଲି ।
ଜପା ଅଜପା ମୁହିଁ ଜାଣ । ମୁଁ ହର୍ତ୍ତା କର୍ତ୍ତା ଯେ ପ୍ରମାଣ ।
ନିର୍ଦ୍ଧନୀ ଧନୀ ମୁହିଁ ହେଲି । କାୟା ଅକାୟା ବୋଲାଇଲି ।
ସ୍ଥାନ ଅସ୍ଥାନ ହେଲି ମୁହିଁ । ସୁଖ ଅସୁଖ ମୁଁ ଅଟଇ ।
ପରାପରଟି ମୁହିଁ ଜାଣି । ଏହା ତୁ ହେଜିକର ଘେନ ।
ଅବର ଖେଳଇ ଯେମନ୍ତେ । ମୁଁ ଏବେ କହି ଦେବି ତୋତେ ।
କହଇ ଅରକ୍ଷିତ ଦାସ । ପ୍ରଭୁଙ୍କ ମାୟାଟି ଅଶେଷ ।

ଅଟେ ସ୍ୱର୍ଗନର୍ମାଣେ ରହି । ତା ମାୟା ଭେଦ ନ ଜାଣଇ ॥
ଇତି ଶ୍ରୀ ମନ-ଚୈତନ୍ୟ ସମ୍ବାଦେ ମହାମଣ୍ଡଳ ଗୀତା
କଥନେ ନାମ ସପ୍ତମୋଽଧ୍ୟାୟଃ । ୭ ।

ଅଷ୍ଟମ ଅଧ୍ୟାୟ

ଚୈତନ୍ୟ କହେ ମନେ ଶୁଣ । ତୁ ମୋର ଅର୍ଦ୍ଧଅଙ୍ଗ ହୋଇ ॥
ଛପନ କୋଟି ଜୀବ ହେଲ । ତୋତେ ମୁଁ ଦେଖ ରହିଲି ॥
ମୁଁ ଯେଣୁ ନାନା ରୂପ ଧରି । ତେଣୁ ମୁଁ ବ୍ରହ୍ମମାୟା କରି ॥
ମାୟାକୁ ସତ୍ୟ ତୁ ମଣିଲୁ । ତୁ ମୋତେ ଚହ୍ନି ନ ପାରିଲୁ ॥
ମୁଁ ଏବେ କହୁଦେବି ଶୁଣ । ଯେତେ ରୂପ ଏ ମୋ ଭଅଣ ॥
ନାନା ବୃକ୍ଷଟି ହେଲି ମୁହିଁ । ନାନା ପୁଷ୍ପଟି ମୁଁ ହୋଇଲି ॥
ନାନା ଫଳଟି ମୁହିଁ ହେଲି । ନାନା ମୂଳଟି ହୋଇଲି ॥
ନାନା ବସ୍ତୁଟି ମୁହିଁ ଜାଣ । ନାନା ଧନଟି ମୁହିଁ ଶୁଣ ॥
ନାନା ପତ୍ର ବର୍ଣ୍ଣଟି ମୁହିଁ । ନାନା ଔଷଧ ମୁଁ ହୋଇଲି ॥
ନାନା ଭଜନ ମୁହିଁ ହେଲି । ନାନା ଉପାୟ ହୋଇଲି ॥
ବିଷ ଅମୃତ ହେଲି ମୁହିଁ । ନାନା ଜନ୍ତୁଟି ମୁଁ ହୋଇଲି ॥
ନାନା ମତ୍ସ୍ୟଟି ହେଲି ମୁହିଁ । ଗେଣ୍ଡା କୋଚଅ ମୋତେ କହି ॥
ନାଗ ପୋକ ଯେ କୀଟ ମୁହିଁ । ନାନା ପକ୍ଷୀ ଜନ୍ତୁ ହୋଇଲି ॥
ନାନା ମାଛୁ ତାଅଁସ ହେଲି । ବ୍ୟାଘ୍ର ଭାଲୁ ରୂପ ଧରିଲି ॥
ହସ୍ତୀ ଘୋଡାଟି ହେଲି ମୁହିଁ । ଗୋରୁ ମହିଷ ମୁଁ ହୋଇଲି ॥
ବରାହ ମୃଗ ଯେ ମୟୂର । ଶସଙ୍କ ମୂଷା ଯେ କୁକୁର ॥
ଇତ୍ୟାଦି ଜୀବ ଜନ୍ତୁ ଯେତେ । ମୁଁ ହୋଇଅଛି ଜାଣ ନିତ୍ୟେ ॥
ନାନା ରୂପଟି ହେଲି ମୁହିଁ । ସୁଗନ୍ଧ ଦୁର୍ଗନ୍ଧ ହୋଇଲି ॥
ବସ୍ତୁ ଜମିଟି ମୁହିଁ ଜାଣ । ବାସ ଅବାସ ହେଲି ପୁଣ ॥

ନାନା ପଦାର୍ଥ ହେଲି ମୁହିଁ । [illegible] ।
ଅଖିଳ ପିତା ମୁହିଁ ହେଲି । [illegible] ବୋଲାଇଲି ।
ଛପନକୋଟି ଜୀବ ମୁହିଁ । ମୋ ବିନୁ ଆନ ନାହିଁ ଭେଦ ।
ସକଳ ଏକତ୍ୱ ମଣିବୁ । ଭିନ୍ନ ହେ କାହିଁ ନ ରଖିବୁ ।
ସକଳ ଏକତ୍ୱ ମଣିଲେ । ପୁତ ସୁତାନ୍ତେ ଥିବୁ ଭଲେ ।
ଅକ୍ଷୟ ଅମରେ ତୁ ରହ । ଆଉ କଥାଏ ଶୁଣ କହ ।
ସର୍ବ ଦେବତି ମୁହିଁ ଜାଣ । କହୁଛି କହିବ ମୁଁ ଫେଡ଼ିଣ ।
ତେତିଶ କୋଟି ଦେବ ମୁହିଁ । ଇନ୍ଦ୍ର ଚନ୍ଦ୍ର ସୂର୍ଯ୍ୟ ବୋଲାଇ ।
ଯମ ନଇରତ କୁବେର । ଅଇସ୍ୱବତ ନାମ ମୋର ।
ବରୁଣ ବୃହସ୍ପତି ମୁହିଁ । ଦଣ୍ଡପୋଳ ବୋଲାଇ ।
ବହ୍ନି ଜଳ ମୁଁ ପବନ । ମୁଁ ନବଗ୍ରହ ବୋଲି ଜାଣ ।
ଏଗାର କରଣଟି ମୁହିଁ । ବାର ଚନ୍ଦ୍ରଟି ମୁଁ ବୋଲାଇ ।
ସତାଇଶ ନକ୍ଷତ୍ର ହେଲୁ । ଅନ୍ତସ୍ୱବୃନ୍ଦ ବୋଲାଇଲି ।
ଦୁନ୍ଦୁଭି କିନରଟି ମୁହିଁ । ଗ୍ରହଣି ସୁସିଦ୍ଧ ବୋଲାଇ ।
ଦ୍ୱାଦଶ ବିଶ୍ୱଦେବା ଜାଣି । ରୁଦ୍ରଗଣଟି ମୁଁ ପ୍ରମାଣ ।
ରକ୍ଷସ୍ୱଚକ୍ଷି ମୁହିଁ ହେଲା । ପିତୃଗଣଟି ବୋଲାଇଲି ।
ସର୍ବଦେବତି ମୁହିଁ ଜାଣି । କହୁଛି କହିବ ଫେଡ଼ି ଶୁଣି ।
ତେତିଶକୋଟି ଦେବ ମୁହିଁ । ଇନ୍ଦ୍ର ଚନ୍ଦ୍ର ମୂଳ ବୋଲାଇ ।
ମଙ୍ଗଳା ଦୁର୍ଗା ହେଲି ମୁହିଁ । କାଳୀ କପାଳୀ ମୁଁ ବୋଲାଇ ।
ଚଣ୍ଡୀ ଚାମୁଣ୍ଡା ମୁହିଁ ହେଲି । ଭୂତ ପ୍ରେତଟି ବୋଲାଇଲି ।
ଡାହାଣୀ ଡାକିଣୀଟି ମୁହିଁ । ଦେବଦେବତି ମୁଁ ବୋଲାଇ ।
ବାଦ୍ୟ ମୃଦଙ୍ଗ ମୁହିଁ ଜାଣ । ଢୋଲ ଝମକ ମୁଁ ପ୍ରମାଣ ।
ବୀଣା ମହୁରି ମୁହିଁ ହେଲି । ତୁରୀ କାହାଳୀ ବୋଲାଇଲି ।
ଦୁନ୍ଦୁଭି ବାଦ୍ୟନାଦ ଜାଣି । ନାନା ଶବଦ ହେଲି ପୁଣି ।
ଊନକୋଟି ବାଦ୍ୟଟି ମୁହିଁ । ନୃତ୍ୟ ଗୀତ ନାଦ ବୋଲାଇ ।

ଯାହାକୁ ଯେମନ୍ତ ଶବଦ । ପୂରିଅଛୁ ସର୍ବଠାବ ।
ସର୍ବଠାବଟି ମୁହିଁ ହେଲି । ଶବଦ ରୂପେ ବହବଲି ।
ଶିଳା ଦାରୁ ଯେ ରୂପ ହେଲି । ନାନା ପ୍ରତିମା ବୋଲାଇଲି ।
ମୁଁ ମୋତେ ପୂଜା ଯେ କରଇ । ଶୁଣି ସୁଜନେ ମନ ଦେଇ ।
ଏହା ତୁ ମନ ଜେନ କର । ସର୍ବ ଦେଖିବୁ ମୋ ଶରୀର ।
କହଇ ଅଚ୍ୟୁତ ଦାସ । ହେ ପ୍ରଭୁ ମାୟା କର ନାଶ ।

ଇତି ଶ୍ରୀ ମନ ଚୈତନ୍ୟ ସମ୍ବାଦେ ମହାମଣ୍ଡଳ ଗୀତା କଥନେ ନାମ ଅଷ୍ଟମୋଽଧ୍ୟାୟ ।

ନବମ ଅଧ୍ୟାୟ

ମନ ଚୈତନ୍ୟ ପାଦେ ପଡ଼ି । ହେ ସ୍ୱାମୀ କହ ସବୁ ଫେଡ଼ି ।
ପୃଥ୍ୱୀରେ ଯେତେ ରୂପ ତୁହି । କହିବୁ ସବୁ କଥା ଫେଇ ।
ମୁଁ ତୁମ୍ଭ ଚରଣେ ଶରଣ । ମୋତେ କହିବା ଭଗବାନ ।
ଏ ଦେହ କେତିକି ରହିବ । ତୁମ୍ଭର ମାୟାକୁ ଛାଡ଼ିବ ।
ଚୈତନ୍ୟ କହେ ମନ ଶୁଣ । ମୁଁ ଯେତେ ରୂପେ ଅଛି ପୂର୍ଣ୍ଣ ।
ସଂସାର ବୋଝ ମୁଁ ହୋଇଲି । ତହିଁରେ ବାହାର ମୁଁ ହେଲି ।
ପୃଥିବୀ ବୋଲି ମୁହିଁ ଜାଣ । ମାଟି ରୂପରେ ମୁଁ ଭିଆଣ ।
ଗୋଟି ବୋଲିଟି ମୁହିଁ ହେଲି । ପଥର ରୂପଟି ଧଇଲି ।
ଖାଲ ଢିପଟି ମୁହିଁ ହେଲି । ମୁଁ ନଦୀ ନାଳ ବୋଲାଇଲି ।
କୂଅ ପୋଖରୀ ମୁହିଁ ହେଲି । ଲତା ବନସ୍ତ ବୋଲାଇଲି ।
ନବଦ୍ୱୀପଟି ମୁହିଁ ଜାଣ । ଗୃହଖାନଟି ମୁଁ ପ୍ରମାଣ ।
ଗୃହଦ୍ୱାରଟି ହେଲି ମୁହିଁ । ଗୃହବାଟଟି ମୁଁ ବୋଲାଇ ।
ବାସୁକୀ ସର୍ପ ହେଲି ମୁହିଁ । ପୃଥିବୀ ଶିରେ ଅଛି ବହି ।
ଝାଡ଼ ପର୍ବତ ମୁହିଁ ଜାଣ । ବୃକ୍ଷ ତରଟ ମୁଁ ପ୍ରମାଣ ।

ଜଳ ପାଷାଣ ମୁଁ ଅଟଇ । ଅନଳ ପବନଟି ମୁହିଁ ।
ନକ୍ଷତ୍ର ରେମାବଳୀ ମୁହିଁ । ନବଗ୍ରହଟି ମୁଁ ଅଟଇ ।
ଗୁରୁଦ୍ୱାରଟି ମୁହିଁ ହେଲି । ଗୁରୁ ସମ୍ପ୍ରଦା ବୋଲାଇଲି ।
ଅନନ୍ତ କୋଟି ସାଧୁ ମୁହିଁ । ବାଳକ ବୃଦ୍ଧ ମୁଁ ଅଟଇ ।
ଚୌରାଶୀ ସିଦ୍ଧ ମୁହିଁ ହେଲି । ନବନାଥ ମୁଁ ବୋଲାଇଲି ।
ଚୌରାଶୀ ଘାଟି ଗଙ୍ଗା ମୁହିଁ । ଚୌରାଶୀ ଜନ୍ତୁ ମୁଁ ବୋଲାଇ ।
ଗୁରୁଧାମଟି ମୁଁ ହୋଇଲି । ମୁଁ ହର୍ତ୍ତା କର୍ତ୍ତା ବୋଲାଇଲି ।
ବେଦ ପୁରାଣ ମୁହିଁ ଜାଣ । ମୁଁ ଗୀତା ଅର୍ଥ କଲି ପୁଣ ।
ଅଷ୍ଟାଦଶ ଗ୍ରନ୍ଥଟି ମୁହିଁ । ଦ୍ୱାଦଶ ସ୍କନ୍ଧଟି ବୋଲାଇ ।
ମୁଁ ସାତକାଣ୍ଡ ରାମାୟଣ । ତୋତେ କହିଲି ଏବେ ଶୁଣ ।
ମୁଁ ସପ୍ତଖଣ୍ଡ ହରିବଂଶ । ମୁଁ ବେଦ ବିଦ୍ୟା ଜଜ୍ଞତପ ।
ନବନାଟକ ମୁହିଁ ହେଲି । ମୁଁ ବାଦ୍ୟବିଦ୍ୟା ବୋଲାଇଲି ।
ସ୍ୱର ମାନଟି ମୁହିଁ ପୁଣ । ଜପ ସମର୍ପଣ ମୁଁ ଜାଣ ।
ଭକ୍ତି ପ୍ରେମଟି ମୁହିଁ ହେଲି । ନବଧା ଭକ୍ତି ବୋଲାଇଲି ।
ଶୀତ ଗ୍ରୀଷମ ମୁହିଁ ଜାଣ । କୁହୁଡ଼ି କାକର ମୁଁ ପୁଣ ।
ଝଡ଼ି ବରଷା ମୁଁ ବୋଲାଇ । ଘଡ଼ଘଡ଼ି ଶବଦ ମୁଁ ହୋଇ ।
ଭୂଲୋକ ବ୍ରହ୍ମଲୋକ ପୁଣ । ସ୍ୱର ଲୋକଟି ମୁହିଁ ଜାଣ ।
ଜନ ଲୋକଟି ହେଲି ମୁହିଁ । ତପଲୋକଟି ମୁଁ ବୋଲାଇ ।
ସ୍ଥାବର ଜଙ୍ଗମଟି ଜାଣ । ମୁଁ କୀଟ ପତଙ୍ଗ ପ୍ରମାଣ ।
ଚଳନ୍ତା ଚୌଦକୋଟି ମୁହିଁ । ଶୁଣ ସୁମନ ଚିତ୍ତ ଦେଇ ।
ନିଷ୍ଟଳ ଚୌଦକୋଟି ହେଲି । ତୋତେ ମୁଁ ଗୁପତ କହିଲି ।
ଉଡ଼ା ଚଉଦ କୋଟି ପୁଣ । ମୁଁ ହୋଇଅଛି ସର୍ବଜାଣ ।
ବୁଡ଼ା ଚଉଦ କୋଟି ମୁହିଁ । ମୁଁ ସୁଖେ ବିହାର କରଇ ।
ଛପନ କୋଟି ଜୀବ ହେଲି । ମୁଁ ନାନାରୂପେ ଲୀଳା କଲି ।
ମୁହିଁଟି ସଂସାରେ ପୂରିଛି । ମୋ ବିନୁ ଅନ୍ୟ ନାହିଁ କିଛି ।

ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡେ ଯେତେକ ବାଦ୍ୟମତ । ପିଣ୍ଡରେ ଅଛଇ ସମସ୍ତ ।
ପିଣ୍ଡ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ମୁହିଁ ହେଲି । ମୁଁ ତୋତେ ଗୁପତେ କହିଲି ।
ତୁ ଏବେ ଶୁଣ ମୋ ବଚନ । ସକଳ ଦେଖ ତୁ ସମାନ ।
ଛପନକୋଟି ଜୀବ ତୁହି । ତୁ ଏବେ ଡରୁ କାହିଁପାଇଁ ।
ମୁଁ ଏବେ କହୁଅଛି ତୋତେ । ଡର ଭୟ ନ କର ଚିତ୍ତେ ।
ସଂସାର ଦେଖ ଏକାକାର । ତେବେ ହୋଇବୁ ଅଜାମର ।
ମନ ଚୈତନ୍ୟ ମୁଖ ଚୁହିଁ । ମୁଁ ଏବେ ଜାଣିଲି ଗୋସାଇଁ ।
ତୁମ୍ଭ ହୃଦୟ ମୋତେ ହେଉ । ଏ ମାୟା କେବେ ଦୂର ଯାଉ ।
ଏ ସପ୍ତ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ମଧ୍ୟରେ । ତୋ ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ ନାହିଁ ପରେ ।
କିପାଁ ତୁ ମୋତେ ମାୟା କଲୁ । ଗୁପତେ ମୋତେ ନ କହିଲୁ ।
ଚୈତନ୍ୟ କହେ ମନ ତୁହି । ମୋହର ଖେଳ ରସ ଏହି ।
ମୋହ ମାୟାରେ ମୁଁ ପଡ଼ିଲି । ତୋତେ ମୁଁ ଗୁପତେ କହିଲି ।
ଏବେ ମୁଁ ତୋତେ କହିଦେବି । ତୋ ମନୁ ସଂଶୟ ଫେଡ଼ିବି ।
ସର୍ବ ସମାନ ଦେଖ ଚିତ୍ତେ । ଅମରେ ରଖିବି ମୁଁ ତୋତେ ।
ଏ କଥା ତୋତେ କହିଲିଁ । ସମ ହୋଇଣ ମୁହିଁ ଥାଇ ।
ସମାନ ଦେଖିଲେ ତୁ ଥିବୁ । ନୋହିଲେ ଅବଶ୍ୟ ମରିବୁ ।
ଏହି ଦେହକୁ ଛାଡ଼ିଯିବୁ । ଯେବେ ତୁ ଚିହ୍ନି ନ ପାରିବୁ ।
ଏହା ଦେହକୁ ତୁହି ଯିବୁ । ମୋର ଦେହରେ ସମ୍ଭାଇବୁ ।
ତୋ ଦେହ ମୋ ଦେହ ଏକଇ । ଭିନ୍ନକରି ନାହିଁ କଦାଚିତ ।
ମୁଁ ତୋତେ ଜୀବଅସ୍ଥା କଲି । ସଂସାରପାଇ ବାହାରିଲି ।
ଚୈତନ୍ୟ କହେ ମନ ଶୁଣ । ତୁ ଏବେ ଦେଖ ହୋ ସମାନ ।
କହଇ ଅଚ୍ୟୁତ ଦାସ । ମସ୍ତିମଣ୍ଡଳ ଗୀତା ନାମ ।
ଏ ଗୀତା ସାଧି ଯେ ପାରିବ । ସଂସାରେ ଅମର ହୋଇବ ।
ଏ ବିନୁ ଅନ୍ୟଗତି ନାହିଁ । ଶୁଣ ସୁମନ ଚିତ୍ତଦେଇ ।
ପାରିଲେ ଏହା ସାଧ କର । ଯେବେ ହୋଇବୁ ଅଜାମର ।

ସୁଜନେ ନ ଘେନିବା ଦୋଷ । ମୁଁ ତୁମ୍ଭ ଦାସଙ୍କର ଦାସ ॥
ସେବଇ ସୁଜନ ପୟର । ଏ ଦୋଷ କ୍ଷମା କର ମୋର ॥

ଇତି ଶ୍ରୀ ମନ ଚୈତନ୍ୟ ସମ୍ବାଦେ ମହାମଣ୍ଡଳ ଗୀତା କଥନେ ନାମ ନବମୋଽଧ୍ୟାୟ ।

—·—

ଦଶମ ଅଧ୍ୟାୟ

ମନ ଚୈତନ୍ୟ ମୁଖ ଶୁଣି । ଜୟ ଶବଦେ ଗୀତ ଗାଇ ॥
ନମୋ ନମସ୍ତେ ଯୋଗେଶ୍ୱର । ମୋର ଅପରାଧ କ୍ଷମାକର ॥
ନମୋ ନମସ୍ତେ ଦେବସ୍ୱାମୀ । ନମୋ ନମସ୍ତେ ଅନ୍ତର୍ଯାମୀ ॥
ନମୋ ନମସ୍ତେ ଭକ୍ତବନ୍ଧୁ । ନମୋ ନମସ୍ତେ କୃପାସିନ୍ଧୁ ॥
ନମୋ ନମସ୍ତେ ଦୀନବନ୍ଧୁ । ନମୋ ନମସ୍ତେ କ୍ଷମାସିନ୍ଧୁ ॥
ନମୋ ନମସ୍ତେ ହେ ଜୀବନ । ନମୋ ନମସ୍ତେ ହେ ପରମ ॥
ନମୋ ନମସ୍ତେ ନାରାୟଣ । ନମୋ ନମସ୍ତେ ଭଗବାନ ॥
ନମୋ ନମସ୍ତେ ପରବ୍ରହ୍ମ । ମହାଶୂନ୍ୟ ଯେ ତୋ ଆଶ୍ରମ ॥
ନମୋ ନମସ୍ତେ ଦଇତ୍ୟାରି । ନମୋ ନମସ୍ତେ ଦେବହରି ॥
ନମୋ ନମସ୍ତେ ହେ ଶ୍ରୀଧର । ନମୋ ନମସ୍ତେ ହେ ମାଧବ ॥
ନମୋ ନମସ୍ତେ ଦାଶରଥି । ନମୋ ନମସ୍ତେ ଜୀବପତି ॥
ନମୋ ନମସ୍ତେ ହର୍ତ୍ତା କର୍ତ୍ତା । ନମୋ ନମସ୍ତେ ମୋକ୍ଷଦାତା ॥
ନମୋ ନମସ୍ତେ ହେ ମୁକୁନ୍ଦ । ନମୋ ନମସ୍ତେ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ॥
ନମୋ ନମସ୍ତେ ବିଷ୍ଣୁ ହରି । ନମୋ ନମସ୍ତେ ବେଦବର ॥
ନମୋ ନମସ୍ତେ ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ । ନମୋ ନମସ୍ତେ ଶ୍ୟାମଘନ ॥
ନମୋ ନମସ୍ତେ ଦାମୋଦର । ନମୋ ନମସ୍ତେ ପୀତାମ୍ବର ॥
ନମୋ ନମସ୍ତେ ଚକ୍ରପାଣି । ନମୋ ନମସ୍ତେ ଚକ୍ରପାଣି ॥
ନମୋ ନମସ୍ତେ ନିରଞ୍ଜନ । ନମୋ ନମସ୍ତେ କଳ୍ପଦ୍ରୁମ ॥

ନମୋ ନମସ୍ତେ ଦୀକ୍ଷାଗୁରୁ । ନମୋ ନମସ୍ତେ କଳ୍ପତରୁ ।
ନମୋ ନମସ୍ତେ ବାଞ୍ଛାନିଧି । ମୋ ବାଞ୍ଛା କର ହେ ପ୍ରସିଦ୍ଧି ।
ନମୋ ନମସ୍ତେ ମହାପ୍ରଭୁ । ଏ ଦେହ କିପାଇଁ ରଖିବୁ ।
ଏ ଦେହ ଯେବେ ତୁ ରଖିବୁ । ଭକତି ଯୋଗମାର୍ଗେ ଦେବୁ ।
ଅନେ ମୋହର କାର୍ଯ୍ୟ ନାହିଁ । ମୁଁ ସତ୍ୟ କହୁଲି ଗୋସାଇଁ ।
ଭକତି ଯୋଗ ମୁଁ ସାଧିବି । ଝାଡ଼ ପର୍ବତେ ବିହରିବି ।
ଝାଡ଼ ପର୍ବତେ ମୁହିଁ ଥିବି । ଭକତି ଯୋଗ ମୁଁ ସାଧିବି ।
ଏମନ୍ତ ମନେ ମୁଁ ପାଞ୍ଚିଲି । ପାଞ୍ଚି ମୁଁ ଘରକୁ ଅଇଲି ।
ସେ ପାଞ୍ଚ ନ ରଖିଲୁ ତୁହି । ମୋହର କିଛି ଦୋଷ ନାହିଁ ।
ତୋହର ଦୟା ଯେବେ ହୋନ୍ତା । ଏ କିପାଁ ଗୃହରେ ବୁଲନ୍ତା ।
ତୋର ନିର୍ଦ୍ଦୟା ମୋତେ ହୋଇ । ମୁଁ ଏବେ ସାଧି ନ ପାରଇ ।
ତୋର ସୁଦୟା ହେବ ଯେବେ । କାହିଁତେ ସାଧିବି ମୁଁ ତେବେ ।
ମୋହର ଦୋଷ ତୁ ନ ଘେନ । ମୁଁ ତୁମ୍ଭ ଚରଣେ ଶରଣ ।
ତୋର ମାୟାରେ ମୁଁ ଭ୍ରମଇ । ଭକତି ସାଧି ନ ପାରଇ ।
ଏବେ ମୁଁ କହୁଅଛି ଶୁଣ । ମୋତେ ଜଗିବ ଭଗବାନ ।
ଖଣ୍ଡଗିରିରେ ମୁଁ ରହିଲି । ଭକତି ସାଧି ନ ପାରିଲି ।
ଖଣ୍ଡଗିରିକି ମୋତେ ନିଅ । ଭକତି ମୋର ସେ ସଧାଅ ।
ଝାଡ଼ ପର୍ବତରେ ବୁଲାଅ । ମୋ ମନ ଶାନ୍ତ ସେ କରାଅ ।
ଆହାର ନିଦ୍ରା ମଇଥୁନ । ଏମାନ ହୁର ଯାଉ ପୁଣ ।
କ୍ଷୁଧା ତୃଷାହିଁ ଦୂରେ ଯାଉ । ଶୁଣ ହେ ପ୍ରଭୁ ମହାବାହୁ ।
ଖରା ବରଷା ଶୀତ ମୁହିଁ । କେମନ୍ତେ ସହିବି ଗୋସାଇଁ ।
ଭୟ ଘଡ଼ ନିର୍ଭୟ ହେବ । ତେବେ ମୁଁ ତୁମ୍ଭକୁ ଚିହ୍ନିବ ।
ତୁମ୍ଭର ଦୟା ମୋତେ ହେଉ । ଏମାନ ବେଗେ ଦୂରେ ଯାଉ ।
ଚୈତନ୍ୟ କହେ ମନ ଶୁଣ । ସକଳ ଦେଖ ତୁ ସମାନ ।
ଖରା ବରଷା ଶୀତ ମୁହିଁ । ତୁ ଏବେ ଡରୁ କାହିଁ ପାଇଁ ।

ଚୌଷଠି ଯୋଗ ମୁହିଁ ଜାଣ । ତୁ ଏବେ ନ ଡର ହେ ପୁଣ ।
ମୋତେ ଯେ ଚିହ୍ନି ନ ପାରଇ । ମୋ ମାୟା ତାକୁ ଯେ ଘାରଇ ।
ଭକତ ଯୋଗ ସାଧ କର । ମୋ ମାୟା ହୋଇଯିବୁ ପାର ।
ଭକତ ଯୋଗ ତୁ ସାଧିଲେ । ଯୁଗଯୁଗାନ୍ତେ ଥିବୁ ଭଲେ ।
ଅଜର ଅମର ତୁ ହେବୁ । ଯେବେ ତୁ ଏ ଯୋଗ ସାଧିବୁ ।
ନାନା ଯୋଗଟି ମୁଁ ହୋଇଛି । ନାନା ଭଜନ ମୋର ଅଛି ।
ନାନା ମନ୍ତ୍ର ଯନ୍ତ୍ରଟି ମୁହିଁ । ନାନା ତୀର୍ଥଟି ମୁଁ ହୋଇ ।
ନାନା ଔଷଧି ମୁହିଁ ହେଲି । ତେତେ ମୁଁ ବୁଝାଇ କହିଲି ।
ଏ ସବୁ ସତ୍ୟ ତୁ ନ ମଣ । ମୋ ମାୟା ବୋଲି ସବୁ ଜାଣ ।
ଏ ସବୁ ମାୟାର ସଂସାର । ଭକତଭାବ ତତ୍ତ୍ୱ ସାର ।
ମୋ ନାମ ହୃଦେ ଦୃଢ଼ କର । ସବୁ ଦେଖିବୁ ଏକାକାର ।
କହଇ ଅରକ୍ଷିତ ଦାସ । ମଣ୍ଡଳମଣ୍ଡଳ ଗୀତାରସ ।
ଅହେ ସୁଜନମାନେ ମୁହିଁ । ଶୁଣିଚିହ୍ନରେ ଯେ ଭ୍ରମଇ ।

ଇତି ଶ୍ରୀ ମନଚୈତନ୍ୟ ସମ୍ବାଦେ ମଣ୍ଡଳମଣ୍ଡଳଗୀତା କଥନେ
ନାମ ଦଶମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ଏକାଦଶ ଅଧ୍ୟାୟ

ଅହେ ଚୈତନ୍ୟ ଶୁଣ କହୁ । ଶୁଣିଚିହ୍ନରେ ଥାଇ ମୁହିଁ ।
କେତେକ ଅନ୍ୟାୟ ମୁଁ କଲି । ତୁମ୍ଭର ସେବା ମୁଁ ଛାଡ଼ିଲି ।
ଏକାନ୍ତ ହୋଇବି ବୋଲି ଶୁଣି । ବିଚାର କଲି ମନେ ମନ ।
ସେ ମନ ତୁମ୍ଭ ହରି ନେଲ । ମାୟା ମୋହରେ ନାଶ କଲ ।
ନିର୍ଦ୍ଦୋଷୀ ଜୀବକୁ ମାରିଲି । ଗୁମ୍ଫା ଗୁଡ଼ାଏ ତୋଳାଇଲି ।
ଲତା, ବୃକ୍ଷ ଗୁଡ଼ାଏ ହାଣି । ଅପରାଧ ଅର୍ଜିଲି ମୁଁ ପୁଣି ।
ପାଷାଣ ଗୁଡ଼ାଏ କଟାଇ । ଲୋକଙ୍କୁ ବଡ଼ କଷ୍ଟ ଦେଇ ।

ନିଷ୍ଟୟ କିଛି ନ ଜାଣିଲି । ତୋର ମାୟାରେ ମୁଁ ଭ୍ରମିଲି ।
ତୋର ମାୟାରେ ମୁଁ ଭ୍ରମଇ । ସଙ୍ଗତ କେବେ ନ ଘଟଇ ।
ଏବେ କାହିଁତେ ଦୟା କର । ଅଯୁକ୍ତ ନାହିଁ ଯେ ମୋହର ।
ତୁମ୍ଭର ଦୟା ହେଲେ ମୁହିଁ । ଖଣ୍ଡିଚିରକି ଘଡ଼ିବଇଁ ।
ନୋହିଲେ ଘଡ଼ି ନ ପାରିବି । ଅପ୍ରାଧୀ ହୋଇଣ ମରିବି ।
ମିଛ ସତରେ ଘାଣ୍ଟି ହେଲି । ପେଟର ଜ୍ୱାଳା ନ ସହିଲି ।
ଖରା ବରଷା ଶୀତ ମୁହିଁ । ଏହା ତ ସହି ନ ପାରଇ ।
କ୍ଷୁଧା ତୃଷା ଯେ ନିଦ୍ରା ଭୟ । ଚୌଷଠି ରୋଗ ଅଛି ଦେହ ।
ଏ ସର୍ବେ ମୋତେ ଯେ ବାନ୍ଧିଲେ । ତୋର ଭକତି ଛଡ଼ାଇଲେ ।
ଏହାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ବଶ ହେଲି । ତୋତେ ମୁଁ ଜାଣି ନ ପାରିଲି ।
ତୁହି ତ ମୋତେ ମାୟା କଲୁ । ପାପ ପୁଣ୍ୟରେ ପକାଇଲୁ ।
ମୋହର କିଛି ଦୋଷ ନାହିଁ । ମୋତେ ନିର୍ଦ୍ଦୟ କଲୁ ତୁହି ।
ତୋହର ଦୟା ଯେବେ ହୋନ୍ତା । ଏ କର୍ପା ଗ୍ରାମରେ ରହନ୍ତା ।
ତୁଦ୍ରୁତ ମୋତେ ବାନ୍ଧିଅଛୁ । ସର୍ବ ପ୍ରକୃତ ଯେ ହୋଇଛୁ ।
ତୋ ବିନୁ ଏ ଦେହରେ କେହୁ । ନାହାନ୍ତି ବାରେ ମୁଁ ଜାଣଇ ।
ଜଳ ପବନ ଅଗ୍ନି ହେଲି । ରକତ ମାଂସ ହାଡ଼ କଲି ।
ଏ ତିନିରୁଁ ସର୍ବଜାତ । ଏ ତିନି ସର୍ବଙ୍ଗରେ ହତ ।
ଏ ତିନି ଜାଅନ୍ତି ମରନ୍ତି । ତିନି ଭୁବନ ହୋଇଛନ୍ତି ।
ଏହି ତିନିଙ୍କୁ କେ ମରଇ । ଏହା ଜାଣନ୍ତା କେହି ନାହିଁ ।
ତୁହି ସୁଦୟା ଯାବେ କରୁ । ଜନ୍ମ ମୃତ୍ୟୁରୁ ତାରୁ ତାରୁ ।
ନୋହିଲେ ଗତି ଅନ୍ୟ ନାହିଁ । ପାପ ପୁଣ୍ୟରେ ସେ ମରଇ ।
ପାପ ପୁଣ୍ୟଙ୍କୁ ଏକ କଲେ । ସେ ପିଣ୍ଡ ନାଶ ନୋହେ ଭଲେ ।
ପାପରେ ଯେତୁ ଜାତ ହେଲୁ । ପୁଣ୍ୟଟି ଜଗତେ ଘୋଟିଲୁ ।
ପାପକୁ ବେଗେ ଅଗ୍ରେ କର । ପୁଣ୍ୟକୁ ଘେନି ସଙ୍ଗତର ।
ଏ ବୁଝ ଏକ ବୋଲି ମୁହିଁ । ନ ଜାଣେ ତୋର ମାୟାହୋଇ ।

ଏ ଭୁଲ ଏକ ମନେ କଲି । ତୋତେ ମୁଁ ଛାଡ଼ି ନାଶ ହେଲି ।
ତୋହର ଦୟା ଯେବେ ହେବ । ଏ ଦୁଇ ଏକ ଯେ କରିବ ।
ନୋହିଲେ ଟଳିବେ ସଙ୍ଗ ନାହିଁ । ଭଜାଭଜନ କର ସରଇ ।
ଭଜାଭଜନଟି କରେ ଏହୁ । ତୋତେ ପାଇବ ଅବା କାହୁଁ ।
ଯେବେ ସ୍ୱଦୟା ତୁମ୍ଭେ କର । କିଛି ନ ମାଗଇ ପ ମର ।
ରଖିଲେ ରଖ ମୁଁ ଜାଣିଲି । ତୁମ୍ଭ ବ୍ୟତୀତ କେ ଅଛଇ ।
ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ଶରୀର ପାଇଲି । ଏହାକୁ ଏହି ନ ଚିହ୍ନିଲି ।
ଏହାକୁ ଏହୁ ଯେ ଚିହ୍ନିଲେ । ଏ ଦେହ ରହନ୍ତା ଯେ ଭଲେ ।
ଏହାକୁ ଏହୁ ନ ଚିହ୍ନଇ । ଖୋଜିଲେ ପାଇବଟି କାହିଁ ।
କାଷ୍ଠ ପାଷାଣ ରୁଦ୍ରାକ୍ଷରେ । ଖୋଜିଲେ ନାହିଁଟି ତହିଁରେ ।
ମନ୍ତ୍ର ଯନ୍ତ୍ର ଧ୍ୟାନରେ ନାହିଁ । ତୀର୍ଥ ବ୍ରତରେ ସେହୁ କାହିଁ ।
ଜଳ ଅହାର ନାହିଁ ଜାଣ । କ୍ଷୀର ପବନ କାହୁଁ ପୁଣି ।
ଗୁମ୍ଫା ଭିତରେ ପଶି ରହୁ । ତୋତେ ପାଇବ କାହିଁ ସେହୁ ।
ଜଳଗ୍ନ ହୋଇ ଭ୍ରମୁଥାଇ । ବଚନ କାହାକୁ ନ କହୁ ।
ସେହୁଟି ଅନଙ୍ଗ ଅଟଇ । ତୋତେ ପାଇବ ଅବା କାହିଁ ।
ଏ ତୋ ବଚନ ମାୟା କଲ । ନାନା କର୍ମରେ ଭୁଲାଇଲ ।
ତେଣୁଟି ଅଜ୍ଞାନ ହୋଇଲେ । ନାନାଦି ଦେବତା ପୂଜିଲେ ।
ତେଣୁ ହୋଇଲେ ଅଳ୍ପାୟୁଷ । ତୋତେ ନ ସେବି ଗଲେ ନାଶ ।
ମୁଁ ଏବେ କଥାଏ ମାଗୁଛି । ଦିଅ ବା ନ ଦିଅ କହୁଛି ।
ଦୟାଟି ମୋରେ ଯେବେ ଥିବ । ଭକତି ଯେ ଗ ମୋତେ ଦେବ ।
ଏ ବିନୁ ଅନ୍ୟ ନ ମାଗଇ । ନ ଦେଲେ ବେଗେ ନାଯୋଇ ।
ସଂସାରେ ଏହୁ କମା ଥିବ । ନାନା କଷ୍ଟଟି ସେ ପାଇବ ।
ଏ ଯେତେକ ପ୍ରକୃତମାନେ । କଷ୍ଟ ଦିଅନ୍ତି ଅନୁଦିନେ ।
ଏହାଙ୍କ ଦାଉ କେ ସହିବ । ଦେହ ଛାଡ଼ିଲେ ସବୁ ଯିବ ।
କହଇ ଅରକ୍ଷିତ ଦାସ । ହେ ପ୍ରଭୁ ଖଣ୍ଡ ମାୟା ପାଶ ।

ସୁଜନ ଜନମାନେ ଶୁଣ । ମୋ ଦୋଷ ନ ଘେନିବ ପୁଣ ॥
ଏ ମହାମଣ୍ଡଳେ ଭ୍ରମିଲି । ପ୍ରଭୁଙ୍କ ସେବା ନ ପାରିଲି ॥

ଇତି ଶ୍ରୀ ମନଚୈତନ୍ୟ ସମ୍ବାଦେ ମହାମଣ୍ଡଳ ଗୀତା କଥନେ ନାମ ଏକାଦଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ଦ୍ୱାଦଶ ଅଧ୍ୟାୟ

ହେ ଦେବଦେବ ଚୈତନ୍ୟ । ତୁମ୍ଭ ବ୍ୟତୀତ ଏହି ମନ ॥
ଅନ୍ୟ କାହାକୁ ନ ସେବଇ । ହେ ଦେବଦେବ ଭବଗ୍ରାହୀ ॥
ହେ ଦେବଦେବ ଜଗତ୍କର୍ତ୍ତା । ହେ ଦେବଦେବ ଜଗତ୍ପିତା ॥
ହେ ଦେବଦେବ ବ୍ରହ୍ମାଶିବ । ହେ ଦେବଦେବ ସର୍ବ ଦେବ ॥
ହେ ଦେବଦେବ ବିଷ୍ଣୁ ତୁହି । ତୋହର ରୂପ ବର୍ଣ୍ଣ ନାହିଁ ॥
ହେ ଦେବଦେବ ଶୂନ୍ୟନାଥ । ତୋର ଶରୀରୁ ଏ ଜଗତ ॥
ହେ ଦେବଦେବ ଶୂନ୍ୟଦେହୀ । ସକଳ ଘଟେ ଅଛୁ ରହି ॥
ହେ ଦେବଦେବ ମହାପ୍ରଭୁ । ତିନିଭୁବନେ ତୋର ସ୍ଥିତି ॥
ହେ ଦେବଦେବ ମହାପର । ପୂରି ରହିଛୁ ପରାପର ॥
ହେ ଦେବଦେବ ତୋ ମହିମା । କେହି ନ ଜାଣେ ତୋର ସୀମା ॥
ହେ ଦେବଦେବ ଅନ୍ତର୍ଯାମୀ । ସବୁରି ମନ ତୁମ୍ଭେ ଜାଣି ॥
ହେ ଦେବଦେବ ଭଗବାନ । ଜଳରୂପରେ ତୋ ଭିଆଣ ॥
ହେ ଦେବଦେବ ଦାଶରଥି । ପବନ ରୂପେ ତୋର ସ୍ଥିତି ॥
ହେ ଦେବଦେବ ନାରାୟଣ । ଅଗ୍ନି ରୂପରେ ତୋ ଭିଆଣ ॥
ହେ ଦେବଦେବ ଚନ୍ଦ୍ର ତୁହି । କାଳରୂପରେ ନାଶ ମହୀ ॥
ହେ ଦେବଦେବ ନିରଞ୍ଜନ । ସୂର୍ଯ୍ୟ ରୂପରେ ତୋ ପାଳନ ॥
ହେ ଦେବଦେବ ମୃତ୍ୟୁକାଳ । ନାଶ କରୁନା ତୁ ସକଳ ॥
ହେ ଦେବଦେବ କଳ୍ପଦ୍ରୁମ । ପାପ ପୁଣ୍ୟରେ ତୋ ଅଗମ ॥
ହେ ଦେବଦେବ ହୃଷୀକେଶ । ସ୍ୱର୍ଗ ନରକେ ତୋର ବାସ ॥

ହେ ଦେବଦେବ ଘନଶ୍ୟାମ । ଧର୍ମ ଅଧର୍ମେ ତୋ ବିଶ୍ରାମ ।
ହେ ଦେବଦେବ ନିରାକାର । ସୁର ଅସୁରେ ତୋ ବିହାର ।
ହେ ଦେବଦେବ ସର୍ବ ତୁହି । ତୋ ବିନୁ ଅନ୍ୟ ନାହିଁ କେହି ।
ହେ ଦେବଦେବ ଖେଳ ତୋର । ଅନେକ ରୂପ ତୋ ଶରୀର ।
ହେ ଦେବଦେବ ଜୀବ ତୁହି । ସର୍ବ ଘଟରେ ପୂରି ରହି ।
ହେ ଦେବଦେବ ତୁ ପରମ । ସର୍ବ ଘଟରେ ତୋ ବିଶ୍ରାମ ।
ହେ ଦେବଦେବ ଜଗନ୍ନାଥ । ହେ ଦେବଦେବ ଜଗତ୍ପତି ।
ହେ ଦେବଦେବ ବ୍ରହ୍ମ ତୁହି । ତୋଠାରୁ ସର୍ବେ ପଡ଼ି ପାଇ ।
ଛପନକୋଟି ଜୀବ ଯେତେ । ତୋହର ଶରୀରୁ ଏ ସମସ୍ତେ ।
ଜଡ଼ା ବୁଡା ଯେ ତୁହି ହୋଇ । ଚଳ ନିଚଳ ତୋର ଦେହି ।
ଏ ସପ୍ତପୁର ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡରେ । ପୂରିଛୁ ଜୀବ ଈଜୀବରେ ।
ତୋହର ରୂପ ବର୍ଣ୍ଣ ନାହିଁ । ଅଜ୍ୟୋତି ଅବର୍ଣ୍ଣ ଯେ ତୁହି ।
ହେ ଦେବ ପୁରାଣପୁରୁଷ । ତୋହର ମହିମା ଅଶେଷ ।
ଭକତ ଲକ୍ଷଣ ନ ସହି । ରୂପ ଯେ ଧରୁ ଭାବଗ୍ରାହୀ ।
ନୋହିଲେ ରୂପ ନାହିଁ ତୋର । ମହାଶୂନ୍ୟରେ ତୋ ବିହାର ।
ହେ ଦେବ ସର୍ବଜ୍ଞ ପୁରୁଷ । ତୋତେ ନ ସେବି ଗଲୁ ନାଶ ।
ହେ ଦେବ ଶରଣ ମୋହର । ଅନ୍ୟ ଭରସା ନାହିଁ ମୋର ।
ହେ ପ୍ରଭୁ ଦୟାଶୀଳ ତୁହି । ନିର୍ଦ୍ଦୟ ହେଲୁ ଭାବଗ୍ରାହୀ ।
ହେ ପ୍ରଭୁ ପତିତପାବନ । ତାରିଲେ ତାର ତୁ ବଦନ ।
ନୋହିଲେ ଦେହ ଛାଡ଼ିଯାଉ । ଶୂନ୍ୟରେ ଶୂନ୍ୟ ହୋଇ ରହୁ ।
ହେ ଦେବଦେବ ସତ୍ୟ ତୁହି । ଏ ଦେହେ କିଛି କାର୍ଯ୍ୟ ନାହିଁ ।
ଏ ଦେହ ଛାଡ଼ି ମୁହିଁ ଯିବି । ତୋ ଦେହେ ଯାଇ ସମ୍ପାଇବି ।
ଏ ଦେହେ ଅଜ୍ଞାନ ମୁଁ ହୋଇ । ତୋତେ ଯେ ଚିହ୍ନି ନ ପାରଇ ।
ଏହି ଦେହରୁ ମୁହିଁ ଗଲେ । ତୋ ଅଙ୍ଗେ ମିଶିବଇଁ ଭଲେ ।
ଏ ଦେହେ କିଛି ନ ଜାଣିଲି । ପାପ ପୁଣ୍ୟରେ ଘାଣ୍ଟି ହେଲି ।

ହେ ଦେବଦେବ ଅନ୍ତର୍ଯାମୀ । କଥା ଏ ମାଗୁଅଛୁ ପୁଣି ।
ହେ ଦେବଦେବ ଭକ୍ତ ଦଅ । ନୋହିଲେ ଦେହ ଛାଡ଼ିଯାଅ ।
ଏ ମହ୍ମାମଣ୍ଡଳରେ ମୁହିଁ । ତୁମ୍ଭେ ଯେ ଥିବ କାହିଁପାଇଁ ।
ଏ ମହ୍ମାମଣ୍ଡଳେ ନ ଥିବ । ଅକ୍ଷୟ ବ୍ରହ୍ମରେ ମିଶିବ ।
ଏହି ଦୟା ତୁ ମୋତେ କର । ଜଣାଉଅଛୁ ବାରମ୍ବାର ।
କହଇ ଅଚ୍ୟୁତ ଦାସ । ମହ୍ମାମଣ୍ଡଳ ଗୀତା ରସ ।
ସୁଜନ ଜନମାନେ ଶୁଣ । ଏତେ ରୂପରେ ମୋ ଭ୍ରମଣ ।
ଅଜ୍ଞ ଏଣିକି କି କରିବ । ସେ କଥା ଜାଣେ ବାସୁଦେବ ।
ଖଣ୍ଡିଦିବରେ ମୁହିଁ ବହି । ମହ୍ମାମଣ୍ଡଳ ଗୀତା କହି ।

ଇତି ଶ୍ରୀ ମନ-ଚୈତନ୍ୟ ସମ୍ବାଦେ ମହ୍ମାମଣ୍ଡଳ ଗୀତା କଥନେ
ନାମ ଦ୍ୱାଦଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ । ୧୨ ।

ତ୍ରୟୋଦଶ ଅଧ୍ୟାୟ

ଅହେ ଚୈତନ୍ୟ ଶୁଣ ତୁହି । କିସ ମାଗିବି ତୋତେ ମୁହିଁ ।
ଅହେ ଚୈତନ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଯାମୀ । ସବୁରି ମନ ତୁମ୍ଭେ ଜାଣି ।
ଅହେ ଚୈତନ୍ୟ ଭଗବାନ । ଭକତି ଯୋଗ କର ଦାନ ।
ଅହେ ଚୈତନ୍ୟ ବାସୁଦେବ । ଭକତି ଯୋଗ ମୋତେ ଦେବ ।
ଅହେ ଚୈତନ୍ୟ ତୁ ଈଶ୍ୱର । ଭକତି ମାଗୁଛୁ ପାମର ।
ଅହେ ଚୈତନ୍ୟ ବ୍ରହ୍ମ ତୁହି । ଭକତି ଯୋଗ ଦଅ କହି ।
ଅହେ ଚୈତନ୍ୟ ବସ୍ତୁ ଶୁଣି । ଭକତି ମାଗୁଅଛୁ ପୁଣି
ଏହେ ଚୈତନ୍ୟ ଜଗତ୍‌କର୍ତ୍ତା । ଭକତି ଦଅ ତୁହି ଦାତା ।
ଅହେ ଚୈତନ୍ୟ ସର୍ବଦେହୀ । ଭକତି ଯୋଗ ଦଅ କହି ।
ଅହେ ଚୈତନ୍ୟ କଳ୍ପଦ୍ରୁମ । ଭକତି ମାଗୁଅଛୁ ହୀନ ॥
ଅହେ ଚୈତନ୍ୟ ରଘୁନାଥ । ଭକତି ମାଗୁଅଛୁ ନିତ୍ୟ ॥

ଅହେ ଚୈତନ୍ୟ ଚକ୍ରଧର । ଭକତ ମାଗୁଛି ନିକର ।
ଅହେ ଚୈତନ୍ୟ ଭୂଷାବେଶ । ଭକତ ଦିଅ ପୀତବାସ ।
ଅହେ ମହିମା ମହାବାହୁ । ଭକତ ଯୋଗ ଆଜ୍ଞା ହେଉ ।
ଅହେ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡର ଠାକୁର । ଭକତ ମାଗୁଛି ପାମର ।
ଅହେ ହେ ଅନନ୍ତ ଶୟନ । ଭକତ ଯୋଗ ଦିଅ ପୁଣ ।
ଅହେ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତିର ଦାଣୀ । ଭକତ ଯୋଗ ଦେବ ସ୍ୱାମୀ ।
ଅହେ ହେ ଅନନ୍ତ ମୂରତି । ଭକତ ଦିଅ ପ୍ରାଣପତି ।
ତୁହି ଭକତଯୋଗ ଧର । ସକଳ ଘଟେ ଅଛୁ ପୂର ।
ତୋ ବିନୁ ଭେଦ ନ ଜାଣନ୍ତି । ବ୍ରହ୍ମା ଶିବହିଁ ଭ୍ରମିହୋନ୍ତି ।
ଅଉ କେ ଜାଣିବ ସଂସାରେ । ଏ ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡରେ ।
ନାନା ତପସ୍ୱିମାନ କଲେ । ତୋର ଭକତ ନ ଜାଣିଲେ ।
ଭକତ ଗୃପତେ ବହୁଛି । ତୋ ମାୟା ଘୋଟି ଯେ ମାରୁଛି
ତୋହର ନିଜ ଧର୍ମ ତୁହି । ତାହାକୁ ନ ଦେଲୁଟି କହି ।
ସ୍ୱଭାବେ ଦୁର୍ଗମ ଭଜନ । ଦୟା ତୁ କର ମୋତେ ପୁଣ ।
ଏ ବିନୁ ଅନ୍ୟ ନ ମାଗଇ । ଭକତଯୋଗ ଦିଅ କହି ।
ଭକତଯୋଗ ତୋତେ ଦେବୁ । ଯେବେ ତୁ ସଂସାରୁ ତରିବୁ ।
ନୋହିଲେ କେବେଁ ଗତି ନାହିଁ । ସଂସାରେ ଥିବୁ କାହିଁପାଇଁ ।
ରଖିଲେ ଭକ୍ତି ମୋତେ ଦିଅ । ନୋହିଲେ ଦେହ ଛାଡ଼ିଯାଅ ।
ମୋହର କିଛି ଦୋଷ ନାହିଁ । ଦିଅ ବା ନ ଦିଅଟି କହି ।
ଏ ମହିମଣ୍ଡଳେ ଭ୍ରମିଲି । ତୋର ମାୟାକୁ ସତ୍ୟ କଲି ।
ଏ ମାୟା ବେଗେ ଦୂରକର । ଜଣାଉଅଛି ମୁଁ ଘମୁର ।
ଖଣ୍ଡଗିରିରୁ ବେଗେ ନିଅ । ଭକତ ଯୋଗ ମୋତେ ଦିଅ ।
ଏ ବିନୁ ଅନ୍ୟ ନ ମାଗଇ । ଏକାନ୍ତେ ଭଜୁଥିବି ମୁହିଁ ।
ତୁମ୍ଭର ନାମ ସଙ୍ଗେ ଘେନି । ଭକତ ସାଧୁଥିବି ପୁଣି ।
ଏହି ଦୟା ଯେ ତୁମ୍ଭେ କର । କ୍ଷୁଧା ତୃଷାକୁ ମୋର ମାର ।

କହଇ ଅରକ୍ଷିତ ଦାସ । ମହାମଣ୍ଡଳ ଗୀତା ରସ ।
ଆହେ ସୁଜନମାନେ ଶୁଣ । ଏ ଗୀତା ଭଲ ମୁଁ ବଖାଣ ।
ଏଥିରେ ଯେତେ ଦୋଷ ମୋର । କ୍ଷମା କରିବେ ରସଧର ।
ଭକତ ଯୋଗରେ ମୋ ଅଣ । ସୁଜନେ ନ ଘେନିବ ଦୋଷ ।

ଇତି ଶ୍ରୀ ମନ-ଚୈତନ୍ୟ ସମ୍ବାଦେ ମହାମଣ୍ଡଳଗୀତା କଥନେ
ନାମ ତ୍ରୟୋଦଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ । ୧୩ ।

ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶ ଅଧ୍ୟାୟ

ଆହେ ଚୈତନ୍ୟ ଶୁଣ ତୁହି । କ୍ଷୁଧା ତୃଷା ମୋ ନ ଛାଡ଼ଇ ।
କ୍ଷୁଧା ତୃଷା ଯେ ଘୋଟି ଅଛି । ଭୟ କରାଇ ଯେ ମାରୁଛି ।
ହିଂସା ମାୟା ମୋହ ସଙ୍ଗରେ । ତୁ ଭ୍ରମାଇଲୁ ଏ ସଂସାରେ ।
ତୁହି ଯେ ସତ୍ତ୍ୱ ରଜ ତମ । ଲୋଭ କାମ ଯେ ତୁହି ଭ୍ରମ ।
ପଞ୍ଚମନ ଯେ ତୁହି ଜାଣ । ପଚିଶ ପ୍ରକୃତି ଯେ ପୁଣ ।
ଷଡ଼ଉର୍ମି ଯେ ତୁହି ହେଲୁ । ଚୌଷଠି ବେଗରେ ନାଶିଲୁ ।
ତୋ ବିନା ଦେହରେ କେ ରହି । ନାଶୁଛୁ ମୋର ଦୋଷ ନାହିଁ ।
ସର୍ବ ପ୍ରକୃତି ତୁମ୍ଭେ ହେଲ । ସଂସାର ଯାକରେ ଘୋଟିଲ ।
ତୋ ବିନା ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ଭିତରେ । ଅଛି କେ କହିଲି ମୁଁ ତୋରେ ।
ସପ୍ତ ସମୁଦ୍ର ହୋଇଛିଲୁ । ନବଖଣ୍ଡ ମେଦିନୀ ହେଲୁ ।
ଗିରି ପର୍ବତ ତୁହି ଜାଣ । ବୃକ୍ଷ ପାଷାଣ ହେଲୁ ପୁଣ ।
ଖାଲ ଢିପର ନଦୀ ନାଳ । ଏ ତୋର ଶରୀରୁ ସକଳ ।
କୀଟ ପତଙ୍ଗ ତରୁ ତୃଣ । ତୋହର ଶରୀରୁ ଉଣା ।
ଛପନ କୋଟି ଜୀବ ଯେତେ । ତୋର ଶରୀରୁ ଏ ସମସ୍ତେ ।
ପୃଥ୍ୱୀ ଯେ ଅକାଶ ମଣ୍ଡଳ । ତୋହର ଶରୀର ସକଳ ।
ଜଳ ପବନ ଅଗ୍ନି ହୋଇ । ତୋର ଶରୀରୁ ଜାତ ହୋଇ ।

ମେଘ ଜନ୍ମବ ତୋ ଶରୀରୁ । ବିଜୁଳି ତେଜ ତୋ ଦେହରୁ ।
ହେ ପ୍ରଭୁ ଜ୍ୟୋତିରୂପ ଧର । ଜେତେ ଭଙ୍ଗିରେ ଲୀଳାତୋର ।
ମନ୍ଦ ଯନ୍ତ ଯେ ତୁମ୍ଭ ହେଲି । ଗୁହ୍ୟ ପୁଷ ଯେ ବୋଲାଇଲି ।
ଚଣ୍ଡୀ ଗ୍ରହମଣ୍ଡୀ ଭୂତ ପ୍ରେତ । ତୋର ଶରୀରୁ ସର୍ବେ ଜାତ ।
ଏ ସର୍ବ ତୋର ତନୁଁ ଜାତ । ଭୂଷଣ ହୋଇଅଛୁ ତୁ ତ ।
ନାନାଦି ପକ୍ୱଫଳ ତୁମ୍ଭ । ନାନାଦି ଭୋଗ ତୋର ଦେଖି ।
ନାନାଦି ପୁଷ୍ପ ତୁମ୍ଭେ ହେଲ । ନାନାଦି ନାମ ପ୍ରକାଶିଲ ।
କାଷ୍ଠରେ ଅଗ୍ନି ରୂପେ ରହ । ତିଳରେ ତୈଳରୂପ ତୁମ୍ଭ ।
ଏକା ପୁରୁଷ ସର୍ବ ହେଲି । ଜେତେ ରଙ୍ଗରେ ଲୀଳା କଲି ।
ତ୍ରିଶ ପୁରୁଷ ହେଲି ତୁମ୍ଭ । ଜାତ କରିଲି ସର୍ବ ଦେଖି ।
ଏ ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡରେ । ତୋ ତନୁଁ ଅନ୍ୟ ନାହିଁ ପରେ ।
ସ୍ୱର୍ଗ ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ପାତାଳ ତୁମ୍ଭ । ତୋର ଶରୀରୁ ଜାତ ହୋଇ ।
ଆକାଶ ମହାଶୂନ୍ୟ ହେଲି । ଏ ଅନ୍ଧକାର ଯେ ଘୋଟିଲି ।
ତେତିଶକୋଟି ଦେବ ତୁମ୍ଭ । ନକ୍ଷତ୍ରଗଣ ତୁମ୍ଭେ ହୋଇ ।
ଅନନ୍ତ କୋଟି ସାଧୁ ହେଲ । ପୁରାଣମାନ ତୁମ୍ଭେ କଲ ।
ଅକ୍ଷରମାନ ହେଲି ତୁମ୍ଭ । ନକ୍ଷତ୍ରଗଣ ତୁମ୍ଭେ ହୋଇ ।
ଯାହାକୁ ଯେମନ୍ତ ଶବଦ । ଅକ୍ଷର ଲାଗି ତୁ ଯେ ନାଦ ।
ଅକ୍ଷର ଶବଦ ଭିତରେ । ସେନା ରହିଛୁ ଚରାଚରେ ।
ଅଣଅକ୍ଷରେ ଜାତ ତୁମ୍ଭ । ନାମ ଅନାମ ତେବେ ଦେଖି ।
ସଂସାରେ ଯେତେ ଜାତ କଲି । ସମସ୍ତ ନାମ ତୁମ୍ଭ ଦେଲି ।
ଏକ ନାମଟି ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ । ଧରି ଯେ ଅଛୁ ତୁମ୍ଭ ପୁଣି ।
ସଂସାରେ ଖେଳିବାର ପାଇଁ । ଜେତେ ରୂପ ଯେ ଧରୁ ତୁମ୍ଭ ।
ଛପନକୋଟି ଜୀବ ହେଲି । ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ରୂପ ଧରିଲି ।
ମେରୁ ଆଦି ଯେତେ ପର୍ବତ । ତୋର ଶରୀରୁ ଏ ସମସ୍ତ ।
କାକରୁ ଗରୁଡ଼ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତେ । ତୋର ଶରୀରୁ ଏ ସମସ୍ତେ ।

ଚଣ୍ଡାଳୁ ବ୍ରହ୍ମପାଏ ଜାଣ । ତୋର ଶରୀରୁ ଏ ଭଅଣ ॥
ବାସବ ଆଦି ଯେତେ ଦେବ । ତୋର ଶରୀରୁ ଏ ସମ୍ଭବ ।
କୀଟରୁ ବ୍ରହ୍ମପାଏ ଭୂହ । ଜାତ ହୋଇଛୁ ସର୍ବ ଦେହୀ ।
ନିଚଳ ଚୌଦ କୋଟି ହୋଇ । ତୋର ଶରୀରୁ ଜାତ ହୋଇ ।
ଛପନକୋଟି ଜୀବେ ପୁଣ । ପଡ଼ ଯେ ଦେଉଛ ଅପଣ ।
ଅପଣେ ପଡ଼ରୂପ ହୋଇ । ନିଜରୁ ନିଜେ ନେଉ ଭୁହ ।
ଜୀବକୁ ଜୀବ ଖୁଆଉଛ । ପାପ ପୁଣ୍ୟହିଁ ସବୁ ମିଛ ।
ଜୀବକୁ ଜୀବ ହିଂସା କରୁ । ଜୀବକୁ ଜୀବ ଧରି ମାରୁ ।
ଜୀବକୁ ଜୀବ ଝଟିଥାଇ । ଏମନ୍ତେ ତୋର ମାୟା ହୋଇ ।
ହେ ପ୍ରଭୁ ସକଳ ଶରୀରେ । ପୂରି ରହିଛ ପରିପରେ ॥
ଅକାଶ ମହୀପାଏ ପୂରି । ଜୀବେ ଅଜୀବେ ସମସରି ।
ତେଣୁ ପଡ଼ିବା ଠାବ ନାହିଁ । ସପ୍ତ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡେ ପୂରି ରହି ।
ଏମନ୍ତେ କୋଟି ଯେ ରହିଛ । ଉତ୍ପତ୍ତି ପ୍ରଳୟ କରୁଛ ।
ଜାତ ହୋଇଛୁ ଭୁହ ପୁଣ । ମଲେ ମରୁଛୁ ଯେ ଅପଣ ।
ତୋ ମାୟା ଭେଦ ନ ଜାଣନ୍ତି । ପାପ ପୁଣ୍ୟକୁ କଲେ ଭ୍ରାନ୍ତ ।
ଏବେ କାହିଁତେ ଦୟା କରି । ସକଳ ଶରୀରୁ ବାହାରି ।
ସକଳ ସମାନ ଦେଖିବି । ଭକ୍ତି ଯୋଗ ସାଧୁଥିବି ।
ଏହି ସୁଦୟା ମୋତେ କର । ଅନ୍ୟ ଭରସା ନାହିଁ ମୋର ।
କହଇ ଅରକ୍ଷିତ ଦାସ । ଦୋଷ ନ ଧର ପୀତବାସ ।
ସୁଜନଜନଙ୍କ ପୟରେ । ଦୋଷ ମୁଁ ମାଗେ ନିରନ୍ତରେ ।
ସୁଜନେ ଏହି ରସେ ରସ । ନ ଥିବ କାଳ ଦଣ୍ଡ ଫାଶ ।

ଇତି ଶ୍ରୀ ମନଚୈତନ୍ୟ ସମ୍ବାଦେ ମହାମଣ୍ଡଳ ଗୀତା କଥନେ ନାମ ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ । ୧୪ ।

ପଞ୍ଚଦଶ ଅଧ୍ୟାୟ

ଅହେ ଚୈତନ୍ୟ ଆପେ ବ୍ରହ୍ମ । ଦୁଃଖ ସୁଖରେ ଘାଣ୍ଟି ହୋଇ ।
ନାନାଦ ରୋଗ ବ୍ରହ୍ମ କରୁ । ନାନାଦ କଷ୍ଟ ଦେଇ ମାରୁ ।
ନାନାଦ ଜୀବଜନ୍ତୁ ହେଉ । ନିଜକୁ ନିଜେ ଧର ଖାଉ ।
ନିଜକୁ ନିଜେ ଯେ ଖାଉଛ । ପାପ ପୁଣ୍ୟହିଁ ସବୁ ମିଛ ।
ଧର୍ମ ଅଧର୍ମ ବିଚାର ନାହିଁ । ଶୁଭ ଅଶୁଭ ତୋର କାହିଁ ।
ସ୍ୱର୍ଗ ନରକ ନାହିଁ ପୁଣ୍ୟ । ମିଛ ସତହିଁ ନାହିଁ ଜାଣ ।
ନିଜକୁ ନିଜେ ଛେଦ ହେଲୁ । ନିଜକୁ ନିଜେ ନାଶ କଲୁ ।
ଆପକୁ ଆପେ ପିତା ମାତା । ଆପକୁ ଆପେ ତୁ କରତା ।
ଆପକୁ ଆପେ ବନ୍ଧୁ ହେଉ । ଆପକୁ ଆପେ ଖଟିଥାଉ ।
ଆପକୁ ଆପେ ବନ୍ଧୁ ବାନ୍ଧ । ଆପକୁ ଆପେ ଛନ୍ଦାଛନ୍ଦ ।
ଆପକୁ ଆପେ ଦେବେଶ୍ୱର । ଆପକୁ ଆପେ କନ୍ୟା ବର ।
ଆପକୁ ଆପେ ଶଳା ମାଇଁ । ଆପକୁ ଆପେ ଶାଶୁ ହୋଇ ।
ଆପକୁ ଆପେ ଭାଇବୋହୂ । କେତେ ଭଙ୍ଗେରେ ରହୁଥାଉ ।
ଆପକୁ ଆପେ ଗୃହାକାଣ୍ଡ । ଆପକୁ ଆପେ କାଠୁ ମୁଣ୍ଡ ।
ଆପକୁ ଆପେ ମହାବୀର । ଆପକୁ ଆପେ ତୁ କାତର ।
ଆପକୁ ଆପେ ଗୁରୁ ଶିଷ୍ୟ । ଖଟି ଯେ ଥାଉ ତୋର ପାଶ ।
ଆପକୁ ଆପେ କ୍ଷୁଧା ତୃଷା । ଆପକୁ ଆପେ ତୋ ଭରସା ।
ଆପକୁ ଆପେ ନିଦ୍ରା ଭୟ । ଚୌଷଠି ରୋଗ ତୋର ଦେହ ।
ସୋଡଶ ବାୟୁସ୍ୱ ଯେ ନାଡ଼ୀ । ଆପକୁ ଆପେ ଥାଉ ଜଡ଼ ।
ଆପକୁ ଆପେ ଶିର ଚର୍ମ । ରକ୍ତ ମାଉଁସ ହାଡ଼ ଜାଣ ।
ଆପକୁ ଆପେ ରୋଗୀ ହେଲୁ । କଷ୍ଟ ପାଇଣ ପୁଣି ମଲୁ ।
ଆପେ ମରୁଛୁ ଜୀଉଅଛୁ । ଆପେ ଦେଖିଣ ଶୁଣୁଅଛୁ ।
ଆପେ ବାସନା ଆପେ ଖାଉ । ଆପେ ଦୁର୍ଗନ୍ଧ ବସ୍ତୁ ହେଉ ।
ଆପେ ଅଜ୍ଞାନ ରୂପ ହୋଇ । ଅନ୍ଧକାର ଯେ ଘୋଟିଥାଇ ।

ଥପେ ଯେ ଚନ୍ଦ୍ର ପୂର୍ଣ ହେଲ | ରାଜ ଦିବସ ତୁ ହୋଇଲ |
ଥପଲୁ ଅପେ ଚାହିଁ ରହ | ତେବେ ସଂସାରେ ସୁଖ ପାଅ |
ଥପନ୍ତୁ ଅପେ ଚାହିଁ ରହ | କେବେହେଁ ନ ଯାଇ ଏ ଦେହ |
ଥପଲୁ ଅପେ ଦୟାକର | ଲୀଳା ଦେଖିବୁ ଯେ ତୋହର |
ସବ ଶରୀରେ ମୁଁ ଅଛଇ | ଏହା ଜାଣିଛୁ ପ୍ରଭୁ ତୁହ |
କି ରୂପେ ଲୀଳା ତୁ କରୁଛୁ | ଜଗତ କି ରୂପ ଦେଖିଛୁ |
ଏହା ଦେଖିବ ମୁହିଁ ହୀନ | ଭକତ ଯୋଗ ଦିଅ ପୁଣ |
ଏ ବିନୁ ଅନ୍ୟ ନ ମାଗଇ | ହେ ପ୍ରଭୁ କର ମୋତେ ସାହି |
ଏ ମହାମଣ୍ଡଳ ତୋ ଲୀଳା | କେମନ୍ତେ କରୁଅଛ ଖେଳା |
ଏହା ଦେଖିବାକୁ ମୋ ଆଶ | କହଇ ଅରକ୍ଷିତ ଦାସ |

ଇତି ଶ୍ରୀ ମନଚୈତନ୍ୟ ସମ୍ବାଦେ ମହାମଣ୍ଡଳଗୀତା କଥନେ ନାମ ପଞ୍ଚଦଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ | ୧୫ |

ଷୋଡ଼ଶ ଅଧ୍ୟାୟ

ମନ ମୁଖରୁ ଏହା ଶୁଣି | ଚୈତନ୍ୟ ମନେ ମନେ ଗୁଣି |
ତୁ ଯାହା କହିଲୁ ହୋ ସତ୍ୟ | ଏ ମୋର ମାୟା ବିମୋହିତ |
ମାୟାକୁ ସତ୍ୟ ତୁ ମଣିଲୁ | ତୁ ମୋତେ ଚାହିଁ ନ ପାରିଲୁ |
ତୁ ମୋର ଜୀବଆତ୍ମା ହୋଇ | ମୋର ସଙ୍ଗତେ ତୁହି ରହ |
କିପାଁ ତୁ ମୋତେ ପାଶୋରିଲୁ | ନାମହିଁ ମୋର ଛାଡ଼ିଦେଲୁ |
ତେଣୁ ମୁଁ ତୋତେ ମାୟାକଲି | ନାନା କର୍ମରେ ଭୁଲାଇଲି |
ଯେଣୁ ମାୟାରେ ତୁ ଭ୍ରମିଲୁ | ତେଣୁ ତୁ ଚାହିଁ ନ ପାରିଲୁ |
ଏବେ ମୁଁ କହୁଅଛୁ ଶୁଣ | ନାମକୁ ଚାହିଁ ଅନୁକ୍ଷଣ |
ମାତା ପିତା ସଙ୍ଗମକାଳେ | ରଜ ବୀର୍ଯ୍ୟ ଏକତ୍ର ହେଲେ |
ସେକାଳେ ତୋତେ କହିଥିଲି | ନାମ ତୁ ଚିନ୍ତ ହୋ ବୋଇଲି |
ତୋତେ ମୁଁ ନାମ ଦୀକ୍ଷା ଦେଇ | ଶୂନ୍ୟରେ ମୁହିଁ ରୁଦ୍ଧ ରହି |

ଗର୍ଭେ ରହିଲୁ ଦଶମାସ । ନାମରେ ଥିଲୁ ତୋ ବିଶ୍ୱାସ ।
ପୃଥ୍ୱୀରେ ପଡ଼ି ପାଶୋରିଲୁ । ହସ କୌତୁକେ ଦିନ ନେଲୁ ।
ଏବେ ତୁ ସେହି ନାମ ଚିନ୍ତ । ମୋ ନାମେ ସକଳ ଅମୃତ ।
ଏହି ଦେହରେ ତୁ ରହିଲୁ । ତୋ ନିଜ ନାମ ପାଶୋରିଲୁ ।
ପ୍ରକୃତିଗଣ ସଙ୍ଗେ ରହି । ଭ୍ରମିଲୁ ମାୟାମତ୍ତ ହୋଇ ।
ଏହାଙ୍କ ପାଞ୍ଚ ତୁ ନ ଜାଣି । ଦେହକୁ ସତ୍ୟପ୍ରାୟ ମଣି ।
ଏ ଦେହ କ୍ଷଣକେଟି ଯିବ । ନାମେ ନିର୍ଗୁଣ ମେଳ ହେବ ।
ନାମକୁ ନିତ୍ୟ ସେବା କର । ଏ ଦେହ ରହିବ ନିକର ।
ନୋହିଲେ ଏ ଦେହ ନ ରହି । ନାମ ଛାଡ଼ିଲେ ପ୍ରାଣ ଯାଇ ।
ନାମକୁ ହୃଦେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କର । ତେବେ ହୋଇବୁ ଅଜାମର ।
ଯେ ନାମ ମାତା ଗର୍ଭେ ଥାଇ । ସେ ନାମ ଚିନ୍ତା କର ତୁହି ।
ସଂସାରେ ଯେତେ ନାମ ଜାଣ । ସେ ନାମ ଚିନ୍ତିବୁ ତୁ ପୁଣ ।
ଭକତେ ପିତା ମୋ ଅଟନ୍ତି । କେତେ ନାମଟି ଦେଇଛନ୍ତି ।
ସେ ନାମ ନ ଚିନ୍ତିବୁ ତୁହି । ନିଜ ନାମକୁ ସ୍ମର କହି ।
ନିଜ ନାମ ନ ଜାଣି ମରେ । ନିନ୍ଦା କରନ୍ତି ଏ ସଂସାରେ ।
ଯେ ନାମ ନ ଜାଣନ୍ତି କେହି । ଯେତେ ସଂସାରେ ଦେହ ବହି ।
ସଂସାର ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରବଳଛି । ସେ ନାମ ଗୁପତେ ରହିଛି ।
ସେ ନାମ ମୁହିଁ ଜାଣିଥିଲି । ତଜଦଶ୍ୱବଚନ ଘୋଷିଲି ।
ସେ ନାମ ଈଶ୍ୱର ପାଇଲେ । ଅମର ହୋଇଣ ରହିଲେ ।
ସେ ନାମ ବାରିନିଧି ପାଇ । କ୍ଷୟ ବୃଦ୍ଧିଟି ତାର ନାହିଁ ।
ସେ ନାମ ବାସୁକି ଜାଣିଛି । ପୃଥିବୀଭାର ଶିରେ ଅଛି ।
ସେ ନାମ ଚନ୍ଦ୍ର ସୂର୍ଯ୍ୟ ଜାଣି । ରାତି ଦିବସ କଲେ ପୁଣି ।
ସେ ନାମ ବ୍ରହ୍ମାହିଁ ଜାଣନ୍ତି । ସକଳ ସୃଷ୍ଟି ସେ କରନ୍ତି ।
ସେ ନାମ ବିଷ୍ଣୁ ଯେ ଜାଣନ୍ତି । ସକଳ ସୃଷ୍ଟି ସେ ପାଳନ୍ତି ।
ସେ ନାମ ଈଶ୍ୱର ଜାଣିଲେ । ସକଳ ସୃଷ୍ଟି ସଂହାରିଲେ ।

ସେ ନାମ ଯମ ଯେ ଜାଣଇ । ସକଳ ଘଟେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତଇ ॥
ସେ ନାମ ଅଗ୍ନି ଜାଣିଛନ୍ତି । ସକଳ ଘଟେ ପୂରିଛନ୍ତି ॥
ସେ ନାମ ପବନ ଜାଣଇ । ସେ ସର୍ବ ଘଟେ ପୂରି ରହଇ ॥
ସେ ନାମ ପୃଥ୍ୱୀ ଜାଣିଛି । ସକଳ ଭାର ସେ ସହୁଛି ॥
ସେ ନାମ ତାରକଣା ଜାଣି । ରାତ୍ର ଦିବସ ଭ୍ରମେ ପୁଣି ॥
ସେ ନାମ ମୁହିଁ ଆଣି ଭଲି । ସର୍ବଦା ଘଟକୁ ଧରିଲି ॥
ସର୍ବ ଘଟରେ ଯେଣୁ ମୁହିଁ । ତେଣୁ ବିଜ୍ଞାନ ମୋର ଦେହୀ ॥
କାପାଁ ଅଜ୍ଞାନ ମୁହିଁ ପୁଣ । ଏବେ କହିବା ତାହା ଶୁଣ ॥
ମୁଁ ଯେବେ ଅଜ୍ଞାନ ନୁହନ୍ତି । ସଂସାରେ କି ଲୀଳା କରନ୍ତି ॥
ସେ ନାମ ଶିବ ଯେ ଜାଣନ୍ତି । ଅମର ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି ॥
ତେଣୁ ଅଜ୍ଞାନ ମୁହିଁ ହେଲି । ସଂସାର ଖେଳ ଲଗାଇଲି ॥
ସେ ନାମ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡେ ଘୋଟିଛି । ସେହି ନାମକୁ ଭାବୁଅଛି ॥
ନାମ ଜଳ ସ୍ଥଳ ଅନଳ । କେହି ନ ପାନ୍ତି ତାର କୂଳ ॥
ସେହି ନାମକୁ ମୁଁ ଭାବଇ । କ୍ଷୟ ବୃଦ୍ଧି ମୋର ନାହିଁ ॥
ଜଳରେ କେବେ ନ ବୁଡଇ । ଥାଇ ନ ଥାଇ ନ ଦିଶଇ ॥
ଶୁଖଇ ନାହିଁ ମୁହିଁ ଜାଣ । ଖଡ଼ଗେ ନ ଛିଡ଼ଇ ପୁଣ ॥
ଅନଳେ କେବେ ନ ପୋଡ଼ଇ । ପବନେ କେବେ ନ ଉଡ଼ଇ ॥
ସଂସାର ଖେଳ ପାଇ ମୁହିଁ । ଉତ୍ପତ୍ତି ପ୍ରଳୟ କରଇ ॥
ଏବେ ତୁ ସେହି ନାମ ଧର । ସଂସାରେ ହୋଇବୁ ଅମର ॥
ଥଭ କାହାକୁ ଭୟ ନାହିଁ । ସେ ନାମ ଭାବିଲହିଁ ମୁହିଁ ॥
ସେ ନାମ ସର୍ବ ଭାବେ ଅଛି । ଭବଭୟ ଯେ ନାହିଁ କିଛି ॥
ସର୍ବ ସମାନ ଦେଖ ତତେ । ମୁହିଁ ଟି ଅଛି ସର୍ବଭୂତେ ॥
ଏବେ ତୁ ସେହି ନାମେ ରସ । ନମଇ ଅଚ୍ୟୁତ ଦାସ ॥

ଇତି ଶ୍ରୀ ମନଚୈତନ୍ୟ ସମ୍ବାଦେ ମହାମଣ୍ଡଳ ଗୀତା କଥନେ
ନାମ ଷୋଡ଼ଶୋଽଧ୍ୟାୟ । ୧୬ ।

ସପ୍ତଦଶ ଅଧ୍ୟାୟ

ହେ ମନ ଶୁଣ ମୋର ବାଣୀ । ଖଣ୍ଡିବିଷକୁ ଛାଡ଼ ପୁଣି ।
ଏକାନ୍ତ ହୋଇଣ ରହିବୁ । ସେ ନାମ କ୍ଷଣେ ନ ଛାଡ଼ିବୁ ।
ସେ ନାମ ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇବ । ଯେଣେ ଗୃହିଁଲେ ତେଣେ ଥିବ ।
ସର୍ବ ଘଟରେ ନାମ ଦେଖି । ତେବେ ପାଇବୁ ମହାସୁଖ ।
ସେ ନାମ ଦୟା ଯାକୁ କରେ । କ୍ଷୁଧା ତୃଷାହିଁ ରହେ ଦୂରେ ।
ଖର ବରଷା ଶୀତ ଯେହି । ତୋତେ ନ ବାଧିବେଟି କେହି ।
ଚୌଷଠି ରୋଗ ସେହି ନାମ । ଦୟା କରିବେ ସେହି ଜାଣ ।
ରୋଗ ବ୍ୟାଧିହିଁ ନ କରିବ । ଦେହ ତୋ କଞ୍ଚା ହୋଇଥିବ ।
ନିଦ୍ରା ଭୟଟି ତୋ ଶରୀର । ତୋ ଦେହୁଁ ହୋଇବେଟି ଦୂର ।
ରାତ୍ର ଦିବସ ନ ଜାଣିବୁ । ଯାହା ଯାଚ୍ଛିଲେ ତୁ ପାଇବୁ ।
ତୋତେଟି ନ ଦେଖିବେ କେହି । ତୁହି ଦେଖିବୁ ସର୍ବ ଦେହି ।
ପବନ ଯେମନ୍ତ ବହୁଛି । ତୋ ରୂପ ନ ଦିଶିବ କିଛି ।
ତୁହିଟି ସେହିରୂପ ହେବୁ । ଯେବେ ତୁ ଯେ ରୂପ ଚିନ୍ତିବୁ ।
ବାଳକ ରୂପକୁ ଯାଚ୍ଛିଲେ । ବାଳକ ରୂପ ହେବୁ ଭଲେ ।
ବୃଦ୍ଧ ରୂପକୁ ଇଚ୍ଛା ଯେବେ । ବୃଦ୍ଧରୂପ ହୋଇବୁ ତେବେ ।
ନବଯୁବାକୁ ଇଚ୍ଛା ଯେବେ । ସେ ରୂପ ହୋଇବୁ ତୁ ତେବେ ।
ସେ ନାମ ଜାଣିଥିଲେ ତୁହି । ଯେତେ ରୂପ ଯାଚ୍ଛିଲେ ହୋଇ ।
ସେ ନାମ ଏମନ୍ତ ମହିମା । କିସ କହିବା ତାର ସୀମା ।
ସେ ନାମେ ଭକ୍ତଟି କର । ଯେବେ ରହିବୁ ଏ ଶରୀରେ ।
ଭକତ ଯେବେ ତୁ କରିବୁ । ତୋତେ କହିବି ମୁହିଁ ସବୁ ।
ଦେଶ ଅକାଶ ଶୂନ୍ୟ ଥାଇ । ସେ ଭାବେ ରହ ମୁଁ କହଇ ।
ଦେଖ ଏ ଦୃଷ୍ଟି ଘୋଟିଅଛି । ତୋତେ ହେଁ କାହିଁ ନ ଛାଡ଼ୁଛି ।
ତୁହିଟି ସେହିଭାବେ ରହ । ତେବେ ରହିବ ପିଣ୍ଡ ଦେହ ।
ଦେଖ ଏ ପବନ ବହୁଛି । ସକଳ ସମାନ ଦେଖୁଛି ।

ତୁହଟି ସମାନ ଦେଖିବୁ । ଉତ୍ପତ୍ତି ପ୍ରଳୟ ନୋହିବୁ ।
ଦେଖ ଏ ଅଗ୍ନି ସର୍ବ ଖାଇ । ପାପ ପୁଣ୍ୟହିଁ ଛାର ନାହିଁ ।
ତୁହଟି ଏହି ଭାବ ଧର । ପାପ ପୁଣ୍ୟକୁ ନାହିଁ ଡର ।
ଜଳ ଯେହ୍ନେ ସମ ଦେଖିବୁ । ସ୍ୱର୍ଗ ନରକ ନ ମାନିବୁ ।
ଦେଖ ପୃଥିବୀ ରହିଅଛି । ସକଳ ସମାନ ଦେଖୁଛି ।
ତୁହି ସେ ଭାବ ହୃଦେ ଧର । ସକଳ ସହ ସମ କର ।
ମହାଟି ସର୍ବଭୂତେ ଥାଇ । ପର ଅପର ନ ଜାଣଇ ।
ମୃହିଁଟି ଜଗତେ ଘୋଟିଛି । ଧର୍ମ ଅଧର୍ମ ନ ଜାଣୁଛି ।
ତୁହିଟି ସମାନ ଦେଖିବୁ । ଧର୍ମ ଅଧର୍ମ ନ ଗଣିବୁ ।
ସଂସାରେ ଖେଳଘର କଲି । ଧର୍ମ ଅଧର୍ମ ବାନ୍ଧିଦେଲି ।
ନୋହିଲେ ଏ ବୁଦ୍ଧି ସମାନ । ତୁ ଏବେ ଶୁଣ ମୋ ବଚନ ।
ଭକତଭାବ ଶୁଣ ଏହି । ତୋତେ ମୁଁ ଫେଡ଼ି କହିଲଇଁ ।
ଏ ଭାବ ଯେହୁ ନ ଜାଣଇ । ଜନ୍ମ ମୃତ୍ୟୁରେ ଘାଣ୍ଟି ହୋଇ ।
ଧ୍ୟାନସୂତ୍ରରେ କ୍ଳେଶ ଥାଇ । ସେ ଭାବ ନ ଜାଣନ୍ତି କେହି ।
କେ ଅବା ତୀର୍ଥ କରଯାନ୍ତି । କେ ଅବା ଦେବତା ପୂଜନ୍ତି ।
କେ ଅବା ନାନା ଯୋଗ କରି । ମରନ୍ତି ସେ ଭାବ ପାଶୋରି ।
ଏମନ୍ତେ ନାନାମତେ ଭ୍ରମି । ତେଣୁ ଅଜ୍ଞାନୀ ହୋନ୍ତି ପ୍ରାଣୀ ।
ଏଣୁ ତୁ ସର୍ବ କର୍ମ ଛାଡ଼ି । ଭକତଭାବ କର ଦୃଢ଼ ।
ଭକତଭାବେ ତୁ ପଶିଲେ । ସକଳ ଦୂର ହେବ ଭଲେ ।
ନିର୍ମଳ ହୋଇଣ ରହିବୁ । ଚିତ୍ତକୁ ଦୃଢ଼ ତୁ କରିବୁ ।
ମନ ଅନନ୍ଦ ତାହା ଶୁଣି । ବୋଲଇ କମ୍ପବଲ ପୁଣି ।
ଏ ଦେହେ କିଛି କାର୍ଯ୍ୟ ନାହିଁ । ତୋ ଅଙ୍ଗେ ମିଶିବାଟି ମୁହିଁ ।
ଏହି ବୁଦ୍ଧି ମୋରେ ହେଇ । ତୋର ଭକତ ହୃଦେ ଥାଉ ।
ଏ ମସ୍ତ୍ରମଣ୍ଡଳରେ ରହି । କିମ୍ପାଇଁ ଭ୍ରମୁଥିବି ମୁହିଁ ।
ତୁ ଦଶଅବତାର ହେଲୁ । କେତେ କେତେ ମାରି ତାରିଲୁ ।

ଯେତେ ଜନେଣି ବର୍ଣ୍ଣିଥିବ । ତୋ ଭାବ ଅନ୍ତର ନୋହିବ ॥
ଏତେକ ମୁହିଁ ଯେ ମାଗଇ । ତୋ ନିଜ ନାମ ଦିଅ କହି ॥
ଅହେ ସୁଜନ ଜନେ ଶୁଣ । ମହାମଣ୍ଡଳ ଗୀତା ଗୁଣ ॥
ଯାହା ତ ଅନୁଭବ ଥିବ । ଏ ଗୀତା ସ ଧି ସେ ଭେଦିବ ॥
ଏ ଗୀତା ଭେଦ ନ ପାରିଲେ । କି ଜ୍ଞାନ ଲଭିବ ସେ ଭଲେ ॥
ଏହି ଗୀତାରେ ଭକ୍ତି ଅଛି । ଭେଦିଲା ଲୋକ ଜାଣେ କିଛି ॥
ଯେବେ ସେ ସାଧିବ ନିଜର । ଅମର ହେବ ତା ଶରୀର ॥
ନୋହିଲେ କେବେ ଗତି ନାହିଁ । ସଂସାରେ ଥିବ ସେ କପାଇଁ ॥
ଯେହୁ ସେ ନାମ ନ ଚିହ୍ନଇ । ଦୁଃଖରେ ଦୋରେହୋଟି ସେହି ॥
ଯା ଲାଗି ଦେହ ରଖିଅଛି । ତା ନାମ ନ ଭଜେ ଯେ କିଛି ॥
ସଂସାରେ ସୁଖ ସେ ପାଇଲା । ନିଜ ସ୍ୱାମୀକି ଛାଡ଼ି ମଲା ॥
ହେ ପ୍ରଭୁ ଶରଣ ପୋଦର । ମୋ ଅପରାଧ କ୍ଷମାକର ॥
ଏବେ କିଛିତେ ଦୟା ଦେଇ । ଏ ମହାମଣ୍ଡଳେ ନ ଥାଇ ॥
କହଇ ଅରକ୍ଷିତ ଦାସ । ନାହି ତୁ କର ପୀତବାସ ॥

ଇତି ଶ୍ରୀ ମନଚୈତନ୍ୟ ସମ୍ବାଦେ ମାହାମଣ୍ଡଳ ଗୀତା କଥନେ ନାମ ସପ୍ତଦଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ । ୧୭ ।

ଅଷ୍ଟାଦଶ ଅଧ୍ୟାୟ

ଅହେ ଚୈତନ୍ୟ ଶୁଣ ତୁହି । ଅଜ୍ଞାନ ଅଟଇ ଯେ ମୁହିଁ ॥
ଅଜ୍ଞା ନୋହିଲେ ମୁଁ ନ ଯାଇ । ଭୟୁତ କରୁଛି ଗୋସାଇଁ ॥
ତୁମ୍ଭର ଅଜ୍ଞା ଯେବେ ହେବ । ଭୟ କେବେହେଁ ମୋ ନୋହିବ ॥
ମନ ମୁଖରୁ ଏହା ଶୁଣି । ଚିତ୍ତ ନିର୍ମଳ ତାର ଜାଣି ॥
ହେ ମନ ଭୟ କାହିଁପାଇଁ । ଅଜ୍ଞା ମୁଁ ଦେଲି ଯାଅ ତୁହି ॥
ଖଣ୍ଡଗିରିରୁ ବେଗେ ଯାଅ । ଏମନ୍ତ ହୋଇ ତୁହି ରହ ॥
ଲୋଭ ମୁହାଁସ ଛାଡ଼ି ତୁହି । ଏଥିରେ କିଛି କାର୍ଯ୍ୟ ନାହିଁ ॥

ଏକାନ୍ତ ହୋଇଣ ରହିବୁ । କାହାର ସଙ୍ଗ ନ କରିବୁ ।
ଏକାନ୍ତ ହୋଇ ବନେ ରହ । ଅଜ୍ଞା ମୋହର ମାନିଥାଅ ।
ଅଜ୍ଞାରୁ ଦେହ ହୋଇଅଛି । ମାୟାରେ ନ ଜାଣଇ କିଛି ।
ଏବେ ମୁଁ କହୁଅଛି ଶୁଣ । ଅଗେ ଅଜ୍ଞା ପଛେ ଜନମ ।
ସ୍ଥାବର ଜୀବଜନ୍ତୁ ଯେତେ । ଅଜ୍ଞାରୁ ଜନ୍ମିଲେ ସମସ୍ତେ ।
ଅଜ୍ଞାରୁ ବ୍ରହ୍ମା ଯେ ପାଇଲେ । ସକଳ ସୃଷ୍ଟି ସେ ସର୍ଜିଲେ ।
ଅଜ୍ଞାରୁ ବିଷ୍ଣୁ ଯେ ପାଇଲେ । ସକଳ ସୃଷ୍ଟିକି ପାଳିଲେ ।
ଅଜ୍ଞା ଯେ ଶଙ୍କର ପାଇଲେ । ସକଳ ସୃଷ୍ଟି ସଂହାରିଲେ ।
ଅଜ୍ଞାରୁ ଚନ୍ଦ୍ର ସୂର୍ଯ୍ୟ ପାଇ । ରାତ୍ର ଦିବସେ ଭ୍ରମେ ସେହି ।
ଅଜ୍ଞାରୁ ପାଇ ତାରାଗଣ । ଅମ୍ବରେ କରନ୍ତି ଭ୍ରମଣ ।
ଅଜ୍ଞାରୁ ଦେବତା ପାଇଲେ । ଅମୃତ ପାନେ ସେ ରହିଲେ ।
ଅଜ୍ଞାରୁ ଶିବ ଯେ ପାଇଲେ । ଅମର ହୋଇଣ ରହିଲେ ।
ଅଜ୍ଞାରୁ ଇନ୍ଦ୍ର ପାଇକରି । ସ୍ୱର୍ଗେ ହୋଇଛି ଅଧିକାରୀ ।
ଅଜ୍ଞାରୁ ବୃହସ୍ପତି ପାଇ । ସକଳ ଦେବ ଶ୍ରେଷ୍ଠ କହଇ ।
ଅଜ୍ଞାରୁ କୁବେର ପାଇଛି । ଭଣ୍ଡାର ଘର ସେ ଜଗିଛି ।
ଅଜ୍ଞାରୁ ଯମ ଯେ ପାଇଲା । ପାପ ପୁଣ୍ୟକୁ ସେ ବୁଝିଲା ।
ଅଜ୍ଞାରୁ ଗୃହମେଧେ ପାଇ । ପୃଥିବୀ ପାଳୁଛନ୍ତି ସେହି ।
ତେତିଶ କୋଟି ଦେବ ଯେତେ । ଅଜ୍ଞାରେ ଅଛନ୍ତି ସମସ୍ତେ ।
ଅନନ୍ତକୋଟି ଦେବଗଣ । ଅଜ୍ଞାରୁ ଧରଣୀ ଭ୍ରମଣ ।
ଅଜ୍ଞାରୁ ଧ୍ରୁବ ଯେ ପାଇଲେ । ଧ୍ରୁବମଣ୍ଡଳେ ସେ ରହିଲେ ।
ଅଜ୍ଞା ଯେ ମୁନିଗଣେ ପାଇ । ଗୋପରେ ସ୍ତ୍ରୀ ରୂପ ହୋଇ ।
ଅଜ୍ଞାରୁ ବାସୁକୀ ପାଇଣ । ପୃଥିବୀ ବହୁଅଛି ଜାଣ ।
ପୃଥ୍ୱୀ ଜମନ୍ତେ ଦେବଗଣ । ଗୁହାରି କରନ୍ତି ଯେ ପୁଣ ।
ତାଙ୍କର ବଚନ ଶୁଣନ୍ତି । ଦଶ ଅବତାର ହୁଅନ୍ତି ।
ଅଜ୍ଞାରୁ ମୀନରୂପ ହୋଇ । ଶୁଣ ସୁଜନେ ମନ ଦେଇ ।

ଅଙ୍କାରେ କୂର୍ମରୂପଧର । ସଂସାରେ ଖେଳେ ନରହର ।
ଅଙ୍କାରେ ବରାହ ଯେ ରୂପ । ଅବନୀ ଉଦ୍ଧାରଣେ ଧାପ ।
ନରସିଂହ ଅଙ୍କା ରୂପରେ । ହିରଣ୍ୟ ନାଶି ଭାର ହରେ ।
ବାମନ ରୂପ ଅଙ୍କା ପାଇ । ବଳିଙ୍କ ଚୁପିଲେ ଯେ ମହୀ ।
ବଳିଙ୍କ ପାତାଳେ ରଖିଲେ । ଅଙ୍କାରେ ଦ୍ୱାରପାଳ ହେଲେ ।
ଅଙ୍କାରେ ପର୍ଶୁରାମ ରୂପ । ଦୁଷ୍ଟଙ୍କ ହରିଲେ ସେ ଦର୍ପ ।
ଅଙ୍କାରୁ ରାମ ରୂପେ ଜାଣ । ରାବଣ ନାଶିଲେ ଯେ ପୁଣ ।
ଅଙ୍କାରୁ ବଳରାମ ରୂପ । ଅବନୀ ଭାର ହରେ ଦର୍ପ ।
ଅଙ୍କାରେ ବୌଦ୍ଧରୂପ ହେଲେ । ନୀଳଚକ୍ରରେ ବିଜେ କଲେ ।
ଅଙ୍କାରେ କଲ୍କୀରୂପ ହେବେ । ଦୁଷ୍ଟଯାକ ଯେ ସଂହାରିବେ ।
ଏମନ୍ତେ ଦଶ ଅବତାର । ଅବନୀ ଭାର କରେ ସ୍ଥିର ।
ଏମନ୍ତ ଅଙ୍କାର ମହିମା । ମୁଁ କିସ କହିବି ତା ସୀମା ।
ମୁହିଁଟି ଅଙ୍କା ପାଇଅଛି । ସକଳ ଘଟେ ବିହରୁଛି ।
ତୁହିଟି ମୋ ର ସଙ୍ଗେ ଥିବୁ । ଅଙ୍କାକୁ ତୁ ଯେବେ ଜାଣିବୁ ।
ନୋହିଲେ କେବେ ନାହିଁ ଯଶ । ନମଇଁ ଅରକ୍ଷିତ ଦାସ ।

ଇତି ଶ୍ରୀ ମନଚୈତନ୍ୟ ସମ୍ବାଦେ ମହାମଣ୍ଡଳଗୀତା କଥନେ ନାମ ଅଷ୍ଟାଦଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ । ୧୮ ।

ଊନବିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ

ହେ ଅନ୍ତର୍ଯାମୀ ବ୍ରହ୍ମ ତୁହି । ଦୟା କର ହେ ଭବଗ୍ରାହୀ ।
ହେ ଅନ୍ତର୍ଯାମୀ ଚନ୍ଦ୍ର ସୂର୍ଯ୍ୟ । ଦୟା ତୁ କର ଦେବରାଜ ॥
ହେ ଅନ୍ତର୍ଯାମୀ ବ୍ରହ୍ମା ଶିବ । ଦୟା ତୁ କର ମୋତେ ଦେବ ।
ହେ ଜୀବ ପରମ ପୁରାଣ । ଦୟା ତୁ କର ମୋତେ ପୁଣ ।
ହେ ଶୂନ୍ୟ ଶୂନ୍ୟ ଶୂନ୍ୟ ତୁହି । ଦୟା ତୁ କର ମୋତେ କହି ।

ହେ ଜଳ ଅଗ୍ନି ହେ ପବନ । ଦୟା ତୁ କର ମୋତେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ।
ହେ ଅନ୍ତର୍ଯାମୀ ହର୍ତ୍ତା କର୍ତ୍ତା । ଦୟା ତୁ କର ସର୍ବଦାତା ।
ହେ ଦେବ ଅନନ୍ତ ମୂରତି । ଦୟା ତୁ କର ପ୍ରାଣପତି ।
ଅହେ ଆକାଶ ମହୀଧର । ଦୟା ତୁ କର ପୀତାମ୍ବର ।
ଏମନ୍ତେ ନାନାରୂପ ଧରି । ଭକ୍ତଙ୍କ କଷଣନ୍ତୁ ତାରି ।
ଭକତ ଅତଙ୍କେ ଡାକିଲେ । ରୂପ ଯେ ଧରୁ ହେତେବେଳେ ।
ନୋହିଲେ ରୂପ ନାହିଁ ତୋର । ହେ ପ୍ରଭୁ ମୋତେ ଦୟାକର ।
ଅହେ ଅଗମ୍ୟ ନାଥ ତୁହି । କରଣ କାରଣ ଯେ ହୋଇ ।
ତୁମ୍ଭ ବ୍ୟତୀତ ମୋତେ କେହି । ତାରଣ କରିପାରେ ନାହିଁ ।
ମୋ ମନ ଜପିଛି କରିରୁ । ଏ ସ୍ଥାନ ବେଗେ ଛଡ଼ାଇରୁ ।
ତୁମ୍ଭର ଦୟା ଯେ ନୋହିଲେ । ଏ ସ୍ଥାନ ନ ଛାଡ଼ଇ ଭଲେ ।
ତୁହି ପ୍ରସନ୍ନ ହେଲେ ବିନା । ସେ ଭାବ ନ କର ଭାବନା ।
ତେବେ ମୁଁ ଯୁଗେ ଯୁଗେ ଥିବି । ନୋହିଲେ ଏ ଦେହ ଛାଡ଼ିବି ।
ହେ ପ୍ରଭୁ କର୍ତ୍ତା ଯେ ପୁରୁଷ । ନମଇ ଅଚ୍ୟୁତ ଦାସ ।
ଅହେ ସୁଜନମାନେ ଶୁଣ । ଏ ଗୀତ କଲି ମୁଁ ବଖାଣ ।
ମୂର୍ଖପଣରେ ଏହା କଲି । ଏ ଦୋଷ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ମାଗିଲି ।
ଅମୃତ ପ୍ରାୟ ଗୀତାରସ । ସୁଜନେ ଏହାଭାବେ ବସ ।
ଏ ଗୀତା ଭେଦ ଯେ ରସିବ । ଜନ୍ମ ମୃତ୍ୟୁକୁ ସେ ଜିଣିବ ।
ଅକ୍ଷୟ ପିଣ୍ଡ ସେହୁ ଜାଣ । ପ୍ରଳେ ନ ଲଭିବ ପ୍ରାଣ ।
ନୋହିଲେ କେଉଁ ଗତି ନାହିଁ । ଏ ଭାବ ଯେତେବ ନ ଜାଣଇ ।

ଇତି ଶ୍ରୀ ମନଚୈତନ୍ୟ ସମ୍ବାଦେ ମହାମଣ୍ଡଳ ଗୀତା କଥନେ
ନାମ ଊନବିଂଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ । ୧୯ ।

ବିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ

ଅହେ ଚୈତନ୍ୟ ଦୟା କର । ସପ୍ତାଙ୍ଗ ଯୁଗର ସାଗର ।
ଏହା ଶୁଣିବାକୁ ମୋ ମନ । ପୃଚ୍ଛଇ ତୁମ୍ଭ ପାଦେ ପୁଣ ।
ମନ ମୁଖରୁ ଏହା ଶୁଣି । ସପ୍ତାଙ୍ଗ ଯୋଗେ କହେ ପୁଣି ।
ଚନ୍ଦ୍ର ସୂର୍ଯ୍ୟ ଜୀବ ପରମ । ଏ ଦୁଇ ଜଣଙ୍କର ଗୁଣ ।
ଜୀବ ପରମ ଦୁହେଁ ହୋଇ । ଦେହକୁ ଧରିଛନ୍ତି ସେହି ।
ଓଁକାର ଚନ୍ଦ୍ର ସୂର୍ଯ୍ୟ ହେଲେ । ନାସିକା ପଥେ ବହଇଲେ ।
ବାମ ପୁଡ଼ାରେ ଯେବେ ବହୁ । ଜୀବ ଚନ୍ଦ୍ର ଟି ସେ ବୋଲଇ ।
ଡାହାଣି ପୁଡ଼ାରେ ବହୁଲେ । ପରମ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଅଟେ ଭଲେ ।
ଦୁଇଦଣ୍ଡ ଯେ ବାମେ ବହୁ । ପୁଣି ସେ ଦକ୍ଷିଣକୁ ଯାଇ ।
ଦ୍ୱ ଦଣ୍ଡ ଦକ୍ଷିଣ ପୁଡ଼ାରେ । ଓଲଟ ପାଲଟ ବହଇରେ ।
ଦକ୍ଷିଣ ପୁଡ଼ାରେ ବହୁଲେ । ସ୍ନାନ ଭୋଜନ କର ଭଲେ ।
ନାନାଦି ଦ୍ରବ୍ୟ ତୁ ଭୁଞ୍ଜିବୁ । ନିରୋଗୀ ଶରୀର ଧରିବୁ ।
ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ତେଜ ଲଗି ଜାଣି । ଆହାର ପଚେ ତତକ୍ଷଣି ।
ଆହାର ପାକ ଯେବେ ହୋଇ । ରୋଗଟି କେବେ ନ ପଶଇ ।
ସୂର୍ଯ୍ୟ ଉଇଁବା ଯେତେବେଳେ । ନିଦ୍ରାକୁ ଜାଗିଥିବୁ ଭଲେ ।
ଏ ଦୁଇ ଦଣ୍ଡରେ ନ ଶୋଇ । ଚେତେ ରଖିବୁ ତୋର ଦେହୀ ।
ରବି ଶନି ଗୁରୁ ମଙ୍ଗଳ । ଏ ଚାରି ବାର ସୂର୍ଯ୍ୟ ସ୍ଥଳ ।
ଏ ଚାରିବାରେ ସ୍ନାନ କର । ଜନ୍ମ ମୃତ୍ୟୁକୁ ତୁ ନ ଡର ।
ବାମ ପୁଡ଼ାରେ ବହୁଥିଲେ । କିଛି ନ ଖାଅ ତୁହି ଭଲେ ।
ଚନ୍ଦ୍ରମା ଶୀତଳ ଅଟଇ । ଆହାର ପାକ ଯେ ନୁହଇ ।
ଆହାର ପାକ ଯେ ନୋହିଲେ । ନାନା ରୋଗଟି ହୁଏ ଭଲେ ।
ତେଣୁ ଅଳପେ ନାଶ ଯାଇ । ତାକୁ ନ ରଖି ପାରେ କେହି ।
ବାମ ପୁଡ଼ାରେ ବହୁଥିବ । ସ୍ନାହାନ କେବେ ନ କରିବ ।
ଏ ଦୁଇ ଦଣ୍ଡରେ ଶୋଇବୁ । ଯୋଗନିଦ୍ରାଟି ତୁହି ଯିବୁ ।

ସୋମ ଶୁକ୍ର ଯେ ବୁଧବାରେ । ସ୍ନାହାନ ନ କର ଏହିଁରେ ॥
ଏହା ଜାଣିଲେ ଅଜାମର । ଏ ତିନିବାର ଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କର ।
ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ବାର ହୋଇଥିବ । ଏହୁ ବାରେ ଯେ ଦାଗ ଯିବ ।
ଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ବାର ହେଉଥିଲେ । ଗଲେଟି ନାଶ ଯାଇ ଭଲେ ॥
ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ବେଳା ହୋଇଥିଲେ । ଚନ୍ଦ୍ର ବାସରେ କେଣେ ଗଲେ ॥
ଶୁଭ ଯେ ବେଳ ଯେ ଅଟଇ । ତେଣେ ଚଳେଟି ଯଶ ପାଇ ।
ଚନ୍ଦ୍ର ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କୁ ଜିଣିଥିଲେ । ଏ ଦେହ ରଖିବୁଟି ଭଲେ ॥
ଏହାଙ୍କୁ ନିତ୍ୟେ ଜିଣିଥିବୁ । ଦୁଇ ଦୁଇ ଘଡ଼ି ଛାଡ଼ିବୁ ॥
ଏ ଦୁହେଁ ଦେହ ଧରିଛନ୍ତି । ଏହାଙ୍କୁ ଜାଣିଥିବୁ ନିତି ॥
ଉଦେ ଅସ୍ତକୁ ଯଗିଥିବୁ । ତିଳାର୍ଦ୍ଧେ ବଳାଇ ନ ଦେବୁ ।
ଚନ୍ଦ୍ରମା ତେଜ ଯେ ବଳିଲେ । ଜଳ ଘୋଟିବ ତତକାଳେ ॥
ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ତେଜ ଯେବେ ବଳେ । ଅଗ୍ନି ଉଠିବ ଅସମ୍ଭାଳେ ।
ଦୁଇ ଘଡ଼ି ଦୁଇ ବୁଅରେ । ଉଲଟ ପାଲଟ ଯେ କରେ ।
ରୋଗ ବ୍ୟାଧିହିଁ ନ ପଶନ୍ତି । ଅମର ହୋଇ ସେ ରହନ୍ତି ।
ନୋହିଲେ କେବେ ଯଶ ନାହିଁ । ଏହାକୁ ଯେବେ ନ ଜଗଇ ।
ସାତବାରଟି ଯେବେ ଯାଇ । ବାମ ପୁଡ଼ାରେ ତେବେ ରହି ।
ଅଠଦିନେଟି ମୃତ୍ୟୁ ହେବ । ଡାହାଣେ ସେ ଯେବେ ନ ଯିବ ।
ଡାହାଣ ପୁଡ଼ା ସାତବାର । ଯେବେ ବହିବ ସେ ନିକର ।
କେବେଁ ମୃତ୍ୟୁଟି ନ ଘଟିବ । ବାମଭାଗେ ଯେବେ ନ ଯିବ ।
ସାତବାର ଯେ ଲେଉଟାଇ । ମୃତ୍ୟୁକୁ ଜିଣି ସେ ହରଇ ।
ଗଙ୍ଗା ଯମୁନା ସ୍ନାନ କର । କାଳ ମୃତ୍ୟୁକୁ ତୁ ନ ଡର ।
ଏକାବେଳେଟି ସ୍ନାନ କଲେ । କୋଟିଏ ତୀର୍ଥ ଫଳ ମିଳେ ॥
ଚନ୍ଦ୍ର ସୂର୍ଯ୍ୟଟି ଦୁଇ କହି । ଏକା ଓଁକାର ସଙ୍ଗେ ହୋଇ ॥
ଏହା ନ ଯାଣେ ମୂର୍ଖପଣେ । ମିଛେ ଭ୍ରମଇ ଏଣେ ତେଣେ ॥
ନାନା ତୀର୍ଥରେ ସ୍ନାନ କରେ । ଘର ତୀର୍ଥକୁ ସେ ପାଶୋରେ ।

ନାନା ଦଅଙ୍କୁ ପ୍ରକାଶର । ଧର ଦଅଁଙ୍କୁ ଯେ ଯାଣୋର ।
ନାନାଦି ଧ୍ୟାନ ମନ୍ତ୍ର ସ୍ୱରେ । ନିଜ ଦେହ ପାଶେ ର ମରେ ।
ଏକା ଓଁ କାର ଦେଖ ତୁହି । କେତେ ପ୍ରକାର ସେ ବହଇ ।
ଅଙ୍କ ପାଇଣ ସେ ବହୁଛି । ରାତି ଦିବସ ନ ଜାଣୁଛି ।
ଏଣୁ ସେ ମାରଇ ତେଣିକି । ତେଣୁ ସେ ମାରଇ ଏଣିକି ।
ଦଣ୍ଡେ ବିଶ୍ରାମ ତାର ନାହିଁ । ଅଙ୍କକୁ ଶିରେ ବହୁଥାଇ ।
ଅଙ୍କ ହୋଇଲେ ଦେହ ଘଡ଼େ । ମାଟି ପିଣ୍ଡ ଟି ଝଣ୍ଡ଼ପଡ଼େ ।
ଏମନ୍ତେ ଅଙ୍କ ମାନିଛନ୍ତି । ତିଳାର୍ଦ୍ଧେ ବିମୁଖ ନୁହନ୍ତି ।
ଏବେ ସୁମନ ଶୁଣ ତୁହି । ସାତବାରଙ୍କ ଗୁଣ ଏହି ।
ରବିବାରର କଥା ଶୁଣ । କହୁବା ହେତୁକର ଧେନ ।
ଚନ୍ଦ୍ର ସୂର୍ଯ୍ୟ ଯେ ଏକ କର । ତୋଳାଇ ମିଶାଇଣ ଭର ।
ତ୍ରିକୂଟ ସନ୍ଧିରେ ଭରିବୁ । ଜଙ୍ଘାଣି ବାୟୁ ବୁଲାଇବୁ ।
ଏ ଦିନ ସ୍ତ୍ରୀସଙ୍ଗ ନୋହୁ । ନ କର ନ ଛୁଇଁବୁ ତୁହି ।
ତେବେଟି ଏ ଦେହ ରହିବ । ଯମ ଦେଖି ଭୟ କରିବ ।
ସୋମବାରରେ ସ୍ତ୍ରୀସଙ୍ଗ । ରତି କରିବୁ ନାନା ରଙ୍ଗ ।
ଦକ୍ଷିଣା ପୁଡ଼ାରେ ପବନ । ବହୁଥିବ କହୁଛି ଜାଣ ।
ତେତେବେଳେ ରତି କରିବୁ । ତଥି ଲକ୍ଷକୁ ଜାଗିଥିବୁ ।
ମଙ୍ଗଳବାରେ ସ୍ତ୍ରୀସଙ୍ଗ । ହୃଷ୍ଟ କରିବୁ ପରିତ୍ୟାଗ ।
ଏ ବାରେ ପବନ ଜଙ୍ଘାଣି । ତୋଳିବୁ ତ୍ରିକୂଟକୁ ପୁଣି ।
କାଳଗଣଙ୍କୁ ତୁ ଜିଣିବୁ । ତେବେଟି ଏ ଦେହ ରଖିବୁ ।
ବୁଧବାରରେ ବତ କର । ତଥି ବାରକୁ ତହିଁ ଧର ।
ଗୁରୁବାରରେ ସ୍ତ୍ରୀ ତହିଁ । କେବେହେଁ ନ ଛୁଇଁବୁ ତୁହି ।
ନାମକୁ ଚିନ୍ତା କରୁଥିବୁ । ତେବେ ଅଜ୍ରାମରେ ରହିବୁ ।
ଯମ ଦେଖିଣ ଡରିଥିବ । ମୃତ୍ୟୁ ତୋତେ କେବେ ନୋହିବ ।
ଶୁକ୍ରବାରରେ ରତି ତୁହି । କର ହୋ କିଛି ଭୟ ନାହିଁ ।

ଦକ୍ଷିଣ ପୁଡ଼ାରେ ପବନ । ବହିବ ଯେତେବେଳେ ପୁଣ ॥
ସେତେବେଳେଟି ସ୍ତ୍ରୀ ସଙ୍ଗେ । ରତି କରିବୁ ନାନା ରଙ୍ଗେ ॥
ସେ ବୀର୍ଯ୍ୟ ଯାଇ ପଦ୍ମେ ବହ୍ନି । ପୁରୁଷ ଅଙ୍ଗଜାତ ହୋଇ ॥
ଶନିବାରରେ ତୁହି ପୁଣି । ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କି ନ ଛୁଇଁବୁ ଜାଣି ॥
ଏ ବାରେ ପବନ ତୋଳିବୁ । ଅବାୟୁ ମଣ୍ଡଳେ ଭରିବୁ ॥
ତେବେ ଅମର ହେବୁ ଜାଣ । ସାତବାରକୁ ଜାଣ ମନ ॥
ଛନିବ ରତି ସ୍ତ୍ରୀ କଡ଼ । ଗୁରୁବାର ପୁରୁଷ ହୋଇ ॥
ଏ ସାତବାର ଜାଣିଥିବୁ । ତିଳାର୍ଦ୍ଧେ ହେଳା ନ କରିବୁ ॥
ହେଳା କଲେଟି କାଳମୃତ୍ୟୁ । ମାରି ନେବଟି ଜାଣ ହେତୁ ॥
ରାତ୍ର ଦିବସ ସାତବାର । ଜଗି ଥିବୁଟି ତୁ ନିକର ॥
ଏ ସାତବାର ଜାଗିଥିଲେ । କେବେହେଁ ନ ମରିବୁ ଭଲେ ॥
ହେ ମନ ଏ ସାତବାରକୁ । ଜଗ ହୋ କହିଲି ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ॥
ନ ଜଗିଲେଟି ଯଶ ନାହିଁ । ଏବେଟି ନିତ୍ୟ ଜାଗ କହି ॥
ନ ଜଗିଲେଟି ନାହିଁ ଯଶ । କହଇ ଅଚ୍ୟୁତ ଦାସ ॥
ଅହେ ସୁଜନମାନେ ଶୁଣି । ସପ୍ତ ଙ୍ଗ ଯୋଗର ବିଧାନ ॥

ଇତି ଶ୍ରୀ ମନଚୈତନ୍ୟ ସମ୍ବାଦେ ମହାମଣ୍ଡଳଗୀତା କଥନେ
ନାମ ବିଂଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ । ୨ ।

ଏକବିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ

ହେ ମନ ଶୁଣି ଏବେ ତୁହି । ହିଂସାରୁ ଗୋଟି ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ॥
ସବୁ ଜୀବ ଜନ୍ତୁଙ୍କ କ୍ରୋଧ । ସହିବୁ ସମ କରି ବୋଧ ।
ଯେ ଅବା ମାଡ଼ ଯେ ମାରିବେ । ଯେ ଅବା ଭର୍ତ୍ସନା କହିବେ ।
ଜୀବଜନ୍ତୁଙ୍କ ହିଂସାମାନ । ସବୁ ବୋଲିବୁ ନାରାୟଣ ।
ବୋଲିବୁ ପ୍ରଭୁ କୋପ ହୋଇ । ନମିବୁ ତାର ପାଦେ ତୁହି ।
ମୋର ଅନ୍ୟାୟ ସେ ଦେଖିଲେ । ତେଣୁଟି ମୋତେ କୋପ କଲେ ।

ଏମନ୍ତ ବୋଲି ମନେ ମନେ । ସର୍ବ ଧନ୍ଦରୁ ସମାଧାନେ ।
ବୃକ୍ଷ ପାଷାଣପରି ସହ । ତେବେ ରଖିବୁ ସିନା ଦେହ ।
ଦେଖ ନାସା ପବନ ବହୁ । ବାସ ଦୁର୍ଗନ୍ଧ ସେ ନିଅଇ ।
ସେହି ପ୍ରକାରେ ତୁ ହୋଇବୁ । ଗନ୍ଧ ଦୁର୍ଗନ୍ଧ ଉପେକ୍ଷିବୁ ।
ଦେଖ କର୍ଣ୍ଣଟି ସର୍ବ ଶୁଣେ । ପାପ ପୁଣ୍ୟଟି ସେ ନ ଗଣେ ।
ଏହି ପ୍ରକାରେ ତୁହି ହୁଅ । ତେବେ ତରିବୁ ମାୟାମୋହ ।
ଦେଖ ଚକ୍ଷୁ ସର୍ବ ଦେଖଇ । ସବ୍ୟେ ଅସବ୍ୟେ ଦୃଷ୍ଟି ଦେଇ ।
ସେହି ପ୍ରକାରେ ତୁହି ହୁଅ । ତେବେ ସସାରେ ସୁଖେ ଥାଅ ।
ଦେଖ ଜିହ୍ୱାଟି ସର୍ବ ଖାଇ । ସ୍ୱାଦୁ ଅସ୍ୱାଦୁ ସେ ବାରଇ ।
ଏହାକୁ ଜାଣି ସମକର । ତେବେ ତରିବୁ ଭବବାର ।
ମିଛ ସତଟି ତୁହି ଜାଣ । ଏ ଦୁହେଁ ଅଟନ୍ତି ସମାନ ।
ଛୁଆଁ ଅଛୁଆଁ ନ ବାରିବୁ । ଏହାକୁ ସମାନ ଜାଣିବୁ ।
ଶଙ୍କୁଡ଼ି ନିଶଙ୍କୁଡ଼ି ଦୁଇ । ସମାନଟି ଦେଖିବୁ ତୁହି ।
ମନ ତୁ କିଛି ନ ବାରିବୁ । ସର୍ବ ସମାନ ତୁ ଦେଖିବୁ ।
ଏକା ଓଁ ଭାବ ସର୍ବ ଘରେ । ଯା ଦେହ ସର୍ବ ଜଗ ହରେ ।
ସ୍ୱାଦୁ ଅସ୍ୱାଦୁ ସେ ବସ୍ତୁର । ନୟନେ ଦେଖି ଶୁଣିକର ।
ସ୍ୱାଦୁ ଅସ୍ୱାଦୁ ନ ବାଛିବୁ । ଏ ଦୁଇ ସମାନ ଦେଖିବୁ ।
ଦେଖ ଓଁ ଭାବ ସର୍ବ ଅଛି । ଏ ଦୁଇ ସମାନ ଦେଖୁଛି ।
ତୁହିଟି ଏହିଭାବେ ରହ । ଓଁ ଭାବ ଧ୍ୱବ ଧେନିଥାଅ ।
କର୍ମ ଅକର୍ମ ଦେଖ ସମ । ଏ ଦୁହେଁ ଅଟନ୍ତି ସମାନ ।
ଶୁଭ ଅଶୁଭ ନ ମଣିବୁ । ଏ ଦୁଇ ସମାନ ଦେଖିବୁ ।
ଭଲ ମନ୍ଦଟି ନାହିଁ ଜାଣ । ଏ ଦୁହେଁ ଅଟନ୍ତି ସମାନ ।
ଦୁଃଖ ସୁଖହିଁ ନ ଗଣିବୁ । ଏ ଦୁଇ ସମାନ ଦେଖିବୁ ।
ଚିନ୍ତା ଅଚିନ୍ତା ତୁ ନ କର । ଏ ଦୁହେଁ ସମାନ ନିକର ।
ଭୟ ଅଭୟ ନ କରିବୁ । ଏ ଦୁଇ ସମାନ ଦେଖିବୁ ।

ସାଧୁ ଅସାଧୁ ତୁ ନ ମଣ । ଏ ଦୁହେଁ ଅଟନ୍ତି ସମାନ ।
ଧର୍ମ ଅଧର୍ମ ନ ବାଛବୁ । ଏ ଦୁଇ ସମାନ ଦେଖିବୁ ।
ପାପ ପୁଣ୍ୟ ତୁ ନ ବିଚାର । ଏ ଦୁହେଁ ସମାନ ଜାଣର ।
ସ୍ୱର୍ଗ ନରକ ନ ବାଛବୁ । ଏ ଦୁଇ ସମାନ ଦେଖିବୁ ॥
ସ୍ୱର୍ଗ ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ପାତାଳ ତିନି । ଏ ତିନି ଏକ ବୋଲି ଜାଣି ।
ବ୍ରହ୍ମା ବିଷ୍ଣୁ ଶିବଟି ଜାଣ । ଏ ତିନି ଏକ ବୋଲି ଗଣ ।
ଜଳ ପବନ ଅଗ୍ନି ଯେତୁ । ଏ ତିନି ଏକଅଙ୍ଗ ହୋଇ ।
ଏତା ଓଁକାର ସର୍ବ ଜାଣ । ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନଟି କରେ ପୁଣ ।
ଲୀଳା ନିମନ୍ତେ ଭିନ୍ନହୋଇ । ଯା ମାୟା କେହୁ ନ ଜାଣଇ ।
ନବଦ୍ୱାରେ ସେ ବିହରିଲ । ଖିଞ୍ଚିକୁ ଖିଞ୍ଚା ଯେ ଗୃହିଲ ।
ବ୍ୟୋମ ବ୍ୟୋମକେ ବିହରଇ । ଅନନ୍ତ ରୂପ ତାକୁ କହ ।
ଅଜ୍ଞାନ ଶିରେ ବେଢିଅଛି । ଦୁଃଖ ସୁଖହିଁ ପାଉଅଛି ।
ଜନ୍ମିଛି ମନୁଷ୍ୟଟି ସେହୁ । ଏ ଦୁଇ ସମାନ ଅଟଇ ।
ପର ଘରରେ ତୁ ବହୁଛୁ । ଆପଣା ଘର ନ ଜାଣୁଛୁ ।
ଆପଣା ଦେହେ ହେଉଛର । ପର ଘରେରେ ତୁ ବିହର ।
ଏହା ତୁ ଜାଣି ନ ପାରୁଛୁ । ଦେହକୁ ମୋହର ବୋଲୁଛୁ ।
ଓଁ କାର ପରମ ପୁରୁଷ । କହଇ ଅରକ୍ଷିତ ଦାଶ ।
ଅହେ ସୁଜନମାନେ ଶୁଣ । ଘରଘରଟି ଏହୁ ମନ ॥

ଇତି ଶ୍ରୀ ଗନଚୈତନ୍ୟ ସମ୍ବାଦେ ମହାମଣ୍ଡଳ ଗୀତା କଥନେ
ନାମ ଏକବିଂଶୋଽଧ୍ୟାୟ । ୨୧ ।

ମୁଦ୍ରାକର—ଶ୍ରୀ ଦାଶରଥି ଦାସ, ଦାଶରଥି ପ୍ରେସ, କଟକ—୨
୧୯୫୮

ବିଜ୍ଞାପନ

ଗାୟକମାନଙ୍କ ପ୍ରଶ୍ନ-ଉତ୍ତର

ଚଉପଦୀ ଓ ପଟଳ

ଚଉପଦୀ ରସକଲ୍ଲୋଳ	ଟ ୦।୵
ପାଲଚଉପଦୀ ରତ୍ନମାଳା	ଟ ୦।୵
ଗାୟକ ଦର୍ପଣ	ଟ ୦।୵
ଗାୟକ ସର୍ବସ୍ୱ	ଟ ୦।୵
ଗାୟକଭୂଷଣଚଉପଦୀ	ଟ ୦।୵
ଗୀତ ରତ୍ନମାଳା	ଟ ୦।୵
କାବ୍ୟ ଚଉପଦୀହାର	ଟ ୦।୵
ବାଦ ଚଉପଦୀ ମାଳା	ଟ ୦।୵
,, ୨ୟ ଭାଗ	ଟ ୦।୵
ବୃହତ୍ ପଟଳ	ଟ ୦।
ରାମାୟଣ ପଟଳ	ଟ ୦।୵
ଚଉପଦୀ ସର୍ବସାର	ଟ ୦।୵
ଛୟାଳିଶପଟଳ ୧ମ,୨ୟ	ଟ ୧୵
ଅଷ୍ଟକୁଞ୍ଜ ଚୌପଦୀ	ଟ ୦।
ଚଉପଦୀଭୂଷଣ	ଟ ୦।୵
ଚଉପଦୀ ସିନ୍ଧୁ ଲହରୀ	ଟ ୦।୵
ଚଉପଦୀ ଚନ୍ଦ୍ର	ଟ ୦।୵
ବ୍ରହ୍ମ ପଟଳ	ଟ ୦।୵
ଗୋଲକକୁଞ୍ଜ ଚଉପଦୀ	ଟ ୦।୵
ସମସ୍ତ ଗୀତାମାଳା	ଟ ୦।୵
ଗୋଲ ପଟଳ	ଟ ୦।୵
ଭାଗବତ ପଟଳ	ଟ ୦।୵
ଅଷ୍ଟର ନାୟୁମୀ ଗୀତ	ଟ ୦।
ମହାଭାରତ ଚଉପଦୀ	ଟ ୦।
ନୃସିଂହ ପୁରାଣ ପଟଳ	ଟ ୦।୵
ଗାୟକ ରତ୍ନପସରା	ଟ ୦।୵
ଗାୟକ ଗୁଣମାଳା	ଟ ୦
ଗାୟକ ଚିନ୍ତେ	ଟ ୦।୵
କାବ୍ୟ ରତ୍ନାବଳୀ	ଟ ୦।୵
ଓଣନାଟ	ଟ ୦।

ବୃହତ୍ ବିବିଧ ସାର ସଂଗ୍ରହ ବା

ଜ୍ଞାନ ଭଣ୍ଡାର — ମୂଲ୍ୟ ଟ ୬୵

ପ୍ରାପ୍ତିସ୍ଥାନ — ଦାଶରଥି ପୁସ୍ତକାଳୟ

ବାଲୁବଜାର, କଟକ — ୨